

STICHTING METRO PENSIOENFONDS

Jaarverslag 2022

29 juni 2023

Stichting Metro Pensioenfonds
De Flinesstraat 9
1114 AL Amsterdam - Duivendrecht
Postbus 90170
5000 LM Tilburg
KVK nummer 41179463

INHOUDSOPGAVE

Pagina

BESTUURSVERSLAG

A	Meerjarenoverzicht van kerncijfers en kengetallen	4
	Bestuursverslag	5
	Strategie en realisatie van strategische prioriteiten	11
	Financiële ontwikkelingen	14
	Goed pensioenfondsbestuur	16
	Pensioen- en Premiebeleid	26
	Beleggingsbeleid	30
	Financiële en actuariële aspecten	40
	Risicomanagementbeleid	49
	Communicatie	59
	Vooruitblik op 2023	60
B	Verslag compliance officer	62
C	Verslag visitatiecommissie	63
D	Verslag verantwoordingsorgaan	69

JAARREKENING

1	Balans per 31 december	76
2	Staat van baten en lasten	77
3	Kasstroomoverzicht	79
4	Algemene toelichting	80
5	Toelichting op de balans	88
6	Toelichting op de staat van baten en lasten	106

OVERIGE GEGEVENS

1	Uitvoeringsovereenkomsten	114
2	Actuariële verklaring	115
3	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	117

BIJLAGEN

1	Verloopstaat deelnemers	125
---	-------------------------	-----

BESTUURSVERSLAG

MEERJARENOVERZICHT VAN KERNCIJFERS EN KENGETALLEN

Per 31 december	2022	2021	2020	2019	2018
Aantal verzekerden					
Actieve deelnemers	165	2.804	2.884	2.776	2.869
Gewezen deelnemers ('slapers')	8.034	5.311	6.595	6.501	6.291
Pensioengerechtigden	2.133	2.091	2.033	1.976	1.937
Totaal	10.332	10.206	11.512	11.253	11.097
Pensioenen (€1.000)					
Gedempte kostendekkende premie	11.891	9.924	10.655	10.288	10.023
Feitelijke premie	14.303	14.146	12.856	12.639	12.395
Uitvoeringskosten	1.301	1.342	1.258	1.311	1.293
Uitvoeringskosten/(act dn + pens ger) (in €)	566	274	256	276	269
Vermogensbeheerkosten %	0,19%	0,13%	0,14%	0,14%	0,16%
Transactiekosten %	0,07%	0,03%	-0,02%	0,07%	0,03%
Uitkeringen	11.259	10.844	10.561	10.187	10.443
Toeslagverlening (%)					
Actieve deelnemers	10,94	1,71	0,00	0,00	0,93
Gemiste toeslagen laatste vijf jaar	11,57	6,15	4,88	4,75	2,97
Inactieve deelnemers	10,94	1,71	0,00	0,00	0,93
Gemiste toeslagen laatste vijf jaar	11,57	6,15	4,88	4,90	3,12
Vermogen en solvabiliteit (€1.000)					
Pensioenvermogen	596.190	775.022	731.637	666.171	560.318
Aanwezig eigen vermogen	144.486	183.201	102.255	108.112	83.985
Vereist eigen vermogen	76.085	109.299	117.953	107.759	94.047
Minimaal vereist eigen vermogen	18.520	24.856	26.434	23.438	20.029
Voorziening pensioenverplichtingen e.r.	451.704	591.821	629.382	558.043	476.315
Dekkingsgraad (%)	132,0	131,0	116,2	119,4	117,6
Beleidsdekkingsgraad (%)	137,5	125,1	110,6	117,1	123,6
Vereiste dekkingsgraad (%)	116,8	118,5	118,7	119,3	119,7
Reële dekkingsgraad (%)	104,4	101,1	90,5	94,0	100,4
Beleggingen (€1.000)					
Balanswaarde	592.987	773.059	731.119	665.101	558.650
Beleggingsopbrengsten	-180.601	45.510	65.008	106.455	605
Beleggingsrendement (%)					
Totale portefeuille	-22,2%	6,3%	9,9%	19,2%	0,2%
Benchmarkrendement portefeuille	-22,0%	4,9%	10,3%	18,3%	1,2%

BESTUURSVERSLAG

Profiel

Stichting Metro Pensioenfonds ("SMP" of "pensioenfonds") is een ondernemingspensioenfonds, verbonden aan Metro Cash & Carry Nederland B.V. en zijn aangesloten ondernemingen (Makro). Het pensioenfonds is statutair gevestigd in Amsterdam. Makro heeft met zijn werknemers een pensioenregeling afgesproken. De uitvoering van de pensioenregeling is ondergebracht bij het pensioenfonds.

Het pensioenfonds heeft een doorlopende vrijstelling van deelname aan de pensioenregeling van Bedrijfstakpensioenfonds Foodservice & Groothandel in Levensmiddelen (Bpf Foodservice) conform artikel 2 Vrijstellings- en Boetebesluit Wet Bpf 2000 ("VBB"). Na beoordeling van de door het pensioenfonds aangeleverde gelijkwaardigheidsverklaring heeft Bpf Foodservice vastgesteld dat de pensioenregeling van het pensioenfonds gelijkwaardig is aan die van Bpf Foodservice en daarmee voldoet aan het aan de vrijstelling verbonden voorschrift van artikel 7 lid 5 van het VBB. Op grond hiervan heeft Bpf Foodservice besloten om de verleende vrijstelling te continueren.

Het formele kader van het pensioenfonds bestaat uit de volgende drie onderdelen:

- De pensioenregeling en het pensioenfonds:
De statuten van het pensioenfonds, de uitvoeringsovereenkomst tussen het pensioenfonds en Makro, de pensioenovereenkomst tussen de werkgever en de werknemer en het pensioenreglement vormen de basis voor de bestaansreden en werkwijze van het pensioenfonds.
De statuten, uitvoeringsovereenkomst en pensioenovereenkomst zijn voor 2022 ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar. Het pensioenreglement is begin 2022 gewijzigd met name door aanpassing van wettelijke bedragen.
- Het huishoudelijk reglement: de interne structuur en regels van het pensioenfonds:
In artikel 14 lid 4 van de statuten is bepaald dat het bestuur van het pensioenfonds een huishoudelijk reglement kan vaststellen waarin de bepalingen worden vermeld omtrent datgene wat naar het oordeel van het bestuur nadere regeling behoeft, voor zover deze bepalingen niet in de statuten of het pensioenreglement dienen te worden opgenomen. Dit huishoudelijk reglement geeft invulling aan deze bepaling. Het doel van dit huishoudelijk reglement is het aandragen van een integraal governance kader voor de sturing, het afleggen van verantwoording en toezicht binnen SMP. Het huishoudelijk reglement draagt zorg voor het waarborgen van de realisatie van de doelstellingen van het pensioenfonds, zoals beschreven in de statuten. Dit huishoudelijk reglement heeft als rode draad het goed afstemmen van de gehele keten van besturen-beheersen-verantwoorden en toezicht houden. De hoofdlijnen van het interne beheersingssysteem en de opzet van de administratieve organisatie en interne controle zijn vastgelegd. Aan de hand van de thema's governance en compliance, is een verzameling van reglementen en informatie opgesteld. Hierdoor is er direct een volledig overzicht van de gehele governance van SMP. De impact van wijzigingen in deze governance is snel zichtbaar en de periodieke beoordeling van deze documentatie is efficiënt.
- De actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn): het beleid van het pensioenfonds:
In artikel 3 lid 2 van de statuten van het pensioenfonds is bepaald dat het bestuur werkt volgens een abtn die voldoet aan de eisen van de Pensioenwet. In de abtn is gemotiveerd omschreven welk beleid wordt gevoerd om de missie, visie en strategische doelstellingen van het pensioenfonds te realiseren. Zo wordt er ingegaan op inhoudelijke beleidsterreinen op het gebied van beleggingen, de financiële opzet, premie, toeslagen en kortingen, integraal risicomanagement en communicatie.

Organisatie

Governance

De governance structuur van het pensioenfonds houdt rekening met het three lines of defense model zoals het pensioenfonds dat toepast uit hoofde van integraal risicomanagement.

De eerste lijn, onder eindverantwoordelijkheid van het bestuur op alle beleidsterreinen, bestaat uit de risico-eigenaren, die verantwoordelijk zijn voor het beheren en beheersen van alle aspecten van een bepaald risico, waaronder de implementatie van de beheersmaatregelen. Naast het bestuur, het dagelijks bestuur en bestuursmanagement zijn de administratie en communicatiecommissie (ACC), de beleggingsadviescommissie (BAC), de externe dienstverleners (pensioenadministrateur, custodian en vermogensbeheerders) en adviseurs de risico-eigenaren.

De tweede lijn, onder eindverantwoordelijkheid van de sleutelfunctiehouder risicobeheer, is de controlefunctie, die beoordeelt, monitort, rapporteert en een adviserende en initiërende rol met betrekking tot risico's en het risicobeheer heeft. De tweede lijn bestaat naast de sleutelfunctiehouder risicobeheer en de integrale risicomangement commissie (de IRM commissie), uit de sleutelfunctiehouder actuariael en de compliance officer (CO).

De derde lijn, onder eindverantwoordelijkheid van sleutelfunctiehouder interne audit, dient periodiek de adequaatheid en doeltreffendheid van de interne controle te evalueren.

Het verantwoordingsorgaan (VO) en het intern toezicht vallen buiten de drie beschreven lijnen.

Bestuur

Het pensioenfonds staat onder leiding van een bestuur dat is samengesteld uit vertegenwoordigers van de werkgever en vertegenwoordigers van de werknemers en een vertegenwoordiger van de pensioengerechtigden. Het bestuur is per 31 december 2022 als volgt samengesteld:

Functie	Naam	Namens	Vanuit	Vanaf	Aftredend
Voorzitter	Dhr. A.F. Rijksen (1964)	Werkgever	Extern	2014	06-05-2026
Lid	Dhr. R. Doornbos (1968)	Werkgever	Extern	2017	30-09-2025
Lid	Dhr. A. Jansen (1978)	Werkgever	Makro	2018	14-12-2026
Lid	Dhr. R.A. Klein Heerenbrink (1969)	Deelnemers	Makro	2016	31-12-2023
Lid en secretaris	Dhr. H.W.H. IJntema (1957)	Pensioengerechtigden	Makro	2021	31-12-2024
Kandidaat lid	Mw. M. Krol (MK) (1982)	Deelnemers	Makro	2021	

Bestuurders hebben een zittingstermijn van vier jaar en kunnen in beginsel maximaal twee keer worden herbenoemd.

De bestuursleden namens de werkgever zijn benoemd op voordracht van de directie van Makro.

De bestuursleden namens de deelnemers zijn benoemd op voordracht van de Groepsondernemingsraad. De Groepsondernemingsraad heeft, met inachtneming van de gestelde diversiteitseisen, mevrouw M. Krol voorgedragen als kandidaat lid van het bestuur namens deelnemers. Mevrouw Krol is werkzaam bij Makro sinds 2010 en lid van de ondernemingsraad sinds 2016. Momenteel is zij werkzaam als medewerker Food Service Delivery administratie en lid van het dagelijks bestuur en secretaris van de Groepsondernemingsraad. Mevrouw Krol neemt sinds medio 2021 deel aan de bestuursvergaderingen.

Het bestuurslid namens de pensioengerechtigden is gekozen namens de pensioengerechtigden.

Nevenfunctie bestuur

Nevenfuncties bestuur 2022		
A.F. Rijksen	Partner	VCHolland Visitatie Pensioenfondsen
A.F. Rijksen	Lid Raad van toezicht	Stichting Pensioenfonds Xerox
A.F. Rijksen	Eigenaar en directeur	Rijksen Management B.V.
R. Doornbos	Partner	PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial Insurance Services B.V.
R. Doornbos	Mede-eigenaar	Focus Orange Technology B.V. Crunchr
A.J.W. Jansen	Head of controlling Makro	Metro Cash & Carry Nederland B.V.
R.A. Klein Heerenbrink	Manager Logistiek Makro Kerstpakketten	Metro Cash & Carry Nederland B.V.
R.A. Klein Heerenbrink	Lid Groepsondernemingsraad Makro	Metro Cash & Carry Nederland B.V.
R.A. Klein Heerenbrink	Lid Ondernemingsraad Makro Kerstpakketten	Metro Cash & Carry Nederland B.V.
R.A. Klein Heerenbrink	Sectorraad Handel	CNV Vakmensen
R.A. Klein Heerenbrink	Lid vakgroep CNV Foodservices en Groothandel in Levensmiddelen	CNV
R.A. Klein Heerenbrink	Voorzitter Exploitatiecommissie	MHC Dieren
H.W.H. IJntema	-	-

Dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur van het pensioenfonds wordt gevormd door de heren A.F. Rijksen (voorzitter) en H.W.H. IJntema (secretaris). Het dagelijks bestuur verzorgt de dagelijkse operationele zaken en ondersteunt het bestuur en de bestuurscommissies bij hun beleidsvoorbereidende en -uitvoerende taken. Het dagelijks bestuur heeft uitsluitend bevoegdheden die zijn vastgelegd in de statuten en reglementen.

Bestuurscommissies

Het bestuur heeft een tweetal commissies ingesteld ter ondersteuning van het bestuur: de administratie en communicatiecommissie (ACC) en de beleggingsadviescommissie (BAC). De commissies hebben zowel een beleidsvoorbereidende en -uitvoerende als controlerende taak.

De ACC heeft de volgende verantwoordelijkheden: het dagelijks contact met de pensioenadministrateur, het managen van het volledige jaarwerktraject, de communicatie richting deelnemers en de (kosten) begroting. Daarnaast verzorgt de ACC de controle op de uitvoering van de pensioenadministratie door de pensioenadministrateur. De heer R.A. Klein Heerenbrink is lid van de ACC en wordt daarbij ondersteund door de heer H.W.H. IJntema.

De BAC adviseert het bestuur inzake het beleggingsbeleid en verzorgt daarnaast de controle op de uitvoering van het beleggingsbeleid. De BAC bestond eind 2022 uit de voorzitter de heer drs. D. Veldman RBA FRM, senior investment consultant Willis Towers Watson en het bestuurslid de heer drs. R. Doornbos AAG. De BAC wordt ondersteund door de heer B. Crans, lead associate investment van Willis Towers Watson.

Externe dienstverleners

Het bestuur van het pensioenfonds heeft de dagelijkse uitvoering van de werkzaamheden uitbesteed aan een aantal uitvoeringsorganisaties.

Deze werkzaamheden betreffen pensioenadministratie, bewaarneming en vermogensbeheer.

Het voeren van de deelnemers-, financiële en uitkeringsadministratie is sinds begin 2019 uitbesteed aan Achmea Pensioenservices (APS). Het bestuur heeft met APS een 10-jarig contract afgesloten na het doorlopen van een uitgebreid selectie- en offertetraject. CACEIS (voorheen: Kas Bank) is de bewaarder van de beleggingen (custodian) en verzorgt de valuta-afdekking en de beleggingsadministratie.

De vermogensbeheerders per eind 2022 zijn Columbia Threadneedle (liability driven investment looptijdfondsen en geldmarktfondsen), Blackrock (aandelen), Altera (vastgoed) en ASR (Nederlandse woninghypotheken).

Het bestuur heeft de heer drs. C.G.M. Kroon AAG van Willis Towers Watson aangesteld als adviserend actuaire van het pensioenfonds.

Sleutelfunctiehouder Risicobeheer en Integrale Risicomanagement commissie

De risicobeheerfunctie is een controlerende functie. Deze wordt vervuld door de IRM-commissie, bestaande uit in ieder geval de sleutelfunctiehouder risicobeheer als voorzitter en risicomanager. De risicobeheerfunctie heeft een zelfstandige en onafhankelijke rol ten opzichte van het bestuur en is verantwoordelijk voor het ondersteunen van het bestuur bij het identificeren, beoordelen en managen van de risico's en de beoordeling, monitoring en rapportage over het risicobeheersysteem. De sleutelfunctiehouder zorgt ervoor dat het bestuur een totaalbeeld heeft van de verschillende risico's en levert een belangrijke bijdrage aan de beheersing van deze risico's.

Het pensioenfonds heeft de heer A.J.W. Jansen MSc, bestuurder, benoemd tot sleutelfunctiehouder risicobeheer en voorzitter van de IRM-commissie, gezien zijn ervaring op het gebied van risicomanagement bij Makro. De heer Jansen is noch lid van de BAC, noch lid van de ACC en is derhalve onafhankelijk. DNB heeft hem een verklaring van geen bezwaar verstrekt.

Sleutelfunctiehouder Actuarieel

De sleutelfunctiehouder actuarieel is een controlerende functie. Hij houdt toezicht op de berekening van de technische voorzieningen, waaronder het beoordelen van de processen, de betrouwbaarheid en de adequaatheid van de berekening van de technische voorzieningen. Daarnaast beoordeelt hij de algehele gedragslijn voor het aangaan van pensioenverplichtingen en de adequaatheid van de verzekeringsregelingen.

De heer drs. W. Eikelboom AAG van Willis Towers Watson is per 1 december 2021 benoemd als certificerend actuaire en tot sleutelfunctiehouder actuarieel, nadat DNB een verklaring van geen bezwaar had verstrekt. De waarmerkend actuaire beschikt door zijn geschiktheid voor de certificerende rol over de vereiste beroepskwalificaties, -kennis en -ervaring.

Compliance officer

De compliance officer (CO) heeft een zelfstandige en onafhankelijke rol ten opzichte van het bestuur en is een controlerende functie. De CO is verantwoordelijk voor het ondersteunen van het bestuur bij het identificeren, beoordelen en managen van de risico's op het gebied van integriteit en voor de beoordeling, monitoring en rapportage over het integriteitsbeleid. De CO bewaakt dat het pensioenfonds voldoet aan de voor het pensioenfonds van toepassing zijnde actuele wet- en regelgeving en gedragscode.

Het pensioenfonds heeft eind 2019 de heer mr. R.N.M. van der Mast van het Nederlands Compliance Instituut (NCI) benoemd tot CO.

Sleutelfunctiehouder Interne audit

De interne auditfunctie, onder eindverantwoordelijkheid van de sleutelfunctiehouder interne audit, is belast met de interne audit en evalueert periodiek of de interne controlemechanismen en andere procedures en maatregelen ter waarborging van de integere en beheerste bedrijfsvoering doeltreffend zijn.

Het bestuur heeft de voorzitter van het pensioenfonds benoemd tot sleutelfunctiehouder interne audit. De onafhankelijkheid van de voorzitter als sleutelfunctiehouder interne audit is geborgd doordat hij noch lid is van de BAC, noch lid is van de ACC. Het bestuur heeft hierbij in acht genomen de proportionele invulling van deze functie: de omvang van het aantal deelnemers en het belegd vermogen is beperkt, er is slechts één pensioenregeling die bovendien niet complex is en weinig overgangsregelingen kent, de kort leven risico's zijn herverzekerd, de pensioenuitvoering en het vermogensbeheer zijn volledig uitbesteed aan professionele dienstverleners en de beleggingsportefeuille is eenvoudig samengesteld. DNB heeft de heer A.F. Rijksen CPE een verklaring van geen bezwaar verstrekt.

De vervulling van de interne auditwerkzaamheden is uitbesteed aan InAudit, een professionele dienstverlener op dit gebied.

Verantwoordingsorgaan

De belangrijkste taak van het verantwoordingsorgaan (VO) is een oordeel geven over het handelen van het bestuur, het uitgevoerde beleid en toekomstige beleidskeuzes. Daarnaast heeft het VO op een aantal gebieden adviesrecht.

Het VO is een breed, divers samengesteld orgaan waarin in beginsel de deelnemers en de pensioengerechtigden evenredig op basis van onderlinge getalsverhoudingen zijn vertegenwoordigd. De werkgever heeft één zetel. De samenstelling van het VO per 31 december 2022 is als volgt:

Functie	Naam	Namens	Start VO	Aftredend per
Lid	Dhr. J. van Gisteren (1966)	Deelnemer	07-09-2018	31-12-2025
Lid	Dhr. W. Miedema (1962)	Deelnemer	03-09-2021	31-12-2025
Lid	Mw. L.I.M. Raymakers (1990)	Deelnemer	03-09-2021	31-12-2025
Lid en Secretaris	Dhr. M. Joosten (1952)	Pensioengerechtigden	30-11-2018	31-12-2026
Lid	Dhr. J. Platteel (1949)	Pensioengerechtigden	01-01-2010	31-12-2026
Lid en Voorzitter	Mw. L. Kwanten-van Gerrevink (1970)	Werkgever	14-06-2018	31-12-2026

Leden van het VO hebben een zittingstermijn van vier jaar en kunnen in beginsel maximaal twee keer worden herbenoemd.

De leden van het VO namens de deelnemers zijn door de Groepsondernemingsraad van Makro voorgedragen. Medio 2022 is het lidmaatschap namens deelnemers van mevrouw R. Hennequin beëindigt aangezien zij niet meer werkzaam is bij Makro. De heer Miedema verlaat begin 2023 Makro en beëindigt hierdoor zijn lidmaatschap namens deelnemers. Het bestuur heeft in overleg met het VO besloten om de noodzaak om nieuwe leden voor het VO te gaan werven zal worden beoordeeld zodra de toekomstplannen van het pensioenfonds duidelijk zijn. Om de kennis en continuïteit binnen het VO te waarborgen is de heer Platteel voor de derde maal herbenoemd.

De leden van het VO namens de pensioengerechtigden worden door en uit de pensioengerechtigden gekozen.

Het lid van het VO namens de werkgever is door de werkgever Makro voorgedragen.

Intern toezicht

Het intern toezicht beoordeelt of het bestuur procedures juist volgt en zorgvuldig tot besluitvorming komt. Het ziet daarbij toe op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. Het betreft de Code Pensioenfondsen 2018 bij de uitoefening van zijn taak. Het intern toezicht wordt bij het pensioenfonds verzorgd in de vorm van jaarlijkse visitatie door drie onafhankelijke personen. De visitatiecommissie (VC) bestaat uit:

Naam	Start visitatiecommissie
Dhr. E.S. Kattouw Actuarieel analist AG	2017
Dhr. F.M.M. Poorthuis AAG	2018
Mw. Mr. J.L. Verhulst CPE	2021

Extern toezicht

De heer drs. W. Eikelboom AAG van Willis Towers Watson is met ingang van 1 december 2021 sleutelfunctiehouder actuariael en waarmerkend actuaaris.

Mevrouw drs. J.A. van Muijlwijk-Duijzer RA van Mazars Accountants N.V. ('Mazars') is met ingang van het jaarwerk 2019 controlerend accountant.

De toezichthouders op naleving van de Pensioenwet door het pensioenfonds zijn de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en De Nederlandsche Bank (DNB).

De AFM is belast met het gedragstoezicht (art. 151 lid 1 PW). Gedragstoezicht is het toezicht op de regels in de Pensioenwet over voorlichting door pensioenuitvoerders aan deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden (opgenomen in art. 38-51 PW).

DNB is belast met het prudentieel en materieel toezicht (art. 151 lid 3 PW). Prudentieel toezicht is het toezicht op de normen ten aanzien van de financiële soliditeit van pensioenfondsen en is bedoeld om bij te dragen aan de financiële stabiliteit van de sector van pensioenfondsen. Dit toezicht is vooral bedrijfseconomisch van aard en betreft de vraag of voldaan kan worden aan de financiële verplichtingen. Dit prudentieel toezicht is gericht op toezicht op een prudent en solide financieel en beleggingsbeleid. Het materieel toezicht is het toezicht op alle normen die geen onderdeel uitmaken van het gedrags- en prudentieel toezicht.

STRATEGIE EN REALISATIE VAN STRATEGISCHE PRIORITEITEN

Missie, visie en strategie

Het belang van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden staat in het gevoerde beleid altijd voorop. Het bestuur van het pensioenfonds heeft hierbij als belangrijkste taak te zorgen voor een goede financiële beheersing en een evenwichtige belangenafweging. Het bestuur volgt daarbij het door haar uitgezette beleid, volgt de normen van goed pensioenfondsbestuur en werkt nauw samen met de werkgever, het VO en de VC. Externe dienstverleners op het gebied van pensioenuitvoering en vermogensbeheer worden zorgvuldig geselecteerd en regelmatig geëvalueerd.

Zo kan de missie het beste worden gerealiseerd: het op efficiënte wijze uitvoeren van de pensioenovereenkomsten van Metro Cash & Carry en aangesloten ondernemingen (Makro) met evenwichtige afweging van de belangen van alle (voormalige) deelnemers, pensioengerechtigden en werkgever.

Kernwaarden hierbij zijn: ondernemend, verbindend en recht door zee.

Het pensioenfonds heeft de volgende visie op de uitvoering van de pensioenovereenkomsten in de komende jaren:

- Het pensioenfonds wil de opgebouwde pensioenen nakomen en streeft naar toeslagverlening;
- Het pensioenfonds wil continuïteit en goede kwaliteit;
- Het pensioenfonds wil het vertrouwen hebben van de belanghebbenden dat het pensioenfonds de missie en visie op de juiste wijze realiseert.

Het pensioenfonds heeft de volgende strategie opgesteld om de visie te realiseren:

A. Pensioenuitvoering:

- Het pensioenfonds zorgt voor een adequate, kostenefficiënte en toekomstbestendige uitvoering van de pensioenregeling;
- Het pensioenfonds zorgt ervoor dat het goed op de hoogte is van de actuele mogelijkheden in de markt voor pensioenuitvoering en heeft geregeld contact met de aangesloten werkgever over de toekomstbestendigheid van het pensioenfonds.

B. Aangaan van pensioenverplichtingen:

- De financiële opzet van het pensioenfonds is gedegen met een solide premiebeleid en spoedig herstel uit een dekkingstekort.

C. Beleggingsbeleid

- Het pensioenfonds voert een beleggingsbeleid dat past binnen de risicohouding zoals afgesproken met sociale partners. Binnen deze risicohouding optimaliseert het pensioenfonds het (netto) rendement ten opzichte van de pensioenverplichtingen teneinde de nominale zekerheid en waardevastheid van de pensioenen zoveel mogelijk te waarborgen.

D. Vertrouwen

- Het pensioenfonds communiceert met alle belanghebbenden en zorgt ervoor dat zij in alle gevallen professioneel, integer en klantgericht benaderd en behandeld worden.

Realisatie strategische doelstellingen

Het pensioenfonds heeft de strategie verder uitgewerkt in doelstellingen en evalueert jaarlijks in hoeverre de doelstellingen worden bereikt, en of eventuele aanvullende maatregelen genomen moeten worden.

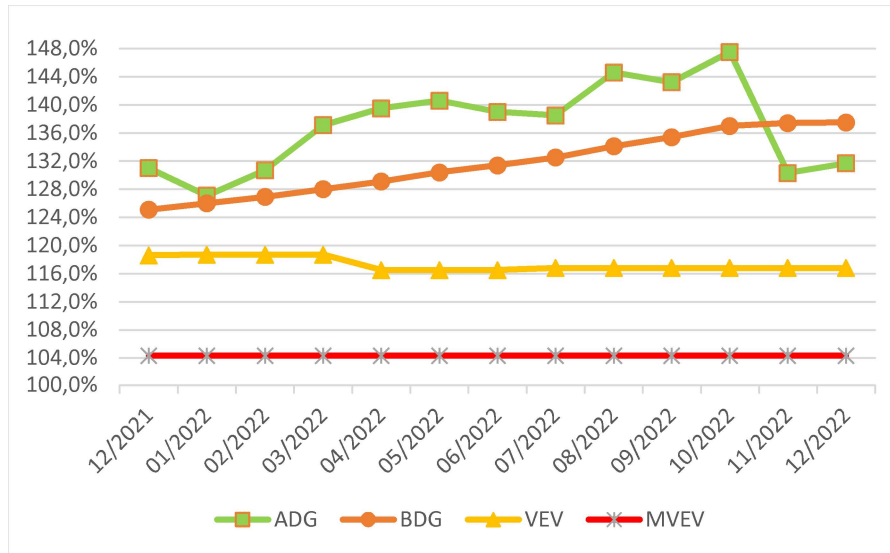
Strategische doelstelling	Behaald	Maatregelen
A. Pensioenuitvoering:		
De pensioenuitvoeringskosten per deelnemer moeten minimaal 10% lager liggen dan bij vergelijkbare pensioenfondsen, zonder concessies te doen op kwaliteit	Ja	Monitoring door benchmark studie Bell (voorheen Lane Clark & Peacock). Blijvende focus op lage kosten en efficiëntie
Waar mogelijk de complexiteit in uitvoering verminderen ter verbetering van de toekomstbestendigheid	Ja	Jaarlijks verdere vereenvoudiging en verduidelijking in redactie pensioenregeling naar aanleiding van adviezen pensioenadministrateur
Het bestuur van het pensioenfonds bespreekt ten minste eenmaal per jaar de actuele mogelijkheden in de markt voor pensioenuitvoering	Ja	In het kader van de beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst per ultimo 2022 heeft het bestuur medio 2022 een strategische heroriëntatie gestart naar een toekomstbestendige pensioenuitvoering.
Het bestuur van het pensioenfonds spreekt ten minste eenmaal per jaar met de aangesloten werkgever over de toekomstbestendigheid van het pensioenfonds	Ja	Er zijn meerdere overleggen van een delegatie van het bestuur met de werkgever per jaar
B. Aangaan van pensioenverplichtingen:		
Het premiebeleid is nader gedefinieerd met als uitgangspunten een solide financiële opzet en evenwichtige belangenafweging	Ja	Jaarlijkse review en afstemming met sociale partners en VO
De technische voorzieningen (TV) en uitruilfactoren worden berekend op basis van actuariële grondslagen. De belangrijkste grondslagen worden eens in de twee jaar (sterfte) dan wel eens in de vier jaar (kostenopslag) getoetst	Ja	Monitoring hiervan met behulp van een gedetailleerd jaarplan
Het pensioenfonds herverzekert risico's die het zelf niet kan dragen	Ja	Alle kort leven en arbeidsongeschiktheidsrisico's zijn herverzekerd
C. Beleggingsbeleid:		
Het pensioenfonds streeft naar nominale zekerheid van de opgebouwde pensioenen	Ja	Het pensioenfonds voert een beleggingsbeleid dat past binnen de risicohouding zoals afgesproken met sociale partners. Binnen deze risicohouding optimaliseert het pensioenfonds het (netto) rendement ten opzichte van de pensioenverplichtingen
Het beleggingsbeleid van het pensioenfonds is zodanig dat voldaan wordt aan de risicohouding korte termijn: <ul style="list-style-type: none"> Er is een bandbreedte van plus en min 4%- punt rondom het Vereist Eigen Vermogen (VEV) voor de strategische beleggingsmix 	Ja	Strategisch beleggingsbeleid wordt 3 jaarlijks herijkt op grond van actualisatie beleggingsbeginselen en ALM studie. Monitoring en eventuele bijsturing per kwartaal met behulp van risico-rapportages

<p>Het beleggingsbeleid van het pensioenfonds is zodanig dat voldaan wordt aan de risicohouding lange termijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een verwacht pensioenresultaat vanuit de vereiste financiële positie van 75% • Een verwacht pensioenresultaat vanuit de actuele dekkinggraad van 90% • Ten minste een pensioenresultaat van 70% in een slechtweerscenario, ofwel een maximale afwijking van het verwachte resultaat van 22% 	<p>Ja</p> <p>Ja</p> <p>Ja</p>	<p>Strategisch beleggingsbeleid wordt 3 jaarlijks herijkt op grond van actualisatie beleggingsbeginselen en ALM studie. Tot en met 2021 werd jaarlijks een haalbaarheidstoets uitgevoerd. Door opzegging van de uitvoeringsovereenkomst per ultimo 2022 is medio 2022 een aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. Het pensioenfonds voldoet aan alle normen.</p>
<p>D. Vertrouwen:</p>		
<p>Alle (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden worden ieder jaar ten minste drie maal door het pensioenfonds benaderd</p>	<p>Ja</p>	<p>Jaarlijks nieuwsbrief, verkort jaarverslag, uniform pensioenoverzicht (UPO), toeslag-besluit en nieuwsberichten op de website</p>
<p>Ieder jaar bezoekt 20% van de deelnemers de website</p>	<p>Ja</p>	<p>Er zijn 20.263 bezoeken van de website. Het portaal MijnPensioen is 20.846 bezocht.</p>
<p>De IT-systemen van het pensioenfonds (inclusief uitbestedingspartners) zijn maximaal één keer per jaar maximaal 1 week buiten werking. Daarnaast heeft het pensioenfonds maximaal één keer per twee jaar een overig incident op het gebied van gegevensbescherming en/of IT met maximaal een gemiddelde impact</p>	<p>Ja</p>	<p>Continue monitoring mede door niet-financiële risicorapportages en naleving processen en interne controles (ISAE 3402 en COS 3000 ICT)</p>
<p>Het pensioenfonds handelt alle formele klachten conform de klachtenregeling af</p>	<p>Ja</p>	<p>De klachtenregeling is zichtbaar op de website en bevat een duidelijker procesgang en escalatie mogelijkheid naar de Ombudsman</p>

FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

Ontwikkeling dekkingsgraad

Het verloop van de verschillende dekkingsgraden is gedurende het verslagjaar als volgt geweest:

Voor alle beleidsmaatregelen is de beleidsdekkingsgraad leidend. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de dekkingsgraden van de laatste twaalf maanden, en bedraagt aan het einde van het jaar 137,5% (eind 2021: 125,1%). Op 31 december 2022 voldoet het pensioenfonds aan de wettelijke norm voor het vereiste eigen vermogen (116,8%). Gedurende 2022 is de beleidsdekkingsgraad gestegen. De belangrijkste oorzaak hiervoor is de significante stijging van de rente die resulteerde in een lagere voorziening pensioenverplichtingen (VPV). De hogere rente veroorzaakte tegelijkertijd in een lagere waardering van beleggingen, met name voor de vastrentende waarden. Doordat per saldo de VPV sterker daalde dan het belegd vermogen steeg de dekkingsgraad gedurende het jaar. De actuele dekkingsgraad ultimo 2022 bedraagt 132,0% en is nagenoeg gelijk aan de dekkingsgraad ultimo 2021 (131,0%). In november nam het bestuur het besluit om een toeslag te verlenen van 10,94% per 1 januari 2023. Hierdoor daalde de actuele dekkingsgraad eind november.

Geen herstelplan DNB

SMP heeft eind 2019 een herstelplan bij DNB ingediend omdat de beleidsdekkingsgraad daalde onder het vereiste niveau van het eigen vermogen. Aan het einde van het derde kwartaal 2021 herstelde de financiële positie van het pensioenfonds zich waardoor deze dekkingsgraad hoger was dan de vereiste dekkingsgraad. Het herstelplan werd in 2021 beëindigd.

Pensioenen verhoogd

Pensioenfondsen hebben op basis van een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) in 2022 de mogelijkheid om onder voorwaarden per 1 januari 2023 gebruik te maken van versoepelde regels. Gezien de opzegging van de uitvoeringsovereenkomst door de werkgever, waardoor het pensioenfonds niet zal invaren in het nieuwe pensioenstelsel, zal het pensioenfonds geen gebruik kunnen maken van deze versoepelde toeslagregels.

Voor de toekenning van een toeslag op de pensioenen hanteert het bestuur daarom een beleid waarbij de toeslag is gebaseerd op de wet- en regelgeving onder het huidige Financieel Toetsingskader (FTK). Vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110% tot de wettelijke grens van toekomstbestendige toeslagverlening kan het bestuur besluiten tot (gedeeltelijke) toeslag. De financiële situatie van het pensioenfonds is voldoende om de pensioenen met ingang van 1 januari 2023 te laten stijgen. Het bestuur heeft daarom besloten de opgebouwde en ingegane pensioenen per 1 januari 2023 voor alle deelnemers met 10,94% te verhogen. De hoogte van de toeslag is gekoppeld aan het consumentenprijsindexcijfer alle bestedingen, afgeleid, over de periode van oktober tot oktober, zoals dit door het Centraal Bureau voor de Statistiek wordt gepubliceerd. De consumentenprijsindex over oktober 2021 tot oktober 2022 is 16,93%. De koopkracht van het pensioen is hierdoor per saldo gedaald. Het pensioenfonds zou een volledige toeslag kunnen verlenen bij een beleidsdekkingsgraad van 151,8%, uitgaande van het reguliere ingroeipad voor inflatie.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

A. Nieuwe rentetermijnstructuur

DNB heeft besloten dat de nieuwe rentetermijnstructuur, die mede bepalend is voor de manier waarop pensioenfondsen hun verplichtingen waarderen, vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen wordt ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR (Ultimate Forward Rate) parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. De Commissie Parameters heeft op 30 november 2022 een nieuw advies ten aanzien van de UFR uitgebracht. DNB volgt dit advies op vanaf 1 januari 2023. De nieuwe UFR vervangt de voorgaande UFR methode die in vier jaarlijkse stappen ingevoerd zou worden. De impact van de nieuwe UFR (per 1 januari 2023) op de technische voorziening is een toename van 2.091. Hierdoor daalt de actuele dekkingsgraad met 0,6%-punt (van 132,0% naar 131,4%).

B. Beëindiging uitvoeringsovereenkomst en toekomst Pensioenfonds

Makro heeft onderzoek verricht en ervoor gekozen de pensioenuitvoering onder te brengen bij een Premie Pensioen Instelling (PPI) die in de uitvoering van beschikbare premieregelingen gespecialiseerd zijn. De invoering van deze nieuwe regeling is ingrijpend. Zo moeten de processen en IT-systemen worden aangepast, wat erg kostbaar is. Makro heeft daarom gekozen voor een andere pensioenuitvoerder die deze regeling reeds uitvoert voor andere pensioenfondsen en de processen en systemen hierop al heeft ingericht. Dit is goedkoper en efficiënter en dus beter voor de actieve deelnemers.

De werkgever heeft de uitvoeringsovereenkomst met het pensioenfonds per ultimo 2022 opgezegd. Met ingang van 2023 zullen de pensioenaanspraken voor medewerkers van Makro worden opgebouwd bij BeFrank. Het pensioenfonds is met ingang van 2023 een slapend pensioenfonds geworden. Makro heeft aangegeven dat sociale partners niet het voornemen hebben om pensioenaanspraken in te varen en gebruik te willen gaan maken van de eerbiedigende werking uit de Wet Toekomst Pensioenen. Het pensioenfonds blijft onder het bestaande wettelijke Financieel Toetsingskader vallen.

Het bestuur blijft het pensioenfonds leiden en zal ook in 2023 doen wat het altijd deed: zorgen voor een goede uitkering voor alle deelnemers.

Het pensioenfonds voert een strategische heroriëntatie uit om na te gaan wat dit voor de toekomst betekent. Zo onderzoekt het bestuur in hoeverre het onderbrengen van de uitvoering van de opgebouwde pensioenen bij andere pensioenuitvoerders wenselijk is. Centraal staat dat opgebouwde aanspraken blijven bestaan en dat de belangen van alle gewezen deelnemers en pensioengerechtigden zo goed mogelijk worden behartigd.

GOED PENSIOENFONDSBESTUUR

Invulling pensioenfondsbestuur

Bij het besturen van het pensioenfonds richt het bestuur zich op een evenwichtige belangenafweging en op optimalisatie van de rolverdeling tussen de verschillende bestuursorganen. Het bestuur is paritair samengesteld uit vertegenwoordigers van de werkgever, deelnemers en pensioengerechtigden en sluit goed aan bij de kenmerken en aard van de pensioenregeling en borgt de betrokkenheid van allen. De samenwerking in het bestuur functioneert goed. Er is ruime ervaring en deskundigheid beschikbaar en de bestuursleden hebben voldoende tijd voor hun functie. Het bestuur vergadert in beginsel maandelijks en voert daarvan een goede verslaglegging. Het bestuur heeft korte lijnen, integreert marktontwikkelingen slagvaardig in haar beleid, houdt zaken eenvoudig, opereert effectief en ondernemend, verbindend en recht door zee. Het bestuur is evenwichtig en divers samengesteld wat betreft opleiding, achtergrond, ervaring, complementariteit, en persoonlijkheden.

De invulling van de medezeggenschap komt eveneens tot uitdrukking in de samenstelling van het VO. Ook in dit orgaan zijn werkgever, deelnemers en pensioengerechtigden vertegenwoordigd. Door de brede en diverse bezetting kan het VO haar taken goed uitvoeren.

Elk Nederlands pensioenfonds moet maatregelen treffen die goed pensioenfondsbestuur waarborgen. Dit volgt uit de Code Pensioenfondsen die is opgesteld door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid. De Code Pensioenfondsen is gericht op bestuur, toezicht en verantwoording afleggen. De Code is gebaseerd op het 'pas-toe-of-leg-uit-beginsel'. Het pensioenfonds wordt geacht aan te kunnen geven of en zo ja, waarom het bepaalde keuzes heeft gemaakt die afwijken van de Code. De Code is onderdeel van bestaande wet- en regelgeving. Het pensioenfonds borgt dat de naleving van de Code Pensioenfondsen is verankerd in haar processen.

Het beleid van SMP is gericht op een integere bedrijfsvoering. De door het bestuur en CO uitgevoerde systematische integriteitsanalyse heeft geresulteerd in het integriteitsbeleid, inclusief een incidentenregeling (klokkenluidersregeling) en gedragscode.

Het intern toezicht wordt uitgeoefend door de VC, toezicht op de naleving van de gedragscode wordt uitgeoefend door de CO. Het bestuur legt verantwoording af over het gevoerde beleid aan het VO.

Bestuursvergaderingen

Het bestuur van SMP heeft in 2022 elfmaal vergaderd. De belangrijkste onderwerpen in de bestuursvergaderingen waren:

- De ontwikkeling van de financiële positie gedurende het jaar;
- ALM- en risicobudgetteringsstudie;
- Aanvangshaalbaarheidstoets en risicohouding;
- Overleg met sociale partners van Makro inzake pensioentoezegging en Wet Toekomst Pensioenen;
- Beëindiging uitvoeringsovereenkomst met Makro;
- Scenarioanalyse toekomst van SMP;
- Bemensing fondsorganen;
- Implementatie afdekking renterisico door middel van LDI (Liability Driven Investments);
- Ophoging investering in het ASR Nederlands woninghypotheekfonds;
- Aanscherping beleid beleggingen inzake herbalancering, liquiditeiten, onderpandbeheer en tegenpartijrisico en maatschappelijk verantwoord beleggen;
- Risicorapportage financiële risico's en risicoanalyse niet-financiële risico's;
- De jaarstukken 2021, en de opvolging van aanbevelingen van de accountant, waarmerkend actuaris, sleutelfunctiehouders en de VC;
- Systematische integriteitsrisicoanalyse, vaststelling sanctiebeleid, actualisatie gedragscode en incidenten- en klokkenluidersregeling.

De commissies ACC, BAC en IRM doen iedere bestuursvergadering verslag. Daarnaast bevat de agenda de vaste punten integriteit, verslaglegging door bestuurders van bezochte seminars en cursussen, en pensioenactualiteiten.

Naleving wet- en regelgeving

Het bestuur is niet bekend met overtredingen van de wet- en regelgeving door het pensioenfonds.

Het pensioenfonds heeft de Wet waardeoverdracht klein pensioen geïmplementeerd. Het pensioenfonds neemt deel aan het systeem van automatische waardeoverdracht van kleine pensioenen naar de nieuwe pensioenuitvoerder van de deelnemer. De verwerking van de inkomende en uitgaande waardeoverdrachten klein pensioen is geautomatiseerd.

Gezien de opzegging van de uitvoeringsovereenkomst door de werkgever, waardoor het pensioenfonds niet zal invaren in het nieuwe pensioenstelsel, zal het pensioenfonds blijven voldoen aan het wettelijke Financieel Toetsingskader.

Code Pensioenfondsen

In september 2018 is, mede op verzoek van de daartoe ingestelde Monitoringcommissie, een nieuwe opzet van de Code Pensioenfondsen vastgesteld. De vernieuwing van de Code heeft ertoe geleid dat deze anders gestructureerd is en dat deze bondiger is geworden. Er zijn nu 65 normen, gerubriceerd in acht categorieën:

1. Vertrouwen waarmaken: Zij die voor het pensioenfonds verantwoordelijkheid dragen maken het in hen gestelde vertrouwen waar. Dat blijkt vooral uit adequaat bestuur, verantwoord beleggingsbeleid en zorgvuldig risicomanagement.
2. Verantwoordelijkheid nemen: Het bestuur neemt zijn verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de pensioenregeling.
3. Integer handelen: Het bestuur bevordert een cultuur van integriteit en compliance.
4. Kwaliteit nastreven: Het pensioenfonds stelt hoge kwaliteitseisen, voert daar beleid op en is een 'lerende organisatie'.
5. Zorgvuldig benoemen: Het pensioenfonds handelt zorgvuldig bij (her)benoeming en ontslag, en zorgt voor geschiktheid, complementariteit en diversiteit in de samenstelling van de organen van het pensioenfonds.
6. Gepast belonen: Het pensioenfonds voert een verantwoord en beheerst beloningsbeleid, gericht op kwaliteit, continuïteit en consistentie.
7. Toezicht houden en inspraak waarborgen: Het pensioenfonds waarborgt intern toezicht op de kwaliteit en integriteit van de bedrijfsvoering.
8. Transparantie bevorderen: Het pensioenfonds streeft openheid na, communiceert over missie, strategie en risico's en legt verantwoording af over gevoerd beleid.

Het pensioenfonds is aan de hand van een controlelijst nagegaan in hoeverre alle codes worden nageleefd. De Code is onderdeel van bestaande wet- en regelgeving, maar geeft ruimte voor de eigen verantwoordelijkheid van het pensioenfondsbestuur en de keuzes die het maakt. De Code wordt door het pensioenfonds nageleefd met de beste intenties. De normen van de Code moeten worden toegepast of het bestuur moet motiveren waarom het een norm niet (volledig) naleeft. Voor het bestuur zit de waarde ervan in de dialoog en afgewogen besluitvorming, meer dan in het naleven van de letter van de Code.

De Code Pensioenfondsen vereist een specifieke toelichting inzake de naleving van de volgende normen:

Norm	Omschrijving	Wordt aan de norm voldaan?	Vindplaats
1.5	Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het eventueel voor de toekomst maakt. Het bestuur weegt daarbij de verschillende belangen af van de groepen die bij het pensioenfonds betrokken zijn. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn, gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau.	Ja	Het bestuur rapporteert in het hoofdstuk "Strategie en realisatie van strategische prioriteiten" over het beleid en beleidskeuzes en de uitkomsten daarvan. Bij de besluitvorming is evenwichtige afweging van belangen van de verschillende groepen een belangrijk aandachtspunt voor het bestuur. In het hoofdstuk "Pensioenbeheer" rapporteert het bestuur over het beleid dat het in 2022 voerde, de gerealiseerde uitkomsten van dat beleid en de beleidskeuzes die het bestuur maakte. Het bestuur geeft inzicht in de risico's, risicohouding en beheersmaatregelen in de hoofdstukken "Beleggingsbeleid" en "Risicomanagementbeleid".
5.31	De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie vindt een check plaats.	Ja	Het bestuur rapporteert in de hoofdstukken "Organisatie" en "Goed pensioenfondsbestuur" over de samenstelling van fondsorganen, de geschiktheid en opleidingen van de leden. Fondsorganen houden bij dit beleid rekening met opleiding, achtergrond, persoonlijkheid, geslacht en leeftijd. Het bestuur toetst de geschiktheid van bestuursleden bij het aantreden en gedurende het bestuurslidmaatschap door middel van functieprofielen, geschiktheidsmatrix en zelfevaluatie. Ten minste eens in de drie jaar evalueert het bestuur dit beleid. De organen en voordragende en benoemende organisaties streven de doelstellingen van deze norm krachtig na.

5.33	In zowel het bestuur als in het VO of het BO is er tenminste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen.	Deels	<p>Het bestuur rapporteert in het hoofdstuk “Organisatie” over de diverse samenstelling van fondsorganen. In het hoofdstuk “Goed pensioenfondsbestuur” onder “Diversiteit” rapporteert het bestuur over de doelen ten aanzien van diversiteit en de stappen voor het bevorderen van diversiteit.</p> <p>Het bestuur zorgt voor geschiktheid, complementariteit en continuïteit in het bestuur. Het houdt daarbij rekening met kennis, opleiding, achtergrond, ervaring en persoonlijkheid naast leeftijd en geslacht. Ultimo 2022 bestond het bestuur uit 5 mannen ouder dan 40 jaar, en één vrouwelijk kandidaat-bestuurslid. Het verantwoordingsorgaan bestond ultimo 2022 uit vier mannen en twee vrouwen, waarvan een jonger dan 40 jaar.</p> <p>In verband met het opzeggen van de uitvoeringsovereenkomst door de werkgever per ultimo 2022 voert het bestuur een strategische heroriëntatie uit naar haar toekomst. Het overdragen van de pensioenuitvoering naar een derde behoort daarbij tot de mogelijkheden. In dit kader hecht het bestuur in deze fase veel belang aan de continuïteit van de bemensing van fondsorganen. Het streven naar diversiteit in geslacht en leeftijd in fondsorganen en in het stappenplan bij nieuwe benoemingen schuift hierdoor naar de achtergrond. Er worden immers geen nieuwe benoemingen meer verwacht.</p>
7.47	Het intern toezicht betreft deze Code bij de uitoefening van zijn taak.	Ja	De VC betreft de Code bij de uitoefening van zijn taak en rapporteert hierover in zijn rapportage intern toezicht, zie het hoofdstuk “Verslag visitatiecommissie”.
8.58	Het bestuur geeft publiekelijk inzicht in missie, visie en strategie.	Ja	Het bestuur rapporteert in het hoofdstuk ‘Strategie en realisatie van strategische prioriteiten’ over de missie, visie, strategie en strategische prioriteiten en de uitkomsten daarvan.

8.62	Het bestuur legt zijn overwegingen omtrent verantwoord beleggen vast en zorgt ervoor dat deze beschikbaar zijn voor belanghebbenden.	Ja	Het bestuur licht in het hoofdstuk "Beleggingsbeleid" de overwegingen toe omtrent maatschappelijk verantwoord beleggen. Het beleggingsbeleid en aandeelhouders-betrokkenheidsbeleid zijn ook beschikbaar op de website van het pensioenfonds en in Pensioen 123 wordt hiernaar verwezen.
8.64	Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de naleving van de interne gedragscode (zoals bedoeld in de normen 15 en 16) en deze Code, net als over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.	Ja	In het hoofdstuk "Goed pensioenfondsbestuur" rapporteert het bestuur over de naleving van de gedragscode en over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.
8.65	Het bestuur zorgt voor een adequate klachten- en geschillenprocedure die voor belanghebbenden eenvoudig toegankelijk is. In het jaarverslag rapporteert het bestuur over de afhandeling van klachten en de veranderingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.	Ja	Het bestuur licht in het hoofdstuk "Goed pensioenfondsbestuur" de klachten- en geschillenregeling en de afhandeling van klachten toe. De klachtenregeling is beschikbaar op de website.

Geschiktheid

Het pensioenfonds heeft een geschiktheidsbeleids- en opleidingsplan waarin aandacht wordt geschonken aan deskundigheid, competenties en professioneel gedrag. Het bestuur van het pensioenfonds bewaakt de deskundigheid van zijn leden in de bestuursvergaderingen en door hen periodiek te evalueren. Bij de samenstelling van de bestuurscommissies wordt rekening gehouden met specifieke vaardigheden van bestuurders. De bestuursleden en het bestuur als geheel voldoen aan de geschiktheidseisen zoals die door DNB worden gesteld. Bestuurders houden hun kennis up-to-date door middel van kennisoverdracht van externe adviseurs over diverse onderwerpen tijdens bestuursvergaderingen, het bijwonen van seminars van onder meer DNB en Pensioenfederatie, het bijhouden van vakliteratuur en het volgen van individuele opleidingen.

Het bestuur heeft jaarlijks samen met het VO een tweedaagse opleiding. In 2022 werd ingegaan op de onderwerpen strategie en toekomstscenario's. De sessies werden gefaciliteerd door externe adviseurs.

Het bestuur evalueert het geschiktheidsbeleid en opleidingsplan tenminste eens per drie jaar en past het plan zo nodig aan.

Diversiteit

Het bestuur bevordert diversiteit in de organen en het bestuur van het pensioenfonds en heeft daartoe het volgende beleid vastgesteld:

- het bestuur streeft naar diversiteit van kennis, opleiding, achtergrond en persoonlijkheid van de individuele leden van de fondsorganen en het bestuur, waarbij deze individuele leden tezamen een goede afspiegeling vormen van alle belanghebbenden. Idealiter vullen de individuele leden in de fondsorganen en het bestuur elkaar aan in deze kenmerken zodat een complementair geheel ontstaat binnen het betreffende fondsorgaan of het bestuur;
- het bestuur streeft naar diversiteit in leeftijd van de individuele leden. In dit licht is het streven om in zowel het bestuur als het VO ten minste één persoon in de leeftijdscategorie jonger dan 40 jaar te hebben;
- het bestuur streeft naar tenminste één vrouw en één man in zowel het bestuur als het VO.

Het bestuur vult het bovenstaande beleid in samenwerking met de organisaties die kandidaten voordragen en benoemen in. Bij iedere nieuwe vacature weegt het bestuur bovenstaand geformuleerde streefpunten ten aanzien van diversiteit mee in de uiteindelijke benoeming. Ten aanzien van alle hierboven genoemde beleidsuitgangspunten geldt voor het bestuur dat gehandeld dient te worden met inachtneming van de betrouwbaarheids- en geschiktheidsvereisten van de toezichthouder. In het algemeen gelden er beperkingen ten aanzien van de beschikbaarheid van geschikte kandidaten binnen de Metro organisatie. Dit betekent dat - als dat noodzakelijk is - afgeweken kan worden van de geformuleerde streefpunten ten aanzien van diversiteit.

Jaarlijks beoordeelt het bestuur in hoeverre de gestelde doelen zijn gehaald; zie hiervoor het onderdeel "Naleving Code Pensioenfonds". Driejaarlijks evalueert het bestuur het diversiteitsbeleid.

In verband met het opzeggen van de uitvoeringsovereenkomst door de werkgever per ultimo 2022 voert het bestuur een strategische heroriëntatie uit naar haar toekomst. Het overdragen van de pensioenuitvoering naar een derde behoort daarbij tot de mogelijkheden. In dit kader hecht het bestuur in deze fase veel belang aan de continuïteit van de bemensing van fondsorganen. Het streven naar diversiteit in geslacht en leeftijd in fondsorganen en in het stappenplan bij nieuwe benoemingen schuift hierdoor naar de achtergrond. Er worden immers geen nieuwe benoemingen meer verwacht.

Bestuursevaluatie

Het bestuur bespreekt één keer per twee jaar het functioneren van ieder bestuurslid afzonderlijk. Het bestuur bespreekt eenmaal per jaar zijn eigen functioneren en betreft daarbij ten minste één keer per drie jaar een onafhankelijke derde. In 2018 en 2020 vond de evaluatie plaats met een extern adviseur. De evaluatie vindt plaats in een afzonderlijke bestuursvergadering of als apart agendapunt in een reguliere bestuursvergadering waarbij de uitvoering van eerder afgesproken actiepunten wordt besproken en nieuwe actie- en verbeterpunten worden vastgelegd.

Bij de individuele evaluatie van bestuursleden worden in elk geval in aanmerking genomen:

- beschikbaarheid voor en bijdragen aan vergaderingen;
- deskundigheid, met in achtneming van de daartoe door de toezichthouder gestelde eisen, en opleidingsbehoefte;
- competenties volgens het geschiktheidsbeleid;
- professioneel gedrag volgens het geschiktheidsbeleid;
- evenwichtige samenstelling van het bestuur;
- samenwerking met de andere bestuursleden.

Tijdens de zelfevaluatie van het collectieve bestuur wordt het gedrag en de cultuur van het bestuur beoordeeld en de kwaliteit en effectiviteit van zijn besluitvorming. Bij de beoordeling worden in elk geval in aanmerking genomen:

- onderlinge samenwerking, gedrag en cultuur, welke bestuursstijl wordt gehanteerd en in welke mate wordt de stijl aangepast als de omstandigheden daartoe aanleiding geven;
- deskundigheid, opleidingsbehoefte en integriteit (vereiste deskundigheid als geheel, evenwichtige belangenafweging, verantwoording afleggen);
- besluitvormingsproces (effectiviteit vergaderingen, betrokkenheid bestuursleden, belangenverstrengeling);
- uitvoeringsproces (uitvoering bestuursbesluiten, bijhouden financiële positie, toezicht op administratie en adviezen);
- communicatie en inzichtelijkheid (voorlichting, openheid in beleid).

Ter voorbereiding van de bestuursevaluatie hebben de bestuursleden begin 2022 een vragenlijst ingevuld. Daarin werd onder meer ingegaan op de actie- en verbeterpunten van de voorgaande evaluatie. De resultaten zijn in de bestuursvergadering doorgenomen waarbij aandachtspunten zijn vastgelegd. Geconcludeerd werd dat ondanks het meestentijds op afstand vergaderen, als gevolg van Covid-19, desondanks de betrokkenheid hoog is gebleven, de communicatie en besluitvorming effectief verliep en de beschikbaarheid hoog was. Anderzijds werd geconstateerd dat de persoonlijke interactie werd gemist en dat de technisch meer gecompliceerde onderwerpen zich beter lenen voor fysieke vergaderingen. Het bestuur evalueert dit beleid tenminste één keer per drie jaar en past het beleid aan indien nodig.

Beloningsbeleid

Het beloningsbeleid is afgestemd op de aard, de omvang, de organisatie en de complexiteit van het pensioenfonds.

Het beleid van het pensioenfonds is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Het pensioenfonds voert een beheerst en duurzaam beloningsbeleid gericht op kwaliteit, continuïteit en consistentie;
- Het beloningsbeleid is in overeenstemming met de doelstellingen van het pensioenfonds en voorkomt dat het pensioenfonds meer risico's neemt dan voor hem aanvaardbaar is;
- Het beloningsbeleid is passend gelet op de bedrijfstak, onderneming en beroepsgroepen waarvoor het pensioenfonds de pensioenregeling uitvoert;
- De beloningen staan in redelijke verhouding tot verantwoordelijkheid, functie-eisen en tijdsbeslag;
- Het bestuur heeft geen prestatie-gerelateerde variabele beloningen die betrekking hebben op het behalen van doelstellingen van het pensioenfonds;
- Het bestuur is terughoudend als het gaat om prestatie-gerelateerde korte termijnbeloningen voor externe dienstverleners waarop het uitbestedingsbeleid van toepassing is. Hierdoor worden korte termijnprikkels en duurzaamheidsrisico's vermeden zodat het pensioenfonds op lange termijn haar doelstellingen kan bereiken.

De leden van het bestuur en het VO die in dienst zijn van de werkgever ontvangen geen vergoeding voor hun werkzaamheden voor het pensioenfonds. De hieraan verbonden kosten zijn voor rekening van de werkgever. Gepensioneerde leden van het bestuur en het VO ontvangen een vacatievergoeding per vergadering en kilometervergoeding voor reizen. Vergoedingen aan externe bestuursleden voor bestuursactiviteiten zijn marktconform en komen voor rekening van de werkgever.

Aangezien er geen variabele of prestatie-gerelateerde vergoedingen worden verstrekt heeft het pensioenfonds geen procedures en criteria vastgesteld voor het aanpassen of terugvorderen van dit soort vergoedingen.

Het beloningsbeleid is van toepassing op de externe dienstverleners die vallen onder het uitbestedingsbeleid. Voordat het pensioenfonds over gaat tot het uitbesteden van werkzaamheden, beoordeelt het pensioenfonds of de externe partij een beheerst en duurzaam beloningsbeleid voert dat aansluit op het beloningsbeleid van het pensioenfonds.

Ten aanzien van de VC heeft het pensioenfonds een pragmatische insteek gekozen voor het beloningsbeleid. Het bestuur toetst de beloning op marktconformiteit.

Het bestuur stelt vast dat zij voldoet aan het door haar vastgestelde beloningsbeleid.

Het bestuur evalueert het beloningsbeleid eens per drie jaar, beoordeelt of het beloningsbeleid gehandhaafd blijft en rapporteert hierover in het bestuursverslag.

Uitbesteding

Omdat het pensioenfonds geen rechtstreeks zicht heeft en geen directe controle uitvoert op de processen van de externe dienstverleners stelt het bestuur eisen aan de kwaliteit, continuïteit en integriteit van organisaties die bij de uitvoering zijn betrokken. Afspraken met hen worden periodiek geëvalueerd door middel van service level rapportages, risico- en rendementsrapportages en besprekingen en waar nodig bijgesteld. Dit is conform het door het pensioenfonds vastgestelde uitbestedingsbeleid en de beleidsregel uitbesteding van DNB. De dienstverlening van de administrateurs, de vermogensbeheerders en de custodian worden gecertificeerd (ISAE). Deze rapportages worden door een onafhankelijke accountant voorzien van een verklaring en ter beschikking gesteld aan het bestuur.

Het pensioenfonds heeft de ISAE 3402 of soortgelijke controlerapportages van Achmea Pensioenservices (administrateur), Columbia Threadneedle (vermogensbeheerder LDI-fondsen en geldmarktfonds), BlackRock (vermogensbeheerder aandelen), Altera (vermogensbeheerder vastgoed), ASR (vermogensbeheerder woninghypotheken) en CACEIS (custodian en beleggingsadministratie) beoordeeld en is nagegaan of de uitbestedingsrisico's voldoende zijn afgedekt. Voor zover de rapportages niet betrekking hebben op het volledige kalenderjaar, zijn deze aangevuld met een zogenaamde bridge letter. Uit de assurance-rapporten van de externe accountants blijkt dat de beheersdoelstellingen zijn gehaald.

Achmea Pensioenservices heeft daarnaast een service organisatie controle rapport opgesteld dat gebaseerd is op de Nederlandse Standaard 3000 type II, een afgeleide van het ISAE 3000 rapport. Dit rapport is meer gericht op de IT omgeving en informatiebeveiliging. Uit de rapportage blijkt dat de interne beheersingsmaatregelen effectief werken.

Uit de rapportages van de vermogensbeheerders Columbia Threadneedle, Blackrock en ASR en van de custodian CACEIS blijkt dat alle processen in overeenstemming met de omschreven procedure worden uitgevoerd. Er zijn geen afwijkingen geconstateerd die nadelig van invloed kunnen zijn voor de dienstverlening aan het pensioenfonds.

Het bestuur heeft geconcludeerd dat de dienstverleners een goede administratieve organisatie en interne controle hebben.

Het bestuur evalueert dit uitbestedingsbeleid ten minste eens per drie jaar en past het aan indien nodig.

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Het pensioenfonds heeft de wetgeving algemene verordening gegevensbescherming (AVG) geïmplementeerd. Zo is het privacybeleid vastgesteld, is het verwerkingsregister opgesteld, zijn verwerkingsovereenkomsten afgesloten en is de privacyverklaring op de website geplaatst. De Pensioenfederatie heeft de Gedragslijn verwerking persoonsgegevens opgesteld. Het pensioenfonds heeft met behulp van een uitgebreide checklist vastgesteld dat de gedragslijn wordt nageleefd. De naleving is gecontroleerd en bevestigd door onafhankelijk toezicht, in casu de IRM-commissie.

Compliance officer en integriteit

Het bestuur heeft een CO. De voornaamste taken van de CO zijn: toezicht houden op de naleving van de gedragscode en de naleving van wettelijke regelingen.

Het bestuur voert jaarlijks met de CO een systematische integriteitsanalyse uit. Diverse scenario's en de kans en impact van de verschillende integriteitsrisico's worden periodiek geactualiseerd en beheersmaatregelen om deze risico's te beheersen worden gemonitord. Het afgelopen kalenderjaar werd door het bestuur in verschillende workshops, die door de compliance officer werden gefaciliteerd, in het bijzonder ingegaan op de beheersing van risico's op het gebied van cybercrime, belangenverstrengeling, marktmisbruik, uitbesteding, interne en externe fraude, sancties en terrorismefinanciering en privacy.

Het Integriteitsbeleid wordt jaarlijks beoordeeld en indien nodig geactualiseerd. De Gedragscode en de Incidenten- en Klokkenluidersregeling zijn geactualiseerd.

Daarnaast heeft het bestuur het Sanctiebeleid vastgesteld. In dit beleid is onder meer geregeld dat APS en vermogensbeheerders feitelijk de sanctiescreening en het sanctiebeleid uitvoeren ten behoeve van SMP. Eventueel worden meldingen gedaan aan SMP. Verder is bepaald dat de wijze van screenen van zakelijke relaties door SMP risk-based wordt uitgevoerd.

Het pensioenfonds heeft een insiderregeling. Het bestuur heeft, net als het voorgaande jaar, vastgesteld dat geen van de verbonden personen als insider kan worden gekwalificeerd.

Het bestuur is niet bekend met overtredingen van wet- en regelgeving door het pensioenfonds.

Gedragscode

Het pensioenfonds heeft een gedragscode, die in 2022 is geactualiseerd. Zo zijn normen over onbetamelijk gedrag en het gebruik van (sociale) media toegevoegd. Alle bestuursleden, leden van het VO, leden van de VC en overige verbonden personen tekenen jaarlijks een verklaring dat zij de gedragscode naleven. Bovendien verklaren zij wijzigingen in nevenfuncties en privé en zakelijke belangen bij partijen waar het pensioenfonds zaken mee doet te hebben opgegeven aan de CO. Er hebben zich geen ongewenste belangenverstrengelingen voorgedaan.

Incidenten en klokkenluidersregeling

Het pensioenfonds heeft een incidenten- en klokkenluidersregeling die in 2022 is geactualiseerd. Zo is onder meer een extern meldpunt Huis van Klokkenluiders geïntroduceerd, naast de meldpunten compliance officer en de adviseur vertrouwenspersoon, en zijn betrokkenen toegevoegd aan verbonden personen.

Er zijn in het boekjaar 2022 geen incidenten geweest.

Klachten en geschillen

Het pensioenfonds heeft een klachtenregeling, die duidelijk zichtbaar op de website is geplaatst. Daarin is naast een interne procedure ook de mogelijkheid opgenomen om een besluit voor te leggen aan de Ombudsman Pensioenen. Zo verwijst het pensioenfonds belanghebbenden - deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en hun nabestaanden - naar de Ombudsman Pensioenen, als hun klachten en geschillen niet kunnen worden opgelost via de interne klachten- en geschillenprocedure. De Ombudsman Pensioenen kan een onafhankelijke bemiddelende rol spelen en brengt adviezen uit over klachten en geschillen die belanghebbenden inbrengen over de uitvoering van het pensioenreglement.

Er is in het boekjaar 2022 één klacht geweest over het discontinueren van de ANW hiaatverzekering met een verzekerde door het pensioenfonds. In overleg met Makro is de klacht naar tevredenheid van de klager opgelost.

Er zijn in het boekjaar 2022 geen geschillen geweest.

Intern toezicht

Het bestuur van het pensioenfonds besteedt veel aandacht aan de opzet en inrichting van de organisatie, inclusief de interne beheersing. Statutair is vastgelegd hoe het bestuur omgaat met zijn rol en invulling geeft aan begrippen als goed bestuur, verantwoording en intern toezicht. Een goede samenwerking tussen de verschillende organen draagt bij aan de professionaliteit. Voor het VO en de VC is er tevens de gelegenheid voor onderlinge afstemming.

Voor het intern toezicht heeft het bestuur een VC ingesteld, samengesteld uit drie onafhankelijke personen. Deze commissie beoordeelt of het bestuur procedures juist volgt en zorgvuldig tot besluitvorming komt. Het ziet daarbij toe op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De commissie betreft hierin onder meer governance, naleving wet- en regelgeving, beleggings-, premie- en toeslagbeleid, risicomanagement en communicatie. Het intern toezicht betreft de Code Pensioenfondsen bij de uitoefening van zijn taak. Jaarlijks wordt een visitatie uitgevoerd. De commissie heeft over haar bevindingen aan het bestuur, het VO en de werkgever gerapporteerd. Het verslag van de VC is opgenomen in dit jaarverslag.

De aanbevelingen die de VC heeft gedaan, krijgen alle aandacht van het bestuur.

Verantwoordingsorgaan

Het bestuur heeft aan het VO verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid. In het kader van zijn taakuitoefening heeft het VO advies uitgebracht over het communicatiebeleidsplan, het beloningsbeleid, de beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst, de overeenkomst in het kader van de beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst en over de samenstelling en opdracht van de VC. Tevens heeft het VO kennisgenomen van het jaarverslag, de jaarrekening en andere relevante stukken.

Het VO heeft het gevoerde beleid getoetst en aan het bestuur verslag uitgebracht. Het verslag van het VO is opgenomen in dit jaarverslag.

De aanbevelingen die het VO heeft gedaan, krijgen alle aandacht van het bestuur.

Extern toezicht en incidenten

Het afgelopen jaar zijn aan het pensioenfonds geen dwangsommen of boetes opgelegd door DNB of de AFM. Er zijn door DNB geen aanwijzingen aan het pensioenfonds gegeven, noch is een bewindvoerder aangesteld of is bevoegdheidsuitoefening van organen van het pensioenfonds gebonden aan toestemming van de toezichthouder.

PENSIOEN- EN PREMIEBELEID

Pensioenbeleid

De pensioenrichtleeftijd in 2022 is 68 jaar. Het pensioenfonds biedt de (gewezen) deelnemer, in verband met het in beginsel beëindigen van de arbeidsovereenkomst door de werkgever op de AOW-gerechtigde leeftijd, standaard de mogelijkheid aan om het ouderdomspensioen (vervroegd) in te laten gaan op de eerste dag van de maand waarin de (gewezen) deelnemer de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt. Indien de (gewezen) deelnemer gebruik maakt van deze mogelijkheid, wordt het ouderdomspensioen herrekend op basis van actuariële gelijkwaardigheid.

Het maximaal pensioengevend salaris bedraagt in 2022 € 114.866 (2021: € 112.189). De pensioenregeling biedt dekking in geval van pensionering, overlijden of arbeidsongeschiktheid tijdens het dienstverband bij Makro:

- Een ouderdomspensioen dat wordt uitgekeerd vanaf de pensioendatum;
- Een partnerpensioen dat wordt uitgekeerd na het overlijden van de deelnemer;
- Een wezenpensioen dat wordt uitgekeerd na het overlijden van de deelnemer;
- Voortzetting van de pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid;
- Aanvulling op de WIA-uitkering boven het wettelijk maximumbedrag.

Kenmerken pensioenregeling

Voor medewerkers gelden de volgende voorwaarden per 1 januari 2022:

Pensioenregeling 68 jaar	
Pensioensysteem	Middelloodregeling
Pensioenrichtleeftijd	68 jaar
Pensioengevend salaris	Jaarsalaris, vaste werkvenstertoeslag II of IV, maximaal € 114.866 (bedrag 2022)
Toeslagverlening	Maximaal de prijsinflatie
Franchise	€ 14.802 (bedrag 2022)
Pensioengrondslag	Pensioengevend salaris verminderd met de franchise
Opbouwpercentage	1,60%
Partnerpensioen	70% van ouderdomspensioen
Wezenpensioen	20% van partnerpensioen
Eigen bijdrage	6,78% over de pensioengrondslag voor medewerkers in dienst voor 1-1-2014 8,57% over de pensioengrondslag voor medewerkers in dienst vanaf 1-1-2014

Met ingang van 1 januari 2023 is de tekst van het Pensioenreglement 68 jaar, naast enkele redactionele aanpassingen, gewijzigd naar aanleiding van de opzegging van de uitvoeringsovereenkomst. Zo zijn er vanaf 2023 geen actieve deelnemers meer en is er, behoudens voor arbeidsongeschikten, geen opbouw van pensioenaanspraken meer. Een aantal artikelen is niet meer van toepassing. Ten behoeve van de leesbaarheid van het reglement is er voor gekozen om deze artikelen evenwel te laten staan.

Toeslagbeleid - Pensioenverhogingen

Het pensioenfonds kent een voorwaardelijk toeslagenbeleid op basis van een vooraf bepaalde maatstaf. De ambitie is om de pensioenen jaarlijks te verhogen aan de hand van de prijsinflatie. De verhoging van de pensioenen is altijd voorwaardelijk, waarbij wordt gekeken naar de financiële positie van het pensioenfonds. Het bestuur neemt uiteindelijk het besluit om wel of niet te verhogen, en met welk percentage. Het bestuur heeft naar aanleiding van de uitgevoerde ALM-studie haar toeslagbeleid gewijzigd.

Het bestuur van het pensioenfonds houdt bij het besluit tot het al dan niet verlenen van toeslagen rekening met de volgende uitgangspunten:

- Géén toeslag indien de beleidsdekkingsgraad minder dan 110% bedraagt;
- Gedeeltelijke toeslag indien de beleidsdekkingsgraad tussen 110% en de wettelijke grens voor toekomstbestendige toeslagverlening bedraagt;
- Volledige toeslag indien de beleidsdekkingsgraad hoger is dan de wettelijke grens voor toekomstbestendige toeslagverlening.

Voor een gedeeltelijke toeslag wordt in principe een ondergrens van 0,5% gehanteerd. Een lagere toeslag wordt niet toegekend of uitgesteld.

Het besluit tot het verlenen van een toeslag per 1 januari wordt genomen in het laatste kwartaal voorafgaand aan dit jaar. Daarbij wordt voor de beleidsdekkingsgraad gekeken naar de stand per 31 oktober in dat kwartaal.

Voor een toeslag neemt het pensioenfonds voor alle deelnemers de CBS Consumentenprijsindex, afgeleid, alle bestedingen oktober-oktober als maatstaf.

Indien de beleidsdekkingsgraad meer dan de wettelijke grens voor toekomstbestendige toeslagverlening bedraagt, kan het bestuur besluiten tot het verlenen van inhaaltoeslagen om eventuele eerder gemiste toeslagen en kortingen op pensioenen ongedaan te maken. Gemiste toeslagen en kortingen langer dan 5 jaar geleden worden niet meer ingehaald.

De financiële situatie van het pensioenfonds is verbeterd. Het bestuur heeft daarom eind 2022 besloten om per 1 januari 2023 de aanspraken en pensioenen met 10,94% te verhogen. Bij de vaststelling van de verhoging heeft het bestuur de belangen van verschillende leeftijdsgroepen evenwichtig afgewogen. De kosten voor levensonderhoud gingen over 2022 (van oktober 2021 tot oktober 2022) met 16,93% omhoog. De koopkracht van de aanspraken en pensioenen is hierdoor lager geworden.

De ontwikkeling van de toeslagen over de afgelopen vijf jaar is als volgt:

	Toegekend	Index	Cumulatief niet toegekend
1-1-2023	10,94%	16,93%	11,57%
1-1-2022	1,71%	3,28%	6,15%
1-1-2021	0,00%	1,12%	4,51%
1-1-2020	0,00%	1,73%	3,35%
1-1-2019	0,93%	1,68%	1,60%

Uit het overzicht blijkt dat de cumulatieve niet-verleende toeslag per 1 januari 2023 gelijk is aan 11,57%.

Kortingsbeleid - Pensioenverlagingen

Het pensioenfonds verwacht niet dat pensioenverlagingen in de nabije toekomst aan de orde zullen zijn. Pensioenverlagingen kunnen alleen aan de orde zijn indien de economische omstandigheden langdurig en drastisch zouden verslechteren, bijvoorbeeld door een combinatie van renteverlagingen en slechte rendementen op zakelijke waarden.

Wat betreft de pensioenverlagingen, die door het pensioenfonds niet worden voorzien, maakt het pensioenfonds onderscheid in voorwaardelijke en onvoorwaardelijke kortingen op pensioen. Tot een voorwaardelijke korting wordt besloten indien het pensioenfonds een reservetekort heeft en het tekort volgens het opgestelde herstelplan niet in tien jaar tijd kan worden weggewerkt. Tot een onvoorwaardelijke korting wordt besloten indien het pensioenfonds op zes achtereenvolgende meetmomenten in dekkingstekort verkeert (beleidsdekkingsgraad is lager dan de dekkingsgraad waarbij wordt voldaan aan het minimaal vereist eigen vermogen), mits ook de actuele dekkingsgraad op het zesde meetmoment ook lager is dan de dekkingsgraad waarbij wordt voldaan aan het minimaal vereist eigen vermogen. Indien het pensioenfonds moet besluiten tot vermindering van verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten en deze vermindering ook feitelijk in enig jaar plaatsvindt, dan is de onderneming een koopsom verschuldigd die door het pensioenfonds in overleg met de actuaris van het pensioenfonds wordt vastgesteld. Door de betaling van de hiervoor bedoelde koopsom door de onderneming wordt twee derde van de feitelijke vermindering in enig jaar voorkomen van de tot en met 31 december 2020 verworven pensioenaanspraken en ingegane pensioenrechten inclusief eventuele vanaf 1 januari 2021 verleende toeslagen op genoemde aanspraken. Betaling van de extra koopsom om vermindering van pensioenaanspraken en -rechten te voorkomen, gebeurt onder voorbehoud van goedkeuring door de onderneming.

Premiebeleid

De Pensioenwet schrijft voor dat de door een pensioenfonds te ontvangen premie ten minste gelijk dient te zijn aan de (gedempte) kostendekkende premie.

Het uitgangspunt van het bestuur bij het premiebeleid is een stabiele premie, die kostendekkend dient te zijn voor opbouw en uitvoering van de pensioenregeling. In 2020 is een nieuwe premie afspraak gemaakt voor de periode vanaf 1 januari 2021 tot 1 januari 2026 waarmee een stabiele kostendekkende premie is bereikt. De werkgever en groepsondernemingsraad van Makro hebben met ingang van 2021 de pensioenovereenkomst gewijzigd. De pensioentoezegging voor toekomstige pensioenopbouw is een premieregeling (collective defined contribution) waarin de totale premiebijdrage voor 2022 bestaat uit een premie voor de financiering van de op te bouwen pensioenaanspraken van 19,2%, een vergoeding voor de uitvoeringskosten van 1,3% alsmede een vergoeding voor additionele uitvoeringskosten die verband houden met het feit dat het pensioenfonds door de invoering van de pensioenregeling zoals die geldt vanaf 1 januari 2021 twee separate pensioenadministraties dient te voeren. De vergoedingen voor kosten van de uitvoering van de pensioenregeling worden apart door het pensioenfonds bij de werkgever in rekening gebracht. Over deze vergoedingen is omzetbelasting verschuldigd.

Het premiebeleid is hiermee in beginsel geen evident sturingsmiddel, met uitzondering van een mogelijke bijstorting ingeval de financiële positie van het pensioenfonds daartoe aanleiding geeft en een korting op pensioenaanspraken dreigt. Met betrekking tot pensioenaanspraken opgebouwd vanaf 1 januari 2021 is bijstorting niet toegestaan in verband met het karakter van de pensioenregeling (voorwaardelijke middelloonregeling, Collectief Defined Contribution).

Het bestuur van het pensioenfonds wil sturen op langere termijn. Het pensioenfonds heeft, gebaseerd op de evenwichtige afweging van belangen, ten behoeve van de opdracht aanvaarding het uitgangspunt gedefinieerd dat de premiedekkingsgraad in beginsel 100% dient te zijn. Teneinde het streefopbouwpercentage van 1,60% te bereiken kan de premiedekkingsgraad dalen tot een niveau van minimaal 90%. Met inachtneming van een premiedekkingsgraad van minimaal 110% kan de pensioenopbouw stijgen tot maximaal 1,75%. Het bestuur evalueert periodiek de financiële ontwikkeling en informeert tijdig sociale partners over de verwachtingen van het jaarlijks vast te stellen potentiële pensioenopbouwpercentage.

Voor de opgebouwde pensioenen tot 1 januari 2021 blijft van kracht dat indien het pensioenfonds gedurende drie achtereenvolgende jaren in onderdekking (beleidsdekkingsgraad lager dan het minimum vereiste vermogen) verkeert, Makro bovenop de premie een extra bijdrage verschuldigd is ter grootte van tweederde deel van het verschil tussen het minimaal vereiste eigen vermogen en het aanwezige eigen vermogen. Een derde deel van het tekort zal worden opgeheven door vermindering van de opgebouwde en ingegane pensioenen. Betaling van de extra bijdrage gebeurt onder voorbehoud van goedkeuring door de onderneming.

Het pensioenfonds toetst vanaf 1 januari 2021 jaarlijks per ultimo oktober of de verschuldigde vaste pensioenpremie vermeerderd met de verschuldigde uitvoeringskosten (20,5%) en vermeerderd met de additionele kosten ten gevolge van het voeren van twee pensioenadministraties (vóór 1/1/2021 en ná 31/12/2020) voor het daaropvolgende kalenderjaar:

- a ten minste gelijk is aan de gedempte kostendekkende premie die minimaal benodigd is om het streefopbouwpercentage ouderdomspensioen van 1,60% als vastgelegd in de pensioenregeling te kunnen financieren; en
- b voldoet aan de door het pensioenfonds gestelde eis dat de premiedekkingsgraad op basis van de door DNB gepubliceerde renteterminijstructuur (inclusief jaarlijks een kwart van de nieuwe UFR) minimaal 90% bedraagt.

Indien dit niet het geval is wordt het opbouwpercentage ouderdomspensioen voor het komende kalenderjaar zodanig naar beneden toe verlaagd dat de verschuldigde vaste pensioenpremie vermeerderd met de verschuldigde uitvoeringskosten alsnog ten minste gelijk is aan de gedempte kostendekkende premie behorende bij dit lagere opbouwpercentage en voldoet aan de door het pensioenfonds gestelde eis dat de premiedekkingsgraad minimaal 90% bedraagt.

Indien de verschuldigde vaste pensioenpremie vermeerderd met de verschuldigde uitvoeringskosten meer bedraagt dan de gedempte kostendekkende premie die minimaal benodigd is om het streefopbouwpercentage van 1,60% te kunnen financieren en voldoet aan een premiedekkingsgraad van minimaal 110%, dan kan het bestuur besluiten om het opbouwpercentage voor het komende kalenderjaar te verhogen tot maximaal 1,75%. Voorwaarde voor een dergelijke verhoging is dat de premiedekkingsgraad, na de verhoging van het opbouwpercentage, nog steeds minimaal 110% bedraagt en dat de verschuldigde vaste premie vermeerderd met de verschuldigde uitvoeringskosten ten minste gelijk is aan de gedempte kostendekkende premie behorende bij dit hogere opbouwpercentage.

Bij het maken van de afspraken tussen sociale partners begin 2020 is de premie extra verhoogd zodat er een voldoende buffer was waardoor de geambieerde 1,60% pensioenopbouw met grote zekerheid gehaald zou kunnen worden.

De gedempte kostendekkende premie wordt bepaald op basis van verwacht rendement, waarbij de rente voor een periode van 5 jaar is gefixeerd. Ook uitgaande van de huidige (lagere) rente bij de berekening van de kostendekkende premie is de feitelijke premie van de werkgever nog steeds voldoende.

Met inachtneming van het voorgaande en de resultaten van de uitgevoerde aanvangshaalbaarheidstoets, heeft het bestuur besloten de opdrachtaanvaarding te ondertekenen aangezien zij de haalbaarheid van de nieuwe CDC regeling realistisch achtte.

Uitgaande van de verschuldigde vaste premie en de actuarieel benodigde koopsom voor het beoogde opbouwpercentage van 1,60% is de premiedekkingsgraad in 2022 gelijk aan 92,9%. Deze premiedekkingsgraad is hoger dan de gestelde ondergrens van 90,0%. Het bestuur heeft eind 2021 derhalve besloten om op basis van het premiebeleid het opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen voor het jaar 2022 vast te stellen op 1,60%. Het opbouwpercentage voor het partnerpensioen bedraagt 1,12% (70% van het ouderdomspensioen).

De werkgever heeft de uitvoeringsovereenkomst met het pensioenfonds per ultimo 2022 opgezegd. Met ingang van 2023 zullen de pensioenaanspraken voor medewerkers van Makro worden opgebouwd bij BeFrank. Het pensioenfonds is met ingang van 2023 een slapend pensioenfonds geworden. Dit betekent dat met ingang van 2023 geen premie van Makro zal worden ontvangen en dat er, behoudens voor arbeidsongeschikten, geen opbouw van pensioenaanspraken meer plaatsvindt.

BELEGGINGSBELEID

De missie en ambitie van het pensioenfonds worden te allen tijde als leidraad gebruikt bij het beheren van de beleggingsportefeuille. Het strategisch beleggingsbeleid wordt afgestemd op de verplichtingen van het pensioenfonds, inclusief het streven naar waardevastheid van ingegane pensioenen en premievrije pensioenaanspraken. Door het strategische beleggingsbeleid periodiek te herijken, kan er worden ingespeeld op wijzigingen in het risicoprofiel van de pensioentoezeggingen en in de risicoperceptie van het bestuur van het pensioenfonds.

Het pensioenfonds heeft door middel van de ALM- en risicobudgetteringsstudie het strategisch beleggingsbeleid heroverwogen. Dit onderzoek heeft plaatsgevonden vanaf eind 2021 tot begin 2022. Er is onderzocht of het huidige beleggingsbeleid voldoende robuust is en of voldaan kan worden aan de ambities en risicohouding van het pensioenfonds. De ALM- en risicobudgetteringsstudie optimaliseert de verhouding vastrentende- en zakelijke waarden en stelt daarnaast het optimale niveau van de renteafdekking vast.

Het bestuur heeft een aantal investment beliefs geformuleerd die de richting van het te voeren beleggingsbeleid aangeven. De investment beliefs kunnen worden gezien als de invulling van het risicoprofiel van het pensioenfonds. De investment beliefs zijn in feite de (ongeschreven) regels of criteria, waaraan het pensioenfonds belang hecht bij de inrichting en uitvoering van zijn beleggingsbeleid. Er is in de investment beliefs onderscheid gemaakt naar strategie, uitvoering en risicomangement. Deze investment beliefs vormen de uitgangspunten voor het beleggingsbeleid van het pensioenfonds en beleggingsbeslissingen worden aan deze uitgangspunten getoetst.

Artikel 135 van de Pensioenwet en de artikelen 13 en 13a van het Besluit FTK Pensioenfonds vormen de basis voor de toetsing van het beleggingsbeleid aan de prudent-person regel. Om tegemoet te komen aan bovenstaande wordt onder andere periodiek een ALM-studie uitgevoerd. Daarnaast wordt bij de vertaalslag (implementatie) naar de daadwerkelijke invulling van het beleggingsbeleid zorgvuldigheid betracht. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de opzet van de renteafdekking, een adequate keuze van en spreiding over beleggingscategorieën en de keuze tussen actief en passief beheer. In samenhang hiermee worden de verschillende beleggingsrisico's geïdentificeerd en op waarde geschat middels onder andere de Vereist Eigen Vermogen-analyse.

Per 1 januari 2023 is het pensioenfonds gesloten voor nieuwe opbouw. In het licht hiervan belegt het pensioenfonds het vermogen strategisch voor 55% in vastrentende waarden, 35% in aandelen en 10% in vastgoed. Het renterisico wordt volgens beleid voor 70% afgedekt op basis van de marktcurve. Rekening houdende met het gesloten karakter, wordt een minimale kaspositie nagestreefd voor te verrichten pensioenuitkeringen en overige betalingen. Het vermogensbeheer is per eind 2022 uitbesteed aan respectievelijk Columbia Threadneedle, BlackRock, ASR en Altera. De eerste drie zijn grote spelers op de vermogensmarkt. Altera is een lokale Nederlandse speler.

In 2022 was de feitelijke allocatie naar vastgoed onderwogen. Er is besloten om de allocatie niet terug te brengen naar de norm, omdat het pensioenfonds naar alle waarschijnlijkheid op korte termijn zal overgaan naar een Algemeen Pensioenfonds Fonds (APF), een Bedrijfstakpensioenfonds (BPF), ofwel dat de beleggingen en verplichtingen van het pensioenfonds overgaan naar een verzekeraar (een buy-in ofwel een buy-out). Met name bij de laatste optie is het niet opportuun om de allocatie naar illiquide beleggingen te verhogen.

Het bestuur van het pensioenfonds is eindverantwoordelijk voor het strategisch beleggingsbeleid. Hieronder wordt verstaan het vaststellen van:

- het doel en de stijl van het beleggingsbeleid,
- de strategische beleggingsportefeuille en bandbreedtes,
- het vaststellen van passende benchmarks,
- de organisatie rondom de uitvoering van het beleggingsbeleid,
- de selectie en evaluatie van de vermogensbeheerder(s) en andere externe partijen die worden ingeschakeld ten behoeve van de uitvoering van het beleggingsbeleid en voor de resultaatsevaluatie.

Het vermogen van het pensioenfonds zal worden belegd met als doel om op (middel)lange termijn een rendement te halen dat samen met de premiebijdragen voldoende is om de pensioenen aan de deelnemers te kunnen garanderen en jaarlijks aan te passen aan de ontwikkeling van de prijzen en om voldoende buffers (ten minste wettelijk vereist) te vormen en in stand te houden. Volgens verwachting komt het rendement overeen met de bij de verschillende beleggingscategorieën gekozen benchmarken.

De verdeling van het belegd vermogen over de verschillende beleggingscategorieën hangt samen met de beleggingsovertuigingen (investment beliefs), de risicobereidheid en de gewenste financiële positie. Het bestuur heeft in 2021 haar investment beliefs geactualiseerd. Belangrijke investment beliefs zijn dat het strategisch beleggingsbeleid in grote mate het risico- en rendementsprofiel bepaalt, onbeloonde risico's zoveel mogelijk worden afgedekt, diversificatie het risico- en rendementsprofiel verbetert, actief beheer na kosten in beginsel geen waarde toevoegt, de langetermijnhorizon van belang is, maatschappelijk verantwoord beleggen op lange termijn voor een beter risico- en rendementsprofiel zorgt, het governancebudget dient te worden afgestemd op de complexiteit van beleggingen en kosten dienen te worden beoordeeld in het licht van netto-rendement. Periodiek worden resultaten beoordeeld aan de hand van kwalitatieve en meetbare criteria.

Het aanwezige pensioenkapitaal wordt op een solide wijze beheerd conform het prudent person beginsel, waarbij beleggingsrendement en beleggingsrisico zorgvuldig worden afgewogen. Het bestuur van het pensioenfonds heeft de risico's die het loopt vervat in een risicoanalyse. Periodiek worden de beleggingen en financiële en niet-financiële risico's gerapporteerd en gemonitord door middel van risico, rendement- en service level-rapportages.

Het pensioenfonds heeft in 2021 een ALM studie uitgevoerd. Diverse onderzoeksvragen zijn uitgewerkt. Geconcludeerd is dat een verhoging van renteafdekking resulteert in een verbetering van de koopkracht in het slechtweersscenario, terwijl de verwachte (mediaan) koopkracht nagenoeg gelijk blijft. Bovendien daalt hierdoor de kans op een onvoorwaardelijke korting en daalt de mate van korting hierdoor. Tenslotte levert een verhoging van de renteafdekking in de stressscenario's een verbetering van de resultaten op. Daarnaast is geconcludeerd om op basis van kwalitatieve argumenten de renteafdekking op basis van marktrente in plaats van op basis van UFR rente te baseren. Na de uitwerking van de risicobudgetteringsstudie heeft het bestuur deze aanpassingen in de renteafdekking geïmplementeerd.

Het pensioenfonds heeft een beleggingsadviescommissie (BAC). De BAC adviseert het bestuur over beleggingstechnische zaken en mogelijke aanpassingen binnen de portefeuille. Teneinde een solide en professionele beleggingsadviesing door de BAC aan het bestuur te realiseren heeft het bestuur een investment consultant van Willis Towers Watson aangesteld als voorzitter van de BAC.

Risicohouding

Het pensioenfonds heeft haar risicohouding vastgelegd conform artikel 102a van de Pensioenwet. De risicohouding van een pensioenfonds is de mate waarin een pensioenfonds bereid is beleggingsrisico's te lopen om de missie, visie, strategie en doelstellingen te realiseren (risicobereidheid) en de mate waarin het fonds risico's kan lopen gegeven de kenmerken van het fonds (risicodraagvlak).

Voor de lange termijn komt de risicohouding tot uitdrukking in de door het pensioenfonds gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets. Aangezien beleggingsrisico's genomen worden om een mate van toeslag van de pensioenen te kunnen realiseren, is de relatie gelegd met het pensioenresultaat. Het pensioenresultaat is gelijk aan (de som van de verwachte uitkeringen conform fondsbeleid) gedeeld door (de som van de verwachte uitkeringen zonder opbouwskorting en volledig prijs-geïndexeerd). Met de haalbaarheidstoets wordt inzicht verkregen in de hoogte van het pensioen in de toekomst, naar verwachting (mediaan scenario) en bij slechtweersscenario's. De uitkomsten van deze jaarlijkse haalbaarheidstoets dienen te voldoen aan de gestelde ondergrenzen.

Het pensioenfonds heeft de lange termijn risicohouding als volgt geformuleerd:

- Een verwacht pensioenresultaat vanuit de evenwichtssituatie (VEV-niveau) van 90%;
- Een verwacht pensioenresultaat vanuit de feitelijke financiële positie van 90%;
- Tenminste een pensioenresultaat van 70% in een slechtweersscenario, ofwel een maximale afwijking van het verwachte pensioenresultaat vanuit de feitelijke financiële positie van 22%.

Vanwege de opzegging van de uitvoeringsovereenkomst per ultimo 2022 is medio 2022 een aanvangshaalbaarheidstoets in plaats van een regulierehaalbaarheidstoets uitgevoerd. De resultaten waren:

- Het pensioenresultaat vanuit de evenwichtssituatie is gelijk aan 93,2%;
- Het pensioenresultaat vanuit de feitelijke financiële positie is 100,5%;
- De afwijking in het pensioenresultaat ingeval het slecht weer scenario bedraagt 15,0%.

Voor de aanvangshaalbaarheidstoets geldt onder meer als extra criterium dat het verschil tussen verwacht pensioenresultaat en de ondergrens vanuit de evenwichtssituatie niet kleiner mag zijn dan dat verschil vanuit de feitelijke financiële positie. Aan dit laatste vereiste werd niet voldaan omdat de feitelijke dekkingsgraad hoger is dan het VEV-niveau. Het bestuur heeft in overleg met de sleutelfunctiehouder actuarieel besloten om de ondergrens voor het verwacht pensioenresultaat te verlagen van 90% naar 75%. Na die verlaging is het verschil tussen enerzijds de verwachting en anderzijds de ondergrens gelijk aan 18,2% (i.p.v. 3,2%). Hiermee zijn de uitkomsten in lijn met de regelgeving (want 18,2% is groter dan 10,5%). Het bestuur realiseert zich dat deze aanpassing slechts een kunstmatige aanpassing is om te voorkomen dat het pensioenfonds in strijd is met regelgeving. De huidige regelgeving lijkt alleen te zijn geschreven voor situaties waarbij de feitelijke dekkingsgraad lager is dan VEV-niveau. Bij hogere dekkingsgraadniveaus resulteren onrealistische resultaten. Sociale partners zijn geïnformeerd over deze aanpassing en hebben hier geen opmerkingen over.

Voor de korte termijn komt de risicohouding tot uitdrukking in de stand van het Vereist Eigen Vermogen. Het bestuur heeft op grond van de resultaten van de ALM- en risicobudgetteringsstudie besloten de renteafdekking te verhogen van 60% op basis van UFR rente naar 70% op basis van marktrente. Dit heeft geresulteerd in een verlaging van het strategische Vereist Eigen Vermogen dat ultimo 2022 116,8% bedraagt (ultimo 2021: 18,5%). Als onderdeel van de risicohouding is hierbij tot een bandbreedte van -4%-punt / +4%-punt rondom het strategische Vereist Eigen Vermogen besloten. Ultimo 2022 bedroeg het feitelijke Vereist Eigen Vermogen 18,6% en lag dus binnen de bandbreedte.

Consequenties van eventuele beleggingsbeleidswijzigingen zullen getoetst worden aan deze bandbreedte rondom het strategische Vereist Eigen Vermogen.

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden portefeuille bestaat uit de Columbia Threadneedle LDI-fondsen en het Columbia Threadneedle Euro Liquidity Plus Fonds (gezamenlijk LDI-portefeuille), de Nederlandse staatsobligatie en het ASR Hypotheekfonds (niet-NHG).

Begin april zijn de obligatiefondsen van Vanguard verkocht. In ruil daarvoor is het pensioenfonds gaan beleggen in de generieke looptijdfondsen van Columbia Threadneedle (voormalig BMO) om de rente af te dekken. Met de overgang is de renteafdekking van 70% op basis van de marktrente ingezet. SMP belegt in 9 looptijdfondsen en een apart geldmarktfonds, het Euro Liquidity Plus Fonds, dat automatisch wordt aangewend indien bijstortingen of afomingen binnen de looptijdfondsen noodzakelijk zijn.

De vastrentende waarden portefeuille bestaat verder uit het ASR Hypotheekfonds (niet-NHG). Het ASR hypotheekfonds belegt in Nederlandse woninghypotheken zonder NHG-garantie zoals uitgegeven door ASR Levensverzekering N.V. De benchmark die wordt gehanteerd is een combinatie van Merrill Lynch renteswap indices passend bij de looptijden van de onderliggende hypotheekportefeuille. Hierbij wordt een gelijk gewogen duratie gehanteerd als het hypotheekfonds.

Naast deze fondsen wordt een staatsobligatieportefeuille van 1 tot 2% van het belegd vermogen aangehouden welke dient als onderpand in het kader van het vreemde valutarisico binnen de aandelenbeleggingen.

De vastrentende waarden portefeuille is opgezet met enkel beleggingen in Euro. Er is daarom geen sprake van valutarisico in dit deel van de portefeuille.

Het kredietrisico in de vastrentende waarden fondsen is vanuit economisch perspectief gering en wordt in de praktijk beperkt door de mandaatrestricties binnen de fondsen. Het kredietrisico in het hypotheekfonds wordt gemitigeerd door een breed gespreide portefeuille, verstrekingscriteria en maximering van loan-to-value ratio's.

Aandelen

De aandelenbeleggingen bestaan uit participaties in een aandelenfonds. Er wordt belegd in het BlackRock MSCI World Index Fund B. De beleggingen worden wereldwijd gespreid over ontwikkelde markten. De portefeuille bij BlackRock wordt passief beheerd, wat inhoudt dat getracht wordt een opbrengst te halen die zo dicht mogelijk bij de benchmark MSCI World Net TR ligt. De gerealiseerde performance ten opzichte van de benchmark is onderdeel van de kwartaalmonitoring van het pensioenfonds.

De wereldwijde spreiding binnen het aandelenfonds geeft blootstelling aan valutarisico, dat conform beleid voor 50% wordt afgedekt voor de drie belangrijkste valuta (USD, JPY en GBP). Deze afdekking wordt uitgevoerd door CACEIS door middel van een 'FX overlay' met 3-maands rollende FX-forwards met maandelijkse bijstellingen als het risico tussentijds buiten de gestelde bandbreedtes ligt. Het onderpand hiervoor wordt gevormd door de eerder vermelde staatsobligatieportefeuille.

Vastgoed

De vastgoedbeleggingen bestaan uit niet-beursgenoteerd Nederlands vastgoed en worden beheerd door Altera Vastgoed. De portefeuille is belegd in woningen en winkels.

Samenstelling beleggingsportefeuille

De verdeling van het belegd vermogen aan het einde van het jaar was als volgt:

Belegd vermogen (in € 1.000)				
Categorie	Norm	Bandbreedte	Ultimo 2022	Ultimo 2021
Vastrentende waarden	55%	50% - 65%	307.492 (51,9%)	413.695 (53,6%)
LDI-portefeuille	43% - X%	n.v.t.	223.922 (37,8%)	0 (0,0%)
Obligatiebeleggingsfondsen	0%	0%	0 (0,0%)	346.330 (44,8%)
Nederlandse hypotheke	12%	7% - 17%	73.404 (12,4%)	53.861 (7,0%)
Nederlandse staatsobligatie 3,75% 15/01/2041	X%	n.v.t.	8.422 (1,4%)	13.073 (1,7%)
Kortlopende middelen	0%	-/-1% - 3%	1.744 (0,3%)	431 (0,1%)
Zakelijke waarden	45%	35,0% - 50,0%	284.655 (48,1%)	358.743 (46,4%)
Aandelen	35%	30,0% - n.v.t.	239.353 (40,4%)	315.270 (40,8%)
Vastgoed	10%	5,0% - n.v.t.	45.302 (7,7%)	43.473 (5,6%)
Totaal	100%		592.147 (100%)	772.438 (100%)
Derivaten	0%		710	481

De portefeuille aandelen overschreed aan het einde van het derde kwartaal de bovenste bandbreedte. Het pensioenfonds heeft op grond van het herbalanceringsbeleid participaties in het aandelenfonds Blackrock verkocht en toegevoegd aan de LDI-portefeuille, namelijk het geldmarktfonds van Columbia Threadneedle. De portefeuilles vastrentende waarden, aandelen en vastgoed hebben zich gedurende het resterende deel van het jaar binnen de toegestane bandbreedtes bewogen.

Rendement

De totale beleggingsportefeuille behaalde in 2022 een absoluut rendement van -22,2%. Het jaar 2022 is een slecht jaar geweest voor beleggers. Het rendement van de beleggingsportefeuille heeft op totaalniveau een lager rendement behaald van 0,2% ten opzichte van de benchmark. Op totaalniveau hebben de onderliggende beleggingsfondsen de benchmarks niet behaald of verslagen en dit resulteert in een selectie-effect van -0,3%. De belangrijkste oorzaak is de underperformance van hypotheke ten opzichte van de benchmark. Het selectie-effect is deels gecompenseerd doordat het pensioenfonds gedurende 2022 een andere portefeuilledeling had dan de strategische beleggingsportefeuille (het allocatie-effect) wat op totaalniveau geresulteerd heeft in een overrendement van 0,1%.

Door de migratie van Caceis naar een nieuw rapportagesysteem is de vergelijking tussen de gehedged portefeuille en benchmark niet meer beschikbaar. De onderstaande tabel toont de unhedged resultaten in meer detail. De performance van de unhedged portefeuille ten opzichte van de benchmark is gelijk aan die van de hedged portefeuille.

Attributie	Portefeuille		Benchmark		Attributie-effecten		
Categorie	Gewicht	Rendement	Gewicht	Rendement	Allocatie	Selectie	Totaal
Vastrentende waarden	53,5%	-32,7%	55,0%	-32,0%	0,5%	-0,5%	0,0%
Aandelen	40,8%	-12,3%	35,0%	-12,8%	0,7%	0,2%	0,9%
Vastgoed	5,7%	4,5%	10,0%	4,5%	-1,1%	0,0%	-1,1%
Gehele portefeuille	100,0%	-22,2%	100,0%	-22,0%	0,1%	-0,3%	-0,2%

Over 2022 hebben de vastrentende waarden een rendement behaald wat 0,7% slechter was dan de benchmark. De underperformance is hoofdzakelijk veroorzaakt door de uitgelopen spread bij hypotheeken.

De aandelenportefeuille wordt passief belegd en heeft een kleine outperformance van 0,2% ten opzichte van de benchmark door de resultaten op securities lending en teruggave van buitenlandse dividendbelastingen. Daarnaast is BlackRock erin geslaagd om de overige kosten zeer beperkt te houden.

De vastgoedportefeuille bij Altera heeft per saldo een positief rendement opgeleverd. De onderliggende fondsen Woningen en Winkels hebben ook in 2022 een wisselend resultaat laten zien. Daar waar in 2021 de corona-uitbraak vooral Winkels raakten, werden in 2022 vooral Woningen geraakt met waardedalingen door de gestegen rente. Desondanks eindigden Woningen met een rendement van 0,8% licht positief. De winkelmarkt heeft in 2021 al een correctie ondervonden en sluit in 2022 met een rendement van +9,0% doordat de koopkracht minder onder druk staat door toegenomen lonen en het prijsplafond voor energieprijzen. Afwaarderingen is bij Winkels door de stijging van de rente minder aan de orde geweest.

Aandelen hebben in 2022 minder slecht gepresteerd dan vastrentende waarden. Door de overwogen positie in aandelen ten opzichte van vastrentende waarden is er in 2022 een allocatie-effect 1,2%. Dit is echter bijna volledig tenietgedaan door het negatieve allocatie-effect van 1,1% door de onderwogen positie in vastgoed, de best presterende beleggingscategorie van het pensioenfonds in 2022.

Valuta- en renterisico

Voor zover dat binnen de grenzen van het beleggingsbeleid van het pensioenfonds past, maakt het pensioenfonds gebruik van financiële derivaten bij het afdekken van het valutarisico. Het strategisch beleid is erop gericht om het valutarisico van aandelenbeleggingfondsen voor de US-dollar, Britse pond en Japanse yen voor 50% af te dekken. De portefeuilles vastrentende waarden en vastgoed beleggen alleen in eurotitels.

Per saldo heeft de valuta-afdekking een negatieve bijdrage aan het beleggingsrendement geleverd. De valutabewegingen hebben binnen het aandelenfonds juist tot een positief valutaresultaat geleid. Deze resultaten vallen daarmee tegen elkaar weg en maken de portefeuille minder beweeglijk voor valutaontwikkelingen, hetgeen ook de opzet is van de valuta-afdekking.

Het renterisico is het risico dat door rentedaling de dekkingsgraad daalt. Dit komt doordat de beleggingen minder hard stijgen dan de voorziening pensioenverplichtingen ingeval van een rentedaling. Het beleid is om 70% van het renterisico af te dekken op basis van de marktrente. Hierdoor heeft het pensioenfonds minder last van rentedalingen. Daarentegen profiteert het pensioenfonds ook minder van rentestijgingen. Het resultaat is een minder volatiele dekkingsgraad. Gedurende het jaar heeft de renteafdekking zich op of dichtbij het strategische niveau begeven.

Derivaten

Derivaten vormen als afgeleide beleggingsinstrumenten geen aparte beleggingscategorie. De vermogensbeheerders mogen slechts (in zeer beperkte mate) van derivaten gebruik maken om:

- het risico van de beleggingsportefeuille ten opzichte van de verplichtingen te verlagen;
- de risicograad van de beleggingsportefeuille te verlagen;
- op defensieve wijze (strategische) valutarisico's af te dekken door middel van valutatermijntransacties;
- tactische wijzigingen in de portefeuille op een efficiënte wijze tot stand te brengen.

In het kader van de European Market Infrastructure Regulation (EMIR-regelgeving) heeft het pensioenfonds ervoor gezorgd dat, inzake de afdekking van het valutarisico, een Nederlandse staatsobligatie bij CACEIS wordt aangehouden om te voldoen aan de verplichte onderpandstelling.

Securities Lending

Het pensioenfonds heeft een afweging gemaakt tussen de risico's van securities lending (zoals reputatie- en kredietrisico), de wijze waarop de vermogensbeheerders deze mitigeren, en de mate waarin securities lending tot extra rendement kan leiden. Deze aspecten zijn ook met de vermogensbeheerder BlackRock besproken. Het pensioenfonds sluit van haar vermogensbeheerders op voorhand geen beleggingsfondsen uit waarin securities lending tot de mogelijkheden behoort.

Het bestuur onderschrijft de securities lending policy van BlackRock omdat die met voldoende waarborgen is omkleed, zoals de kwaliteit van de tegenpartijen, onderpandverstrekking en de ervaringen van de afgelopen jaren.

Het pensioenfonds neemt de bewaking van het gebruik van securities lending mee bij het beschouwen van de beleggingsrisico's en het reguliere overleg met de vermogensbeheerders.

Over het afgelopen jaar bedroeg het onderpand voor securities lending gemiddeld 103%. De securities lending activiteiten hebben positief bijgedragen aan het rendement.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

In de zomer van 2021 is een uitvraag op het gebied van ESG / duurzaam beleggen gedeeld met het bestuur, VO en de ondernemingsraad (als proxy voor de achterban) om te inventariseren hoe de houding qua duurzaam beleggen eruit ziet: in welke mate wordt duurzaamheid belangrijk gevonden, wat zijn de belangrijkste zorgen, en in welke aspecten van het beleggingsbeleid verwacht men dat er aandacht aan duurzaamheid zou moeten worden besteed.

Aan de hand van de ingevulde vragenlijst zijn voorlopige conclusies opgesteld die als basis dienden voor de discussie tijdens de themabijeenkomst duurzaam beleggen met bestuur en het verantwoordingsorgaan. De themabijeenkomst duurzaam beleggen had als doel om de positionering van het Pensioenfonds op het vlak van duurzaam beleggen te bepalen. Na enkele iteraties is de positionering en de investment belief duurzaam beleggen eind 2021 vastgesteld. De investment belief duurzaam beleggen luidt:

"Stichting Metro Pensioenfonds is van mening dat duurzaam beleggen op de lange termijn zorgt voor een beter risico- en rendementsprofiel. Daarnaast ziet Stichting Metro Pensioenfonds het als haar maatschappelijke verantwoordelijkheid om positief bij te dragen aan de maatschappij. Financiële aspecten zijn daarom niet de enige motivatie bij het inrichten van het beleggingsbeleid."

Het integreren van duurzaamheid in het beleggingsbeleid zal op de lange termijn zowel het rendement verbeteren als het risico verminderen. Daarnaast acht SMP het van belang om vanuit haar maatschappelijke rol positief bij te dragen aan de maatschappij. Dit maakt dat ook rekening dient te worden gehouden met duurzaamheid binnen het beleggingsbeleid. De toekomst van SMP is echter onzeker, waardoor het pensioenfonds mogelijk niet kan inspelen op de voordelen van duurzaamheid op de lange termijn. Hierdoor zijn extra kosten, lagere rendementen en/of additionele volatiliteit op de korte termijn, in ruil voor een meer duurzame portefeuille, niet acceptabel. SMP zal in geval van gelijke geschiktheid (in termen van rendement, risico en kosten) altijd kiezen voor een beleggingsoplossing die meer aandacht heeft voor duurzaamheid.

SMP besteedt het beleggen uit aan externe vermogensbeheerders. Met betrekking tot het uitbestedingsbeleid geldt het volgende:

- Het beleggingsbeleid van de vermogensbeheerders wordt periodiek geëvalueerd. De integratie van duurzaamheidsrisico's is hiervan een belangrijk onderdeel.
- Bij de selectie van een nieuwe vermogensbeheerder is de integratie van duurzaamheidsrisico's een belangrijk selectiecriteria.

Hieronder volgt een korte samenvatting van de huidige integratie per beleggingscategorie:

Aandelen

- Geen ESG-integratie: SMP belegt passief in aandelen. Dit betekent dat het pensioenfonds alle risico's, inclusief de duurzaamheidsrisico's van het beleggingsuniversum accepteert. Hoewel SMP is overtuigd van een beter lange termijn rendement met een sterkere vorm van ESG integratie, is besloten de aandelenportefeuille voorlopig in stand te houden wegens de korte beleggingshorizon van het pensioenfonds.
- Voting en Engagement: Hoewel het aandelenfonds zelf passief is, heeft de vermogensbeheerder BlackRock een algemeen stewardshipbeleid dat jaarlijks beoordeeld wordt.

LDI

- ESG-integratie: De LDI portefeuille bestaat hoofdzakelijk uit renteswaps, hoogwaardige staatsobligaties en geldmarktfondsen. Het materiele effect van duurzaamheidsfactoren op de waardering van de LDI-portefeuille is kleiner dan bij de andere beleggingscategorieën van SMP door het clearen van renteswaps, de hoge kredietwaardigheid van obligaties en de korte looptijd in de geldmarktfondsen. De LDI-beheerder integreert ESG in de geldmarktfondsen en heeft een engagementbeleid voor counterparties.
- Monitoring: De beheersing van duurzaamheidsrisico's wordt gemonitord met de ESG-rapportages van de beheerder.

Vastgoed

- ESG-integratie: SMP belegt actief in Retail en Woningen. Bij een actieve vermogensbeheerder wil SMP een sterke integratie van duurzaamheidsrisico's zien, waarbij de focus ligt op de materiele risico's voor vastgoed. De vermogensbeheerder probeert het rendement van de vastgoedportefeuille te beschermen en verbeteren door zich te richten op:
  - a Klimaat mitigatie en adaptatie door te investeren in energiezuinig vastgoed en het genereren van groene energie.
  - b Het reduceren van waterconsumptie en productie van afval.
  - c Engagement met verhuurders en tevredenheid met verhuurders
- Monitoring: De integratie van duurzaamheid wordt gemonitord met de duurzaamheidsrapportages van de vermogensbeheerder. De vermogensbeheerder heeft zich bovendien aangesloten bij de Global ESG Benchmark for Real Assets (GRESB) zodat jaarlijkse het duurzaamheidsbeleid vergeleken kan worden met andere vastgoedbeheerders.

Hypotheeken

- ESG-integratie: SMP belegt actief in hypotheeken. Bij een actieve vermogensbeheerder wil SMP een sterke integratie van duurzaamheidsrisico's zien, waarbij de focus ligt op de materiele risico's voor hypotheeken. De vermogensbeheerder probeert het rendement van de vastgoedportefeuille te beschermen en verbeteren door zich te richten op:
  - a Energielabels van de woningen
  - b Preventiemanagement om betalingsproblemen te voorkomen
- Monitoring: De integratie van duurzaamheid wordt gemonitord met de duurzaamheidsrapportages van de vermogensbeheerder. In 2021 is de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) van kracht geworden. De SFDR bevat regelgeving voor financiële instellingen (waaronder pensioenfondsen) voor het verschaffen van informatie omtrent het duurzaamheidsbeleid en de uitvoering hiervan. De implementatie van SFDR bestaat uit twee levels. Per 10 maart 2021 diende het pensioenfonds te voldoen aan level 1 van de SFDR. Level 1 bevat regelgeving over de wijze waarop duurzaamheidsfactoren zijn meegenomen in het beleid en voor de wijze van rapportage over de ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren.

Het pensioenfonds heeft gekozen voor de opt-out voor de rapportage van ongunstige effecten van beleggingen (artikel 4 SFDR). De redenen hiervoor zijn onder meer de omvangrijke rapportageverplichtingen. Voor pensioenfondsen die ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren meewegen, geldt dat zij ook over een groot aantal indicatoren zullen moeten rapporteren waarvoor het pensioenfonds afhankelijk is van de gegevens over ongunstige effecten die de vermogensbeheerders kunnen aanbieden. Dit kan leiden tot arbeidsintensieve, dure en moeilijk uitvoerbare rapportages.

Aanvullend dient te worden gerapporteerd hoe de pensioenregeling (het pensioenproduct) geclassificeerd wordt conform de artikelen 8 en 9 van de SFDR. Het pensioenfonds heeft deze evaluatie uitgevoerd en classificeert het pensioenproduct als grijs/overig product (financieel product dat niet als duurzaam wordt gepromoot). Per 1 januari 2023 dienen financiële instellingen ook te voldoen aan level 2 van de SFDR. Level 2 bevat onder meer de eis om de classificatie van beleggingen naar duurzaamheid toe te lichten in het jaarverslag.

Eind 2022 is het duurzaam beleggingsbeleid uitgewerkt en zijn de verklaringen op de website in lijn gebracht met het duurzaam beleggingsbeleid conform de vereisten vanuit de SFDR-regelgeving en taxonomieverordening.

Terugblik financiële markten 2022

Volgens de data van de OESO van december 2022 is de economische activiteit wereldwijd in 2022 met +3,2% gegroeid. Dit is een daling ten opzichte van 2021, toen de groei 5,6% bedroeg. De belangrijkste factoren die hieraan hebben bijgedragen, zijn de oorlog in Oekraïne en de afgenomen groei in China, welke deels is veroorzaakt door het strenge Covid-beleid dat gedurende 2022 gevolgd werd. Deze daling is ook terug te zien in de Eurozone: de groei bedroeg in 2022 3,5%, ten opzichte van 5,2% een jaar eerder. In de Verenigde Staten en China nam de groei af tot respectievelijk 2,1% en 3,0%.

2022 was een volatiel jaar op de financiële markten. Na jaren van dalende rentes en inflatie stond 2022 in het teken van de oorlog in Oekraïne gecombineerd met een historisch hoge stijging van de inflatie en rente. Daar waar 2022 startte met de afname van zorgen over de impact van de Covid-pandemie op de lange-termijn economische groei, zorgde de Russische inval in Oekraïne voor grote onrust op de financiële markten. Het westen legde sancties op aan Rusland en hierdoor steeg de angst voor problemen met betrekking tot de import vanuit Rusland. Grondstofprijzen stegen fors, met name de prijzen van olie, aardgas, zeldzame metalen en graan. Centrale banken zagen de ontwikkelingen als trigger om de reeds ingezette verkapping van het monetair beleid te versnellen. De FED startte met het verhogen van de rente, waarna de ECB snel volgde: in juli werd de beleidsrente verhoogd met 50bps; in september kwam daar nog eens 75bps bij. Rentestijgingen in het Verenigd Koninkrijk leidden ertoe dat pensioenfondsen daar in liquiditeitsproblemen kwamen.

In september 2022 bereikte de inflatie een recordhoogte van 10%. Pas in het laatste kwartaal nam de onrust op de financiële markten iets af. Hoewel het einde van de oorlog in Oekraïne nog altijd niet in zicht was, leken de eerste effecten van het monetair en rentebeleid van de centrale banken weerspiegeld te worden in de economie. Het inflatiecijfer nam in veel markten af, waardoor centrale banken ruimte zagen om hun beleidsrentestijgingen ietwat te vertragen. Binnen de EU werden, met het oog op de winter, maatregelen getroffen om de gasprijzen onder controle te houden, maar verdere sancties met betrekking tot Russische olie en een afname van export door OPEC+-landen, droegen bij aan de stijging van grondstofprijzen.

Per saldo sloten obligatiemarkten fors lager dan aan het begin van 2022. Europese rentes zijn van nagenoeg 0% gestegen naar boven de 3%. Veel vastrentende waarden portefeuilles zijn hierdoor met meer dan 30% gedaald. Daar waar aandelen en obligaties vaak een lage correlatie hebben, is de situatie in 2022 uniek te noemen. Aandelen zijn ook fors gedaald. De MSCI World (EUR) is gedaald met meer dan 12%, waardoor de meeste beleggingsportefeuilles hard geraakt zijn. Alleen direct vastgoed kende een positief rendement, wat voor een groot deel werd gedreven door de hoge inflatie.

Vooruitzichten financiële markten 2023

De economische vooruitzichten zijn hoogst onzeker aan het begin van 2023, maar in het eerste kwartaal zijn de verwachtingen iets positiever door de toename van het consumentvertrouwen, daling van voedsel- en energieprijzen en de heropening van de Chinese economie.

In maart verwachtte de OESO dat de hoofdinflatie (inclusief grondstoffen) geleidelijk zal afnemen van 8,1% in 2022 naar 5,9% in 2023 en 4,5% in 2024 door het monetair beleid en afnemende energieprijzen door een milde winter en dalende voedselprijzen. Aan de andere kant zal de hoge kerninflatie (exclusief grondstoffen) langer aanhouden door de scherpe daling van prijzen in de dienstsector en een krappe arbeidsmarkt.

In 2023 zullen de ontwikkelingen in de financiële markten in het teken staan van de hoge inflatie. De economieën zijn uit balans en de vraag is hoe het evenwicht op middellange en lange termijn wordt hersteld. De belangrijkste vraag is hoe centrale banken de inflatie gaan bestrijden en wat de impact ervan gaat zijn op de economische groei. Door de sterke stijging van de rente kwamen enkele banken in de Verenigde Staten en Europa in maart in de problemen door het verlies op langlopende vastrentende waarden. Tot nu toe stonden de overheden garant bij de banken die in de problemen kwamen. Door de verkapping van het monetair beleid kunnen meer bedrijven in de problemen komen en hier houden beleggers rekening mee. Toch zien centrale banken vooralsnog geen reden om het monetair beleid te veranderen. De balansen van banken zijn sterker dan in 2008 door de destijds genomen maatregelen na de financiële crisis. Toch zullen banken minder geneigd zijn krediet te verstrekken, hetgeen een remmend effect zal hebben op de economische groei.

Naar verwachting zullen de financiële markten volatiel blijven door onzekerheid met betrekking tot de inflatie, rente en economische groei. Op sectorniveau lopen de rendementen van aandelen sterk uiteen. Ook geografisch zijn verschillen te zien. Europese aandelen hebben een groeivertraging al deels geprijsd. De prijzen van Amerikaanse aandelen reflecteren daarentegen een relatief goed winstpotentieel ten opzichte van andere ontwikkelde landen, terwijl veel analisten de kans op een recessie zien toenemen in zowel Amerika als Europa. Bij bedrijfsobligaties is de creditspread, oftewel de risico-opslag ten opzichte van de risicovrije rente, uitgelopen door de onrust rond de banken en prijzen een hogere kans op kredietverliezen in.

FINANCIËLE EN ACTUARIËLE ASPECTEN

Financiële positie

De financiële positie van het pensioenfonds ontwikkelde zich in 2022 als volgt (bedragen in € 1.000):

Financiële positie	Vermogen	Voorziening pensioenverplichtingen	Dekkingsgraad
Stand per 1 januari	775.022	591.821	131,0%
Premies	13.354	13.631	-/- 0,7%
Uitkeringen/afkopen	-/- 11.259	-/- 11.334	0,6%
Wijziging rentetermijnstructuur		-/- 186.062	60,1%
Beleggingsopbrengsten / benodigde interest	-/-180.601	-/- 2.904	-/- 30,0%
Overig	-/- 326	46.552	-/- 29,0%
Stand per 31 december	596.190	451.704	132,0%

De dekkingsgraad is gelijk aan de waarde van het vermogen gedeeld door de waarde van de pensioenverplichtingen. Het vermogen is gedaald door negatieve beleggingsopbrengsten. Daarnaast is de voorziening pensioenverplichtingen gedaald doordat de rente is gestegen. Onder de post "overig" is opgenomen een negatief effect op de dekkingsgraad door toegekende toeslagen per 1 januari 2023 (- 9,1%-punt) en het kruiseffect en de overige wijzigingen (-19,9%-punt). Kruisverbanden leiden tot een resultaat omdat de oorzaken in isolement zijn gemeten ten opzichte van de aanvangsdekkingsgraad. Per saldo resulteert dit in een toegenomen dekkingsgraad gedurende 2022.

Ontwikkelingen deelnemersbestand

In het volgende overzicht is de ontwikkeling van het deelnemersbestand in aantallen weergegeven. In de kolom 'Percentage VPV' staat de procentuele verhouding van de groep deelnemers in de voorziening pensioenverplichting (VPV).

Deelnemersbestand	Per 31 december 2022			Per 31 december 2021		
	Aantal verzekerden	Bedrag VPV in € 1.000	% VPV	Aantal verzekerden	Bedrag VPV in € 1.000	% VPV
Actieve deelnemers	165	21.516	5%	2.804	174.825	30%
Gewezen deelnemers	8.034	277.104	61%	5.311	242.952	41%
Pensioengerechtigden	2.133	152.292	34%	2.091	173.178	29%
Subtotaal	10.332	450.912	100%	10.206	590.955	100%
Voorziening invaliditeit en Anw-hiaat		792			866	
Totale VPV		451.704			591.821	
Aandeel herverzekeraar in VPV		-/- 792			-/- 866	
Totale VPV eigen rekening		450.912			590.955	

Verloopstaat deelnemers

In bijlage 1 is een verloopstaat opgenomen met de ontwikkeling van het aantal actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.

Dekkingsgraden

De verschillende dekkingsgraden zijn samengevat in het volgende overzicht:

Overzicht dekkingsgraden		
Ultimo jaareinde	2022	2021
Actuele dekkingsgraad UFR	132,0%	131,0%
Beleidsdekkingsgraad	137,5%	125,1%
Vereiste dekkingsgraad	116,8%	118,5%
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,1%	104,2%
Reële dekkingsgraad	104,4%	101,1%

De actuele dekkingsgraad UFR per jaareinde is berekend op basis van de door DNB voorgeschreven rente.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de aanwezige dekkingsgraden over de afgelopen 12 maanden. Deze dekkingsgraad is de basis voor beleidsbeslissingen zoals het toekennen van toeslagen. De beleidsdekkingsgraad bevond zich per jaareinde boven het niveau van de vereiste dekkingsgraad. Dit betekent dat het pensioenfonds een marge op de reserve positie heeft.

De vereiste dekkingsgraad is die dekkingsgraad waarbij het pensioenfonds precies voldoet aan de buffereisen van DNB. Deze buffereisen zijn afhankelijk van de samenstelling van de (strategische) beleggingsportefeuille.

Bij de bepaling van de (minimaal) vereiste dekkingsgraad wordt rekening gehouden met het minimale niveau van de voorgeschreven buffers.

De reële dekkingsgraad zoals in de tabel hiervoor weergegeven weerspiegelt de verhouding tussen de beleidsdekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad zoals benodigd voor volledige toeslagverlening.

Kostendekkende premie

De Pensioenwet schrijft voor dat de door een pensioenfonds te ontvangen premie ten minste gelijk dient te zijn aan de gedempte kostendekkende premie. De ontvangen premie over boekjaar 2022 bedraagt € 14.303.000, de zuiver kostendekkende premie € 17.102.000 en de gedempte kostendekkende premie € 11.891.000. De ontvangen premie was hoger dan de gedempte kostendekkende premie.

De ontvangen premie inclusief de vergoeding voor uitvoeringskosten bedraagt 20,5% van het pensioengevend salaris. De verdeling tussen werkgever en werknemer wordt arbeidsvoorwaardelijk geregeld.

De zuiver kostendekkende premie is als volgt samengesteld (in € 1.000):

Zuiver kostendekkende premie	2022	2021
Nodig voor pensioenopbouw	13.631	14.181
Opslag voor solvabiliteit	2.522	2.652
Opslag voor kosten	949	1.019
Totaal kostendekkende premie	17.102	17.852

De gedempte kostendekkende premie is als volgt samengesteld (in € 1.000):

Gedempte kostendekkende premie	2022	2021
Nodig voor pensioenopbouw	6.183	5.334
Opslag voor toekomstige toeslagverlening	3.615	2.574
Opslag voor solvabiliteit	1.114	997
Opslag voor kosten	949	1.019
Totaal kostendekkende premie	11.891	9.924

Met ingang van 2017 wordt de gedempte kostendekkende premie bepaald op basis van verwacht rendement. Bij gebruikmaking van verwacht rendement ter vaststelling van de gedempte kostendekkende premie dient op basis van artikel 4 van het besluit FTK in de premie een opslag te zijn opgenomen voor toekomstige toeslagverlening. Deze opslag bedraagt in 2022 € 3.615.000 (2021: € 2.574.000). Het gehanteerde verwachte rendement c.q. de gehanteerde verwachte rendementscurve is bepaald op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 oktober 2021, het bepaalde in artikel 4, lid 3 en lid 4 van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen, de Q&A nummer 01771 van DNB en het meest recente strategische beleggingsbeleid.

Het te hanteren meetkundig rendement voor de verschillende beleggingscategorieën is gelijk aan de maximale meetkundig rendement zoals bepaald in artikel 23a van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen. Het gehanteerde prijsindexcijfer ten behoeve van het ingroeipad van DNB voor de opslag voor voorwaardelijke toeslagverlening is gefixeerd voor vijf jaar op basis van het ingroeipad per 1 oktober 2021 zoals gepubliceerd door DNB.

Het pensioenfonds is voor 2021 tot en met 2022 een vaste premie met de werkgever overeengekomen. De werkgever is jaarlijks voor de financiering van de op te bouwen pensioenaanspraken 19,2% en voor de uitvoeringskosten 1,3% in totaal 20,5% van de pensioengevende salarissen verschuldigd.

Analyse van het resultaat

In 2022 is een negatief resultaat behaald van € 38.715.000. Om de verschillende winstbronnen die tot dit resultaat hebben geleid inzichtelijk te maken, is een analyse uitgevoerd:

Analyse resultaat (in € 1.000)		
Winstbron	2022	2021
Premie	-/- 1.020	-/- 1.856
Toeslagverlening	-/- 44.065	0
Wijziging marktrente (wijziging VPV)	186.062	42.202
Beleggingsopbrengsten (verminderd met benodigde interest)	-/- 177.697	48.894
Aanpassing actuariële uitgangspunten	-/- 3.482	0
Overige	1.487	-/- 8.294
Resultaat	-/- 38.715	80.946

De meest opvallende resultaten worden navolgend toegelicht.

Het resultaat op premie is gelijk aan het verschil tussen de ontvangen premie en de benodigde premie voor pensioenopbouw en risicodekking. De gewijzigde marktrente, waartegen de pensioenuitkeringen contant worden gemaakt, heeft geleid tot een afname van de voorziening pensioenverplichtingen. Het resultaat op beleggingsopbrengsten is bepaald als het behaalde rendement verminderd met de rentetoevoeging aan de voorziening pensioenverplichtingen. De post toeslagverlening betreft de toegekende toeslag per 1 januari 2023 (10,94% voor alle deelnemers). Het resultaat op aanpassing actuariële uitgangspunten betreft het resultaat op de wijziging van de overlevingstafel (Prognosetafel AG2022). De post overige betreft de impact van de verlaging IBNR en correcties op de voorziening pensioenverplichtingen en resultaten op overlevingskansen, arbeidsongeschiktheid, flexibiliseringsmogelijkheden en uitkeringen. Daarnaast is de IBNR als vordering op de herverzekeraar opgenomen op de balans en is deze bij de post overige verantwoord.

Solvabiliteitstoets

Het vereist eigen vermogen moet zodanig zijn vastgesteld dat de kans dat het pensioenfonds binnen één jaar niet aan haar onvoorwaardelijke verplichtingen kan voldoen kleiner of gelijk is aan 2,5%.

DNB heeft een methode ontwikkeld om te toetsen of er voldoende eigen vermogen aanwezig is. In deze (standaard-)toets wordt rekening gehouden met de negatieve effecten van een aantal risicofactoren op het eigen vermogen. De resultaten van de toets zijn afhankelijk van marktomstandigheden en het risicoprofiel van het pensioenfonds en fluctueren in de tijd. Het pensioenfonds maakt gebruik van de standaardmethode van DNB.

Solvabiliteitstoets		
	31-12-2022	31-12-2021
Verplichtingen (in € 1.000)	451.704	591.821
Vermogen (in € 1.000)	596.190	775.022
Surplus / tekort (in € 1.000)	68.401	73.902
Minimum Vereist Eigen Vermogen (MVEV)	104,1%	104,2%
Vereist Eigen Vermogen strategisch	116,8%	118,5%
Actuele dekingsgraad UFR	132,0%	131,0%
Beleidsdekingsgraad	137,5%	125,1%

Op basis van de toets bedraagt de vereiste solvabiliteit 16,8% of € 76.085. Het feitelijk eigen vermogen van het pensioenfonds bedraagt ultimo 2022 32,0% of € 144.486. Dit betekent dat het pensioenfonds ultimo 2022 voldoet aan de solvabiliteitstoets. De beleidsdekingsgraad van het pensioenfonds bedraagt ultimo 2022 137,5% en ligt boven de vereiste solvabiliteit.

Het vereist eigen vermogen wordt samengesteld op basis van de risico's in de strategische beleggingsportefeuille. Onderstaand een specificatie van de risico's begrepen in de beleggingsportefeuille.

Uitsplitsing Vereist Eigen Vermogen	2022			
	Feitelijk	%	Strategisch	%
Rente (s1)	16.942	3,8	17.681	3,9
Zakelijke waarden (s2)	69.661	15,4	61.495	13,6
Valuta (s3)	18.491	4,1	16.054	3,6
Commodities (s4)	0	0,0	0	0,0
Krediet (s5)	4.865	1,1	4.851	1,1
Verzekeringstechnisch (s6)	13.293	2,9	13.293	2,9
Liquiditeitsrisico (s7)	0	0,0	0	0,0
Concentratierisico (s8)	0	0,0	0	0,0
Operationeel risico (s9)	0	0,0	0	0,0
Actief beheer (s10)	0	0,0	0	0,0
Diversificatie	-39.401	-8,7	-37.289	-8,3
Totaal	83.851	18,6	76.085	16,8

In de risicohouding is een vereist eigen vermogen bandbreedte gehanteerd van -/4% tot +4% ten opzichte van het strategische vereist eigen vermogen. Het bestuur monitort de afwijking en volgt daarbij het vastgestelde herbalanceringsbeleid. Het pensioenfonds bewaakt de resultaten past haar portefeuille aan indien de gestelde grenzen worden overschreden.

Vermogenstekort of -overschot

Indien en voor zover het pensioenfonds bij of krachtens de Pensioenwet moet besluiten tot vermindering van verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten en deze vermindering ook feitelijk in enig jaar plaatsvindt, dan is de onderneming een koopsom verschuldigd die door het pensioenfonds in overleg met de actuaris van het pensioenfonds wordt vastgesteld. De onderneming heeft het recht om binnen 30 dagen de door het pensioenfonds vastgestelde koopsom te laten toetsen door een onafhankelijk actuaris.

Door de betaling van de hiervoor bedoelde koopsom door de onderneming wordt twee derde van de feitelijke vermindering in enig jaar voorkomen van:

- de tot en met 31 december 2022 verworven pensioenaanspraken inclusief eventuele vanaf 1 januari 2023 verleende toeslagen; en
- de vóór 1 januari 2023 ingegane pensioenen (pensioenrechten) inclusief eventuele vanaf 1 januari 2023 verleende toeslagen

Een derde deel van het tekort zal worden opgeheven door vermindering van de opgebouwde en ingegane pensioenen. Betaling van de extra bijdrage gebeurt onder voorbehoud van goedkeuring door de onderneming.

Indien de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds zich boven 150% bevindt, en het pensioenfonds voldoet aan alle in de Pensioenwet gestelde eisen voor premiekorting, mede gelet op de financiering van voorwaardelijke toeslagen en toegepaste kortingen op de pensioenen, wordt op de verschuldigde vaste premie voor financiering van de pensioenen een korting verleend. De korting bedraagt in dat geval een vijftiende deel van het aanwezige eigen vermogen boven 150% beleidsdekkingsgraad. De verschuldigde vaste premie voor financiering van de pensioenen zal niet lager worden dan de door de deelnemers verschuldigde bijdragen die door de werkgever op de salarissen worden ingehouden en zal nimmer negatief worden.

Oordeel actuaris

Het bestuur heeft kennisgenomen van het oordeel van de actuaris. De actuaris is van oordeel dat voldaan is aan alle vereisten van artikel 126 t/m 140 van de Pensioenwet. De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen en hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Ontwikkeling kosten uitvoering pensioenregeling

Uitvoeringskosten

Het bestuur is verantwoordelijk voor een correcte, solide en kostenefficiënte uitvoering van de pensioenregeling. Gestreefd wordt naar zo laag mogelijke kosten per deelnemer gegeven een minimaal vereiste kwaliteit. Resultaten worden gebenchmarkt met vergelijkbare pensioenfondsen. Het bestuur bereikt kostenbesparingen onder meer door het zoveel mogelijk vereenvoudigen van de bestaande pensioenregeling, door het maken van goede afspraken met dienstverleners en door het beleggingsbeleid in lijn met de investment beliefs passief in te richten. Ten opzichte van vergelijkbare pensioenfondsen is het kostenniveau per deelnemer laag.

Om kostenefficiënt en effectief te opereren, maakt het fonds voor de uitvoering van activiteiten op het gebied van vermogensbeheer, pensioenadministratie en communicatie gebruik van externe partijen. Deze worden geselecteerd op basis van gedefinieerde criteria. Afspraken over kosten en te leveren diensten worden vastgelegd en periodiek vergeleken met gestelde doelen; indien nodig worden verbeterplannen gemaakt. De administratieve organisatie en interne controles vormen daarbij een belangrijk onderdeel.

Het bedrag van de kosten van het pensioenfonds, exclusief die voor vermogensbeheer, bedroeg in 2022 totaal € 1.301.000, inclusief btw (2021: € 1.342.000). Er zijn geen uitvoerings- of pensioenbeheerkosten toegerekend aan de vermogensbeheerkosten. De uitgaven zijn € 111.000 lager dan het interne budget wat met name is veroorzaakt doordat aanpassingen niet nodig waren vanwege een vertraging in wettelijke wijzigingen. Uitgesplitst naar de verschillende functies in het pensioenfonds zijn de uitvoeringskosten:

Kosten uitvoering (in € 1.000)		
Functie in pensioenfonds	2022	2021
Administratie	798	900
Bestuur + bestuursmanagement	135	110
Controle + verslaglegging	82	92
Advies	82	146
Toezicht (DNB + AFM)	67	84
Overig	22	10
Transitiekosten	115	-
Totaal	1.301	1.342

De administratiekosten betreffen de vergoedingen voor de deelnemers-, financiële en uitkeringsadministratie. De afname van de kosten van per saldo € 102.000 is met name veroorzaakt doordat er in 2021 sprake was van eenmalige kosten voor het implementeren en uitvoeren van de nieuwe pensioenregeling ad € 91.000.

Het bedrag voor bestuur en bestuursmanagement betreft voor het overgrote deel de vergoeding voor bestuursondersteuning, maar omvat ook vacatiegelden en reiskosten voor gepensioneerde leden van het bestuur en van het VO en opleidingskosten voor het bestuur en het VO. De hogere kosten hebben betrekking op hogere kosten voor opleiding en bestuursondersteuning.

De kosten voor controle en verslaglegging hebben betrekking op de accountantscontrole van het jaarverslag en de actuariële certificering, als ook op de maand- en kwartaalrapportages aan DNB. De afname van de kosten is met name het gevolg van hogere kosten voor hogere kosten voor de toetsing van de berekening van het vereist eigen vermogen in 2021.

Kosten voor actuariële advies zijn lager dan het voorgaande jaar. Dit komt omdat de advieskosten inzake de toekomst van het pensioenfonds apart gerubriceerd is als transitiekosten. De transitiekosten betreffen advieskosten die samenhangen met de strategische toekomstagenda van het pensioenfonds.

De toezichtskosten betreffen met name kosten voor DNB, AFM, de VC en het lidmaatschap van de Pensioenfederatie. De kosten van interne audit zijn lager dan voorgaand jaar.

De kosten voor de beleggingsadministratie en voor adviezen en rapportages over het beleggingsbeleid zijn niet in het bovenstaande overzicht begrepen (2022: € 664.000; 2021: € 341.000). Deze worden als onderdeel van de vermogensbeheerskosten verantwoord. De hogere kosten hebben betrekking op de fee van Columbia Threadneedle ad € 128.000 en hogere kosten Caceis € 214.000 (Caceis heeft in 2022 kosten doorberekend die gedeeltelijk betrekking hadden op het jaar 2021). De kosten van de risicobudgetteringsstudie zijn in 2022 lager dan de kosten van de eerste fase van de ALM studie in 2021.

De uitvoeringskosten per deelnemer wordt berekend door de totale uitvoeringskosten van € 1.301.000 te delen door het totaal van het aantal het totaal van het aantal actieve deelnemers (165; dit zijn alleen nog arbeidsongeschikten die pensioen opbouwen) en pensioengerechtigden (2.133) te weten 2.298. De uitvoeringskosten per deelnemer zijn € 566. Door het afmelden van 3.429 deelnemers in verband met het beëindigen van de opbouw per 1-1-2023 is het aantal actieve deelnemers scherp gedaald waardoor het lijkt alsof de kosten per deelnemer in 2022 zijn gestegen ten opzichte van 2021 (€ 274). Echter, op vergelijkbare basis zouden de kosten € 227 bedragen, wat een daling is met € 47 ten opzichte van 2021 (€ 274).

In de benchmark studie die door Bell (voorheen Lane Clark & Peacock, Actuaries & Consultants) is uitgevoerd over de jaren 2019-2021 komen de kosten per deelnemer heel gunstig uit. Het pensioenfonds wordt daarbij vergeleken met pensioenfondsen die eind 2021 tussen de 2.000 en 8.000 actieve en pensioengerechtigde deelnemers hadden. Voor 62 vergelijkbare fondsen zijn de gemiddelde uitvoeringskosten voor het pensioenfonds € 269 terwijl die gemiddeld € 325 bedragen. De uitvoeringskosten liggen daarmee 17% lager dan bij vergelijkbare pensioenfondsen, terwijl de doelstelling van het pensioenfonds is tenminste 10% lagere uitvoeringskosten te hebben dan vergelijkbare fondsen. Het bestuur is tevreden met dit resultaat; de kostenbewaking werpt duidelijk zijn vruchten af.

Kosten vermogensbeheer

De kosten van het vermogensbeheer hebben in 2022 totaal € 1.706.000 bedragen (2021: € 1.170.000). Dit is 0,16% van het gemiddelde belegd vermogen gedurende 2022 (2021: 0,16%). Exclusief transactiekosten van € 191.000 is dit 0,13% van het gemiddelde belegd vermogen (2021: 0,13%). Deze kosten worden niet allemaal in de jaarrekening gepresenteerd omdat sommige delen in de waardeontwikkeling worden verwerkt en daardoor onzichtbaar zijn. Om het inzicht in de kostenstructuur te vergroten heeft het pensioenfonds alle kosten gesplitst:

Kosten vermogensbeheer 2022	(in € 1.000)					
Kostensoort	Vastgoed	Aandelen	Vast-rentend	Overlay beleggingen	Totaal 2022	Totaal 2021
Beheer	158	187	301	128	774	731
Bewaarloon					13	3
Advies					147	163
Overige (m.n. beleggingsadm.)					291	81
Totaal exclusief transactiekosten	158	187	301	128	1.225	978
Transactiekosten	132	23	12	314	481	192
Totaal inclusief transactiekosten	290	210	313	442	1.706	1.170
Gemiddeld belegd vermogen	45.055	277.138	321.040		643.233	741.838

De kosten zijn door de custodian CACEIS en de vermogensbeheerders Altera, Blackrock, ASR en Columbia Threadneedle opgegeven.

De vermogensbeheerkosten, die voor een deel contractueel zijn gerelateerd aan het belegd vermogen, omvatten kosten voor beheer, performance-meting en rapportages. De kosten voor bewaarloon, advies en overige (met name beleggingsadministratie) hebben betrekking op de gehele beleggingsportefeuille en zijn daarom niet verder aan de verschillende categorieën toegerekend. De vermogensbeheerskosten exclusief transactiekosten en inclusief bewaarloon, advies en overige (beleggingsadministratie) bedragen 0,19% van het gemiddelde belegd vermogen (2021: 0,13%). Deze kosten zijn toegenomen doordat de kosten voor de beleggingsadministratie zijn toegenomen omdat Caceis naast de reguliere kosten over 2022 ook gedeeltelijk nog de kosten over 2021 hebben doorberekend en omdat er vanaf 2022 kosten worden berekend voor de geïmplementeerde en effectievere renteafdekking door Columbia Threadneedle.

De transactiekosten bedragen € 481.000 of 0,07% van het gemiddelde belegd vermogen (2021: 0,03%). Dit is laag en wordt veroorzaakt door passief te beleggen en door gebruik te maken van currency-overlay contracten voor het afdekken van vreemde valutarisico. De transactiekosten overlay beleggingen ad € 314.000 heeft betrekking op de transacties in de Columbia Threadneedle LDI fondsen. Omdat Columbia Threadneedle de portefeuille in 2022 heeft opgebouwd zijn de kosten in het startjaar hoger.

De lagere advieskosten worden met name veroorzaakt doordat de kosten van de risicobudgetteringsstudie in 2022 lager zijn dan de kosten van de eerste fase van de ALM studie in 2021.

In de benchmark studie die door Bell (voorheen Lane Clark & Peacock, Actuaries & Consultants) is uitgevoerd over de jaren 2019-2021 komen de vermogensbeheerkosten als % van het gemiddeld belegd vermogen heel gunstig uit. Het pensioenfonds wordt daarbij vergeleken met pensioenfondsen die eind 2021 een pensioenvermogen tot € 1.500 miljoen hadden. Voor 105 vergelijkbare fondsen bedragen de gemiddelde vermogensbeheerkosten 0,31% terwijl die voor het pensioenfonds over deze periode gemiddeld 0,14% bedragen. De gemiddelde transactiekosten over deze periode zijn 0,08% terwijl die voor het pensioenfonds gemiddeld 0,02% bedragen.

Daarnaast toont de benchmark studie dat voor 176 vergelijkbare fondsen over een 5 jaarsperiode 2017-2021 het gemiddelde meetkundige rendement 7,7% en de totale gemiddelde vermogensbeheer- en transactiekosten 0,61% bedragen, terwijl die over diezelfde periode voor het pensioenfonds respectievelijk 8,3% en 0,16% zijn. Het bestuur is tevreden met dit resultaat

Beroep tegen afwijzing bezwaarschrift niet aftrekbaarheid inkomende BTW heffing

Het pensioenfonds verricht tegen een afzonderlijke vergoeding BTW-belaste diensten, bestaande uit pensioenuitvoering aan de werkgever Metro Cash & Carry Nederland B.V. (MCC). Het pensioenfonds brengt omzetbelasting in rekening over de vergoeding voor pensioenuitvoering en heeft de omzetbelasting op aangifte aan de belastingdienst afgedragen. Het betreft een vergoeding voor kosten die rechtstreeks toerekenbaar zijn aan de btw-belaste pensioenuitvoering aan MCC.

De Belastingdienst is het niet met deze zienswijze eens. Derhalve is het pensioenfonds vooralsnog niet gerechtigd ingaande BTW op inkomende facturen in aftrek te brengen op haar aangifte. Teneinde haar rechten om inkomende BTW in aftrek te mogen brengen zeker te stellen, heeft het pensioenfonds vanaf 2017 ieder kwartaal een bezwaarschrift daartegen ingediend. De Belastingdienst heeft eind 2019 dit bezwaarschrift afgewezen.

Het pensioenfonds is tegen de uitspraak van de Belastingdienst in beroep gegaan bij de rechtbank en wordt hierbij ondersteund door PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs. Het beroepschrift is in juni 2021 ingediend bij Rechtbank Noord-Holland, afdeling Haarlem bestuursrecht, belastingkamer. De Rechtbank heeft op 12 april 2022 het verzoek van het pensioenfonds afgewezen en geoordeeld dat het pensioenfonds een verzekeringsprestatie verricht; de btw op de uitvoeringskosten kan om die reden niet in aftrek worden gebracht. Het pensioenfonds stelt hoger beroep in tegen de uitspraak.

RISICOMANAGEMENTBELEID

Een risico is iedere mogelijke gebeurtenis die van invloed is op het realiseren van de missie, visie, strategie en doelstellingen van het pensioenfonds. Integraal risicomanagement (IRM) is het middel om kansen en risico's en de beheersing daarvan af te stemmen op de missie, visie, strategie en doelstellingen van het pensioenfonds. Het IRM proces bestaat uit drie stappen:

- risico-identificatie: met welke risico's wordt het pensioenfonds geconfronteerd
- risico-analyse: hoe groot is ieder risico, in termen van wat is de kans dat een risico zich voordoet en hoe groot is de impact daar van. Door het vaststellen en uitvoeren van beheersmaatregelen worden bruto-risico's verlaagd naar nettorisico's
- risicohouding: wat is de mate waarin het pensioenfonds bereid is bepaalde risico's te lopen om de missie, visie, strategie en doelstellingen te realiseren.

Management van risico's draait niet om het uitsluiten van alle mogelijke risico's, maar om het vinden van een balans tussen kansen benutten (bewust risico's nemen) en bewust risico's verminderen, vermijden of overdragen. Hiertoe dient een afweging te worden gemaakt tussen de kosten en de opbrengst van risicobeheersing. Dit geldt voor zowel financiële als niet-financiële risico's. De noodzakelijke mate van beheersing wordt bepaald door de risicohouding van het pensioenfonds.

De risicohouding geeft weer in hoeverre het pensioenfonds bereid is risico's te lopen om de doelstelling van het pensioenfonds te realiseren. Voor de korte termijn komt de risicohouding tot uitdrukking in de stand van het vereist eigen vermogen. Voor de lange termijn komt de risicohouding tot uitdrukking in zogenaamde ondergrenzen die in het kader van de haalbaarheidstoets zijn geformuleerd. Deze ondergrenzen hebben met name betrekking op het te realiseren pensioenresultaat inclusief waardevastheid.

Het bestuur heeft samen met het VO, de werkgever en zijn Groepsondernemingsraad de risicohouding van het pensioenfonds bepaald. In samenspraak zijn de voorkeuren voor verwachte pensioenresultaten en daarbij horende risico's vastgesteld. Dit is gebeurd aan de hand van een aantal concrete vragen over onderwerpen die voor de verzekerden en de werkgever van belang zijn. Bij ieder onderwerp is nagegaan welke situatie het beste past bij het pensioenfonds.

De uitkomsten zijn vervolgens vertaald in kwalitatieve uitgangspunten voor de risicohouding:

- Een stabiele premie heeft de voorkeur;
- Pensioengerechtigden willen geen schokken in hun inkomen. Het is wenselijk om eventuele korting op pensioen zoveel mogelijk uit te smeren;
- De toeslagverwachting op lange termijn moet realistisch maar voorzichtig worden ingeschat;
- Grote koopkrachtdaling moet zoveel mogelijk worden voorkomen.

Risico's zijn nooit helemaal uit te sluiten. Door een actief integraal risicomanagement probeert het bestuur de kans op tekorten te verminderen en ervoor te zorgen dat de grootste risico's niet tegelijk kunnen voorkomen. Risico's doen zich voor over de volledige breedte van de uitvoering van de kernwerkzaamheden: vanaf het innen van de pensioenpremie, het administreren van de pensioenaanspraken en -rechten, het beleggen van het vermogen tot en met het verrichten van de laatste pensioenuitkering. Anderzijds doen risico's zich voor binnen de verschillende lagen van de organisatie: vanaf het bestuur tot de pensioenadministratie. De risicoanalyse wordt periodiek gemonitord om zeker te stellen dat alle risico's op de meest optimale manier worden beheerst. In de risicoanalyse zijn acties gedefinieerd op basis waarvan het risicomanagement verder wordt versterkt.

Risicobewustzijn is een cultuur binnen het bestuur van het pensioenfonds. Het expliciet maken van de risicohouding en periodiek bespreken van de resultaten van de meting van risico's draagt daar in sterke mate aan bij. Maar ook risicobewustzijn bij de uitvoering, bijvoorbeeld door risico's, controles en de rapportages hierover een vast onderdeel te laten zijn van de afspraken die gelden bij de uitvoering.

Daarbij neemt de gehele organisatie - van bestuur tot uitvoering - verantwoordelijkheid voor het beheersen van risico's. Het risicobeheer is geïntegreerd in de organisatiestructuur en de beleidsvormingsprocessen waarbij sprake is van heldere taken, verantwoordelijkheden, bevoegdheden en rapportagelijnen. Hierbij wordt, gebaseerd op het zogenaamde principe van 'three lines of defense', onderscheid gemaakt naar risico-eigenaren (1e lijn), controlefunctie (2e lijn) en interne audit (3e lijn).

Risico-eigenaar

Een risico-eigenaar is het orgaan of individu dat verantwoordelijk is voor een bepaald risico en de rapportage hierover. De risico-eigenaar is verantwoordelijk voor het beheren en beheersen van alle aspecten van het risico, waaronder de implementatie van de beheersmaatregelen. De risico-eigenaren zijn onderdeel van het bestuur (inclusief commissies) en/of de uitvoering en vormen samen de 1e lijn.

Controlefunctie

Een controlefunctie beoordeelt, monitort, rapporteert en heeft een adviserende en initiërende rol met betrekking tot risico's en het risicobeheer. Deze verantwoordelijkheid is gescheiden van de verantwoordelijkheid van de risico-eigenaar. De controlefunctie wordt ingevuld door de risicobeheerfunctie (waaronder de CO) en de actuariële sleutelfunctiehouder die de 2e lijn vormen.

Interne auditfunctie

Interne auditfunctie

De interne auditfunctie kan periodiek de adequaatheid en doeltreffendheid van de interne controle evalueren. Deze functie wordt ingevuld door de sleutelfunctiehouder interne audit en vormt de 3e lijn.

De invulling hiervan is beschreven in het hoofdstuk Organisatie.

Eigenrisicobeoordeling

Het uitvoeren van een eigenrisicobeoordeling (hierna: ERB) betreft enerzijds de beoordeling van de materiële risico's en anderzijds de effectiviteit en efficiëntie (doeltreffendheid en doelmatigheid) van het risicobeheer. Het afgelopen jaar heeft het bestuur de ERB uitgevoerd. Samengevat resulteerde dit in de volgende conclusies.

De belangrijkste financiële risico's zijn het marktrisico (aandelenrisico) en het renterisico.

Als onderdeel van de ERB is beoordeeld in hoeverre (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden risico's lopen met betrekking tot hun pensioen. Deze risico's komen het meest expliciet tot uitdrukking in geval van een korting van de pensioenopbouw uit hoofde van de collectief beschikbare premieregeling en het korten of het niet kunnen indexeren van pensioenen. Het belangrijkste risico dat hier direct mee samenhangt betreft het solvabiliteitsrisico.

- Korte termijn: zowel de actuele- als de beleidsdekkingsgraad hebben zich positief ontwikkeld. De actuele dekkingsgraad ligt boven de grens voor toekomstbestendige indexatie. De beleidsdekkingsgraad ligt echter nog onder de vereiste dekkingsgraad, maar de verwachting is dat deze verder zal stijgen.
- Middellange termijn: uit het herstelplan 2021 (horizon van 10 jaar) blijkt dat vanaf 2023 naar verwachting deels reguliere toeslag kan worden verleend. Vanaf 2029 is naar verwachting volledige toeslagverlening inclusief inhaaltoeslagen mogelijk.
- Lange termijn: op basis van de uitkomsten van de in 2018 uitgevoerde ALM-studie (heroverweging strategisch beleggingsbeleid) heeft het bestuur besloten de verdeling tussen zakelijke waarden en vastrentende waarden te handhaven, evenals de rente-afdekking. Eind 2021 en begin 2022 voert het pensioenfonds een volledige ALM- en risicobudgetteringstudie uit.
- Zeer lange termijn: op basis van de haalbaarheidstoets (horizon van 60 jaar) voldoen de resultaten aan de gestelde grenzen.

De belangrijkste niet-financiële risico's zijn verandervermogen, opdrachtaanvaarding, (het niet kunnen voldoen aan) belangrijke wetgeving en continuïteit van het bestuur.

Nieuwe en opkomende risico's zijn met name ESG-risico's (zoals de Covid-19 pandemie), geopolitieke risico's (zoals de Brexit en oorlog in de Oekraïne) en de technologische risico's, zoals bijvoorbeeld IT-risico. Deze risico's hebben reeds de bestuurlijke aandacht.

Door middel van een zelf-evaluatie door het bestuur over de volwassenheid van het IRM is de doeltreffendheid en doelmatigheid van het risicobeheer beoordeeld. Uit de uitkomsten blijkt dat op ieder onderdeel het volwassenheidsniveau afgerond als voldoende (gestructureerd en geformaliseerd) ingeschat wordt. Naar aanleiding van de bespreking van de uitkomsten van de hiertoe ingevulde vragenlijst heeft het bestuur enkele niet-kritische verdere verbetermogelijkheden geïdentificeerd, die de aandacht van het bestuur hebben.

Het bestuur is van mening dat het aangepaste renteafdekkingsbeleid ter beheersing van het marktrisico (aandelenrisico) en het renterisico voldoende effectief zijn.

Het bestuur is daarnaast ook van mening dat de beheersing van de materiële niet-financiële risico's (verandervermogen, opdracht aanvaarding, continuïteit van het bestuur en (het niet kunnen voldoen aan) belangrijke wetgeving) voldoende effectief is.

Risicocategorieën - financieel

Het pensioenfonds onderscheidt onderstaande financiële risicocategorieën. De nadere uitwerking, zoals de definities van de risicocategorieën en de explicitering van de risico's aan de hand van scenario's, zijn onderdeel van het integraal risicomangementbeleid. Deze indeling komt terug in de risico-analyse, doorlopende monitoring van risico's en periodieke risicorapportages.

Financiële risico's (actuarieel en beleggingen)			
Domein	Aangaan verplichtingen	Vorming beleggingsbeleid	Uitvoering beleggingsbeleid
Activiteiten	Technische voorziening Algehele gedragslijn	Strategische positionering Portefeuille-constructie	Implementatie Monitoring
Risicocategorieën	Langleven risico Kortleven risico Arbeidsongeschiktheidsrisico	Renterisico Marktrisico Valutarisico Kredietrisico Liquiditeitsrisico Concentratierisico Inflatierisico Actief beheer risico Onderpandbeheer, tegenpartijrisico	Renterisico Marktrisico Valutarisico Kredietrisico Liquiditeitsrisico Concentratierisico Inflatierisico Actief beheerisico Onderpandbeheer, tegenpartijrisico

Verzekeringstechnisch risico

Het verzekeringstechnisch risico manifesteert zich in een verkeerd premie- en reserveringsbeleid, veroorzaakt door onjuiste aannames omtrent de bestandsontwikkeling of gebruik van onrealistische of verouderde grondslagen. Het pensioenfonds zegt onder andere pensioenen toe ingeval van overlijden of arbeidsongeschiktheid (premie vrijstelling). Indien meer pensioenen moet worden toegezegd dan verwacht, door meer overlijdens- of arbeidsongeschiktheidsgevallen, dan neemt de voorziening pensioenverplichtingen toe en daalt de dekkingsgraad. En als de levensverwachting toeneemt, moet het pensioenfonds langer pensioenen uitkeren.

De grondslagen die worden gebruikt voor de actuariële berekening van de technische voorziening, zoals voor leeftijdsverschil tussen partners, partnerfrequentie en excasso kostenvoorziening, worden periodiek geëvalueerd en herijkt. Het pensioenfonds gebruikt de meest recente actuariële prognosetafels en een geactualiseerd ervaringssterfmodel. Het pensioenfonds heeft het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico vanaf 2019 volledig herverzekerd bij elipsLife. De toereikendheid van de technische voorziening wordt jaarlijks door de waarmede actuaaris getoetst. Daarnaast wordt de technische voorziening per kwartaal op plausibiliteit getoetst door de actuariële sleutelfunctiehouder.

Renterisico

Een belangrijk risico voor het pensioenfonds is het renterisico. De hoogte van de voorziening pensioenverplichtingen is mede afhankelijk van de stand van de marktrente. Een lagere marktrente resulteert in hogere pensioenverplichtingen en daarmee in een lagere dekkingsgraad. Bij een rentedaling nemen de bezittingen minder hard toe dan de pensioenverplichtingen, omdat de waarde van de pensioenverplichtingen wordt bepaald door de rente, daar waar dat bij de bezittingen niet het geval is. De rente wordt bepaald door externe economische ontwikkelingen en het monetair beleid van de Europese Centrale Bank.

Aangezien de toeslagen bij het pensioenfonds uit de beleggingsopbrengsten dienen te komen omvat het beleggingsrisico zowel de kans dat de pensioentoezeggingen slechts deels of in het geheel niet nagekomen kunnen worden (solvabiliteitsrisico) en de kans dat er niet of slechts deels een toeslag kan worden toegekend (inflatierisico). Bij de vaststelling van het beleggingsbeleid dient er rekening mee te worden gehouden dat wijzigingen in het beleid tegengestelde effecten kunnen hebben op het inflatierisico en het solvabiliteitsrisico. Het minimaliseren van het solvabiliteitsrisico leidt veelal tot een kleinere kans op toeslagverlening, terwijl het maximaliseren van de kans op toeslagverlening veelal leidt tot een verhoging van het solvabiliteitsrisico.

De voordelen van renterisicoafdekking (meer zekerheid) en de nadelen (minder of langdurig laag rendement) zijn door het bestuur zorgvuldig afgewogen. De renteafdekking wordt periodiek in het bestuur behandeld. Besloten is om deze renteafdekking te toetsen met de renteafdekking conform de financiële rapportage van het pensioenfonds, om de beheersing van dit risico verder te verbeteren. Het renterisico wordt strategisch tussen 55% en 65% afgedekt. De renteafdekking wordt gerealiseerd door beleggingen in staatsobligatiefondsen. Omdat het vooral bedoeld is om de volatiliteit in de dekkingsgraad te verminderen na renteveranderingen, streeft het bestuur niet naar een exacte afdekking per kasstroom.

Marktrisico

Het marktrisico is het risico als gevolg van het blootstaan aan wijzigingen in marktprijzen van verhandelbare financiële instrumenten binnen de beleggingsportefeuille. Het pensioenfonds activeert beleggingsrisico, waaronder het marktrisico, in de beleggingsportefeuille om rendement te genereren zodat de missie en visie van het pensioenfonds gerealiseerd kunnen worden. Door fluctuaties op de financiële markten kan de waarde van de beleggingen dalen en daarmee de dekkingsgraad. Bij een daling van de marktprijzen dalen de bezittingen wat, bij een gelijkblijvende voorziening pensioenverplichtingen, een negatief effect heeft op de dekkingsgraad.

In een ALM-studie wordt op basis van de dan geldende economische vooruitzichten voor de lange termijn en door het bestuur vastgestelde sturingsvarianten een voor het pensioenfonds optimale verhouding tussen offensieve beleggingen die veel risico activeren om rendement te zoeken en defensieve beleggingen. Hiermee wordt de geschikte mate van marktrisico vastgesteld om de doelstellingen van het pensioenfonds te realiseren. Op basis hiervan wordt het strategisch beleid, de benchmarks en de strategische bandbreedtes vastgesteld. De mate van blootstelling naar marktrisico moet daarbij passen binnen de risicohouding, die is geconcretiseerd door de vaststelling van risicogrenzen, namelijk het vereist eigen vermogen en de grenzen van de haalbaarheidstoets.

Valutarisico

Door fluctuaties van valuta kan de waarde van de beleggingen dalen en daarmee de dekkingsgraad.

Het pensioenfonds is van mening dat er op de lange termijn geen risicopremie bestaat voor het aanhouden van valutarisico. Om deze reden kan het korte-termijn valutarisico afgedekt worden zonder dat dit ten koste gaat van het rendement, waarbij geldt dat deze afdekking wel kostenefficiënt uitgevoerd dient te worden. Als doelstelling hanteert het pensioenfonds een stabilisatie van de dekkingsgraad. Derhalve is gekozen voor het, waar mogelijk, afdekken van het valutarisico. Het beleid is erop gericht om het valutarisico van aandelen voor de US-dollar, Britse pond en Japanse yen voor 50% af te dekken. Deze passieve overlay wordt door de custodian uitgevoerd. De posities worden maandelijks geëvalueerd en indien nodig bijgesteld. De keuze voor een 50%-afdekking vloeit voort uit onderzoek dat heeft aangetoond dat een gedeeltelijk niet afdekken van deze valutarisico's een diversifiërend effect heeft op de totale beleggingsportefeuille. De portefeuilles vastrentende waarden en vastgoed beleggen alleen in eurotitels.

Kredietrisico

Het pensioenfonds loopt kredietrisico in haar beleggingsportefeuille. De gewenste hoeveelheid risico wordt vooral bepaald middels de ALM studie waarin beleggingscategorieën met verschillende mate van kredietrisico tegen elkaar worden afgewogen. Het pensioenfonds heeft daarnaast bandbreedtes opgesteld waarbinnen het gewicht van de categorieën met kredietrisico mogen bewegen. Ten slotte is de mate van kredietrisico binnen de verschillende fondsvoorwaarden vastgelegd. Het pensioenfonds controleert de mate van kredietrisico middels de ontwikkeling van het vereist eigen vermogen. De ontwikkeling inzake kredietrisico binnen de fondsen volgt het pensioenfonds middels de rapportages van de beheerders.

Ter bescherming van de eigendomsrechten van het pensioenfonds is de bewaarneming van de door de vermogensbeheerder aangekochte aandelen en obligaties ondergebracht bij een separate partij.

Voor zover dat binnen de grenzen van het beleggingsbeleid past, maakt het pensioenfonds gebruik van financiële derivaten voor het afdekken van het valutarisico. Een deel van het valutarisico wordt afgedekt door middel van valutatermijncontracten. Dit zijn met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Derivaten hebben als voornaam risico het kredietrisico (het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen). Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met goed te boek staande partijen, en zoveel mogelijk te werken met onderpand.

Kredietrisico komt ook tot uitdrukking in de rentemarge (of credit spread), te weten het verschil tussen het effectief rendement van een vastrentende waarde belegging en de risicovrije rente. Gezien de belegging in Euro staatsleningen en specifiek daarbinnen de allocatie naar landen met een minimale 'rating' van BBB, is het kredietrisico zeer laag. Daarmee is overigens ook de rentemarge laag, en in sommige gevallen negatief.

Liquiditeitsrisico

Indien het pensioenfonds niet over voldoende liquide middelen beschikt, kan het niet aan zijn betalingsverplichtingen voldoen. Hierdoor moeten wellicht beleggingen met verlies worden verkocht, wat een negatieve invloed heeft op de dekkingsgraad.

Voorafgaande aan het kalenderjaar wordt er een liquiditeitsplanning opgesteld, waarin rekening wordt gehouden met alle relevante kasstromen. Aan de pensioenkant betreft dit kasstromen uit hoofde van premiestortingen, pensioenuitkeringen en overige vaste betalingen. Aan de vermogensbeheerkant betreft het voornamelijk verwachte afrekeningen uit hoofde van de valutatermijntransacties. Er wordt periodiek getoetst of de feitelijke ontwikkelingen in lijn zijn met de prognose. Het pensioenfonds heeft voldoende liquide beleggingen, die onmiddellijk te gelde kunnen worden gemaakt om een eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

Concentratierisico

Doordat het pensioenfonds nagenoeg haar gehele beleggingsportefeuille passief heeft ingericht via breed gediversifieerde beleggingsfondsen die volgens een vast mandaat (index) zeer breed gespreid zijn, kan de onderliggende allocatie en de mogelijke concentraties naar bijvoorbeeld issuer, sector of geografie niet beïnvloed worden.

Het pensioenfonds belegt niet "direct" in obligaties, leningen, aandelen en/of andere beleggingsproducten die een markt-, krediet- en/of terugbetalingsrisico op Metro AG (en de juridische entiteiten die daaraan verbonden zijn, en de eventuele rechtsopvolgers) inhouden. Met "direct" wordt een rechtstreekse belegging bedoeld, in tegenstelling tot een belegging in bijvoorbeeld een gespreid, extern beheerd, beleggingsfonds dat vanwege haar mandaat een belegging in Metro AG blijkt te hebben - een allocatie binnen een mandaat waarop het pensioenfonds geen invloed heeft.

Het concentratierisico is door deze spreiding van beleggingen niet materieel. Het pensioenfonds is niet blootgesteld aan één specifieke risicocategorie.

Inflatierisico

Het bestuur van het pensioenfonds heeft de ambitie om de pensioenen jaarlijks te verhogen aan de hand van de prijsinflatie. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, het beleggingsrendement, inflatie en demografie. Het pensioenfonds dekt het inflatierisico niet af. In de ALM-studie zijn scenario-analyses meegenomen, waaronder inflatie. De uitkomsten hiervan zijn onderdeel geweest van de besluitvorming door het bestuur. Dit heeft niet geleid tot aanpassingen in het beleid, dat op de lange termijn is gericht. Naar aanleiding van de recente stijging van de inflatie heeft het pensioenfonds geanalyseerd in hoeverre dit invloed heeft op het beleggingsbeleid. Het bestuur ziet geen reden om aanpassingen in het beleid door te voeren aangezien de verwachting in de markt is dat op lange termijn de inflatie zal afnemen. Het bestuur blijft de inflatie nauwgezet monitoren.

Actief-beheerrisico

Actief beheer heeft betrekking op de ruimte die aan de vermogensbeheerder wordt geboden om af te wijken van de strategisch nagestreefde portefeuille. In aandelen en vastrentende waarden belegt het pensioenfonds passief en volgt de vermogensbeheerder een vaste index. De afwijking tussen het rendement en de waardeontwikkeling van de benchmarks (tracking error) is laag. Voor vastgoed is geen goede benchmark beschikbaar dus wordt gedurende het jaar de benchmarkperformance gelijkgesteld aan het portefeuillerendement. De tracking error tussen het rendement en de werkelijke waardeontwikkeling van de benchmark zal evenwel hoog zijn.

Daarnaast kan actief risico ontstaan wanneer het pensioenfonds afwijkt van de strategische verdeling over de allocaties naar de beleggingscategorieën. Ook dit actief risico wordt bewust beperkt gehouden.

Onderpandbeheer en tegenpartijrisico

Na een uitgebreid selectietraject heeft het bestuur van SMP in de loop van 2021 besloten om de renteafdekking middels de generieke looptijdfondsen van BMO in te vullen. Omdat sprake is van toevoeging van rentederivaten (renteswaps) aan de beleggingsportefeuille vraagt dit een uitbreiding van beleid op het vlak van onderpandbeheer en tegenpartijrisico. Hierom is het risicomangementbeleid uitgebreid met onderpandbeheer en tegenpartijrisico.

Rentederivaten worden afgesloten met financiële dienstverleners: de tegenpartij. Op het moment van afsluiten van de overeenkomst is de marktwaarde nul. Bij renteveranderingen verandert de marktwaarde (zowel negatief als positief) en ontstaat er een betalingsverplichting tussen de betrokken partijen. Als de rente daalt stijgt de marktwaarde van de overeenkomst voor het pensioenfonds en ontstaat er tegenpartijrisico in de beleggingsportefeuille. Dit is het risico dat de tegenpartij niet meer kan voldoen aan de betalingsverplichting die voorkomt uit het derivatencontract. SMP beschouwt tegenpartijrisico als een onbeloond risico en wil daarom dit risico zoveel mogelijk beheersen.

Het tegenpartijrisico wordt in de eerste plaats voor een groot deel beheerst door gebruik te maken van een gepoolde oplossing. Hierdoor worden de derivaten niet rekening en risico van het pensioenfonds afgesloten, maar op naam van de LDI-pool. De beheerder van de pool is ook verantwoordelijk voor de operationele implicaties, zoals transactiemangement met goeude tegenpartijen, het dagelijkse onderpandbeheer en rapportage.

Risicocategorieën - niet-financieel

Het pensioenfonds onderscheidt onderstaande niet-financiële risicocategorieën. De nadere uitwerking, zoals de definities van de risicocategorieën en de explicitering van de risico's aan de hand van scenario's, zijn onderdeel van het integraal risicomangementbeleid. Deze indeling komt terug in de risico-analyse, doorlopende monitoring van risico's en periodieke risicorapportages.

Niet-financiële risico's				
Domein	Processen uitbesteding		Processen bestuur	
Activiteiten	Pensioen-beheer	Vermogens-beheer	Interne bedrijfsvoering en besluitvorming	Strategisch
Risicocategorieën	Kwaliteit Continuïteit Integriteit Operationeel IT	Kwaliteit Continuïteit Integriteit Operationeel IT	Governance Integriteit Juridisch Operationeel IT	Afhankelijkheid Verandervermogen Draagvlak Beeldvorming Politiek / maatschappelijk ESG

Pensioenbeheer

Het pensioenfonds onderscheidt diverse operationele en uitbestedingsrisico's met betrekking tot de kwaliteit en continuïteit van pensioenbeheer.

Operationele risico's in de kwaliteit van de uitvoering van pensioenbeheerprocessen kunnen voortkomen uit het inadequaat administreren van pensioenaanspraken, uitkeringen, financiële administratie en kosten. Daarnaast zijn er risico's met betrekking tot de discontinuïteit in de uitvoering van deze processen als gevolg van de financiële positie van de dienstverlener, vertrek van medewerkers of de beëindiging van samenwerking met onderuitbesteders. Het operationele risico wordt beheerst door een adequate administratieve organisatie en interne controle, het vier ogen principe, checks and balances en door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan professionele dienstverleners.

Integriteitsrisico's ontstaan als gevolg van belangenconflicten, het niet vertrouwelijk omgaan met door de werkgever of door deelnemers verstrekte (persoons)gegevens, oneigenlijk gebruik van de bij het pensioenfonds aanwezige informatie, omkoping, witwassen, betrokkenheid bij het financieren van terrorisme of andere criminaliteit, overtreding van ethische normen en fraude. Ter voorkoming van integriteitsrisico's heeft het pensioenfonds het integriteitsbeleid vastgesteld. Hiertoe behoren de gedragscode, waarvan de naleving jaarlijks door de bestuursleden en de leden van het VO en overige verbonden personen schriftelijk wordt bevestigd en een incidenten- en klokkenluidersregeling. De CO bewaakt dat het pensioenfonds voldoet aan de voor het pensioenfonds van toepassing zijnde actuele wet- en regelgeving en gedragscode. Daarnaast bewaakt het pensioenfonds dat dienstverleners een minimaal gelijkwaardig integriteitsbeleid voeren.

Analyse en beheersing van IT-risico's, zoals beschikbaarheid, toegangsbeveiliging, betrouwbaarheid en aanpasbaarheid zijn daarbij van groot belang. Het pensioenfonds heeft een IT beleid met normstellingen vastgelegd om IT risico's te mitigeren.

De administratie van het pensioenfonds is uitbesteed. De operationele uitvoering van de pensioenadministratie gebeurt voornamelijk door Achmea Pensioenservices.

De kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening is geborgd in schriftelijk vastgelegde overeenkomsten met de dienstverleners. Met de administrateur van het pensioenfonds zijn SLA (service level agreement) afspraken gemaakt. De voortgang en de kwaliteit van de dienstverlening wordt elk kwartaal aan de hand van service level rapportages en risicorapportages met de dienstverlener besproken. Met de overige dienstverleners vindt periodiek overleg plaats over onder meer de kwaliteit van de werkzaamheden. Jaarlijks wordt van alle dienstverleners een door de externe accountant gecontroleerde ISAE-rapportages ontvangen en door het bestuur beoordeeld.

In 2020 heeft de uitbraak van het Covid-19 (corona) virus zich razendsnel ontwikkeld. Er zijn door het pensioenfonds maatregelen genomen om de effecten hiervan te beheersen. Het pensioenfonds maakt daarbij gebruik van een crisisplan waarin onderwerpen zijn uitgewerkt zoals de benoeming van het crisisteam, contactenlijst met vervangers, thuiswerken, uitval van bestuursleden, business continuity bij uitbestedingspartijen, continuïteit van pensioenbeheer en vermogensbeheer en communicatie. Door het opvolgen van de door RIVM aanbevolen maatregelen rondom hygiëne, social distancing en thuiswerken wordt zo goed mogelijk de veiligheid en gezondheid van alle bij het pensioenfonds betrokken functionarissen geborgd. Het inzetten van digitale werkmethoden functioneert goed. Door afstemming met uitbestedingspartijen is de continuïteit van kritische processen, zoals het doen van uitkeringen, gewaarborgd.

Vermogensbeheer

Het pensioenfonds onderscheidt diverse operationele en uitbestedingsrisico's met betrekking tot de kwaliteit en continuïteit van vermogensbeheer.

Operationele risico's in de kwaliteit van de uitvoering van vermogensbeheerprocessen kunnen onder meer voortkomen uit fouten bij de uitvoering van aan- en verkopen van beleggingen, de financiële administratie en rapportages aan toezichthouders. Daarnaast zijn er risico's met betrekking tot de discontinuïteit in de uitvoering van deze processen als gevolg van de financiële positie van de dienstverlener, vertrek van medewerkers of de beëindiging van samenwerking met onderuitbesteders. Het operationele risico wordt beheerst door een adequate administratieve organisatie en interne controle, het vier ogen principe, checks and balances en door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan professionele dienstverleners.

Integriteitsrisico's ontstaan als gevolg van belangenconflicten, het niet vertrouwelijk omgaan met door de werkgever of door deelnemers verstrekte (persoons)gegevens, oneigenlijk gebruik van de bij het pensioenfonds aanwezige informatie, omkoping, witwassen, betrokkenheid bij het financieren van terrorisme of andere criminaliteit, overtreding van ethische normen en fraude. Ter voorkoming van integriteitsrisico's voert het pensioenfonds, gefaciliteerd door de CO, het hiervoor vermelde integriteitsbeleid ten aanzien van het vermogensbeheer uit.

Analyse en beheersing van IT-risico's, zoals beschikbaarheid, toegangsbeveiliging, betrouwbaarheid en aanpasbaarheid zijn van groot belang. Het pensioenfonds heeft een IT-beleid met normstellingen vastgelegd om IT-risico's te mitigeren.

Het vermogensbeheer, de bewaarneming en de vermogensbeheeradministratie is uitbesteed en wordt door CACEIS uitgevoerd.

De kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening is geborgd in schriftelijk vastgelegde overeenkomsten met de dienstverleners. Met de administrateur van het pensioenfonds zijn SLA (service level agreement) afspraken gemaakt. De voortgang en de kwaliteit van de dienstverlening wordt elk kwartaal aan de hand van service level rapportages en risicorapportages met de dienstverlener besproken. Met de overige dienstverleners vindt periodiek overleg plaats over onder meer de kwaliteit van de werkzaamheden. Jaarlijks wordt van alle dienstverleners een door de externe accountant gecontroleerde ISAE-rapportages ontvangen en door het bestuur beoordeeld.

Interne bedrijfsvoering en besluitvorming

Risico's op het gebied van governance van interne bedrijfsvoering en processen vinden hun oorzaak in de uitvoering van bedrijfsondersteunende processen, met name als gevolg van het niet adequaat administreren van bestuursbesluiten en het niet tijdig, juist en volledig kunnen beschikken over cruciale informatie bijvoorbeeld bij het aanvaarden van de opdracht om een gewijzigde pensioenregeling uit te voeren. Daarnaast bestaan risico's in de continue geschiktheid, beschikbaarheid en onafhankelijkheid van bestuur, overige verbonden personen en dienstverleners en risico's in de relatie met interne en externe toezichtsorganen.

Het pensioenfonds erkent soortgelijke integriteits- en IT-risico's met de daarbij behorende beheersmaatregelen als hiervoor vermeld.

In de risicoanalyse zijn tenslotte verschillende juridische risico's, zoals het falen om zeer belangrijke wet- en regelgeving tijdig te implementeren en aansprakelijkstelling in verband met niet-contractuele plichten, geïdentificeerd, waarvoor beheersmaatregelen zijn vastgesteld.

Strategisch en Omgeving

Op het gebied van strategie en omgeving onderscheidt het pensioenfonds risico's met als oorzaak ontwikkelingen bij belanghebbenden, zoals de werkgever of de groepsondernemingsraad, die resulteren in conflicterende belangen met of een minder draagvlak voor het pensioenfonds. Daarnaast zijn er risico's met betrekking tot de financiële afhankelijkheid van de werkgever, het vermogen van het pensioenfonds om zich aan te passen aan veranderingen in maatschappelijke opvattingen en politieke en technologische ontwikkelingen.

Het pensioenfonds heeft diverse beheersmaatregelen, zoals frequent overleg met sociale partners, een opleidingsplan, kennissessies en periodiek strategisch overleg waarin deze risico's worden geadresseerd.

Scenarioanalyse

Als onderdeel van het risicomanagementproces beoordeelt het pensioenfonds periodiek toekomstscenario's. Hierbij wordt gekeken naar de invloed van een aandelenschok of renteschok op de dekkingsgraad. Daarnaast wordt bezien wat het effect is bij een gecombineerde aandelen- en renteschok.

Het overzicht hieronder geeft dit inzicht per ultimo 2022. Zo verlaagt een 17,5% daling van de aandelenwaarde de dekkingsgraad met 9,2% (131,0% minus 121,8%). Een rentedaling van 70 basispunten resulteert in een 5,9% (131,0% minus 125,1%) lagere dekkingsgraad. Alleen bij extreme combinaties van een substantiële waardedaling van aandelen én een aanzienlijke verdere rentedaling zal het niveau van de dekkingsgraad afnemen tot een niveau onder de minimaal vereiste dekkingsgraad (104,3%).

Q4 2022 – Scenario-analyse

Stresstest met aandelen- en renteschok o.b.v. marktrente

DG < MVEV MVEV < DG < VEV VEV < DG		Rentschok per standaarddeviatie in % (bps)								
		-3 (-210bps)	-2 (-140bps)	-1 (-70bps)	-0.5 (-35bps)	0	+0.5 (35bps)	+1 (70bps)	+2 (140bps)	+3 (210bps)
Aandelen Dschok (standaarddeviaties)	-3 (-52.5%)	87.4%	93.3%	98.7%	101.1%	103.4%	105.5%	107.5%	111.1%	114.3%
	-2 (-35%)	95.2%	101.7%	107.5%	110.1%	112.6%	114.9%	117.1%	121.0%	124.5%
	-1 (-17.5%)	103.0%	110.0%	116.3%	119.1%	121.8%	124.3%	126.7%	131.0%	134.7%
	-0.5 (-8.8%)	106.9%	114.2%	120.7%	123.6%	126.4%	129.0%	131.5%	135.9%	139.8%
	0	110.7%	118.3%	125.1%	128.1%	131.0%	133.7%	136.3%	140.9%	144.9%
	0.5 (8.8%)	114.6%	122.5%	129.5%	132.7%	135.6%	138.4%	141.1%	145.8%	150.0%
	+1 (17.5%)	118.5%	126.7%	133.9%	137.2%	140.3%	143.2%	145.9%	150.8%	155.1%
	+2 (35%)	126.3%	135.0%	142.7%	146.2%	149.5%	152.6%	155.5%	160.7%	165.3%
	+3 (52.5%)	134.1%	143.3%	151.5%	155.2%	158.7%	162.0%	165.1%	170.6%	175.5%

COMMUNICATIE

Het bestuur van het pensioenfonds hecht grote waarde om communicatie op een zorgvuldige wijze in te vullen.

Het pensioenfonds is vanuit wet- en regelgeving (Pensioenwet) verantwoordelijk voor tijdige, duidelijke, evenwichtige en correcte informatieverstrekking aan de deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en overige belanghebbenden.

De behoefte aan goede communicatie bij de verschillende doelgroepen is aanzienlijk, want de pensioenmaterie is steeds ingewikkelder geworden en de eigen verantwoordelijkheden van deelnemers nemen verder toe. In het kader van de flexibilisering en individualisering van de pensioenregelingen kunnen de deelnemers allerlei keuzes maken, zoals vervroeging van de pensioendatum, uitruil van partnerpensioen, waardeoverdracht en dergelijke.

Samenvattend luiden de doelstellingen voor het communicatiebeleid als volgt:

- Informatieverstrekking: het verstrekken van duidelijke, evenwichtige en correcte informatie waarbij ten minste wordt voldaan aan de uitgangspunten van wet- en regelgeving;
- Pensioenbewustwording: de deelnemer bekend maken met de regeling waaraan hij/zij deelneemt en bewust maken van het belang van het pensioen;
- Pensioeninzicht: de deelnemer krijgt voldoende inzicht in de regeling om de risico's in te kunnen schatten en om te weten wanneer hij/zij zelf actie moet ondernemen.

Hiertoe heeft het bestuur een communicatiebeleidsplan opgesteld.

Het doel van dit plan is het waarborgen van goede communicatie met alle belanghebbenden. De beleidsuitgangspunten, verantwoordelijkheid, taken, monitoring, communicatiemiddelen en doelgroepen zijn in het beleidsplan vastgelegd.

Er wordt onder meer gecommuniceerd door middel van nieuwsbrieven, individuele brieven, nieuwsberichten op de website en het verkorte jaarverslag.

Op de website zijn actuele ontwikkelingen van het pensioenfonds, toeslagverlening, dekkingsgraad, Pensioen 1-2-3, de pensioenvergelijker en andere fondsdocumenten te vinden. Daarnaast is er een digitaal deelnemersportaal ingericht waarin persoonlijke documenten zoals de UPO beschikbaar zijn en waarin het mogelijk is om scenarioanalyses voor verschillende keuzemogelijkheden uit te voeren.

In 2022 is opnieuw het verkorte jaarverslag gemaakt. De ontwikkelingen van het pensioenfonds worden op een duidelijke en beknopte manier inzichtelijk gemaakt zodat de deelnemer de kernboodschappen op een overzichtelijke manier ziet samengevat. Het verkorte jaarverslag wordt naar de pensioengerechtigden gestuurd, op intranet en de website geplaatst om een groot bereik te realiseren.

Daarnaast ondersteunt het pensioenfonds de werkgever bij de communicatie naar de werknemers en adviseert bij ontwikkelingen op pensioengebied.

Tenslotte zijn de lijnen tussen deelnemers en het bestuur kort.

De communicatie en het communicatiebeleidsplan worden door het bestuur periodiek geëvalueerd en geactualiseerd.

VOORUITBLIK OP 2023

Toekomst pensioenfonds en pensioenstelsel

Het pensioenfonds streeft naar een goede pensioenvoorziening binnen de huidige en toekomstige (wettelijke) kaders. Het beleid richt zich op voldoende rendement tegen aanvaardbare risico's, een kostenefficiënte werkwijze en organisatie en een open en heldere communicatie aan alle deelnemers en andere belanghebbenden. Het pensioenfonds functioneert als zelfstandig ondernemingspensioenfonds en houdt veranderingen in de omgeving nauwlettend in de gaten.

De werkgever heeft de uitvoeringsovereenkomst met het pensioenfonds per ultimo 2022 opgezegd. Met ingang van 2023 worden de pensioenaanspraken voor medewerkers van Makro opgebouwd bij BeFrank. Het pensioenfonds is met ingang van 2023 een slapend pensioenfonds geworden. Makro heeft aangegeven dat sociale partners niet het voornemen hebben om pensioenaanspraken in te varen in het kader van de Wet Toekomst Pensioenen. Het pensioenfonds blijft onder het bestaande wettelijke Financieel Toetsingskader vallen.

Het pensioenfonds voert een strategische heroriëntatie uit om na te gaan wat dit voor de toekomst betekent. Zo onderzoekt het bestuur in hoeverre het onderbrengen van de uitvoering van de opgebouwde pensioenen bij andere pensioenuitvoerders wenselijk is. Centraal staat dat opgebouwde aanspraken blijven bestaan en dat de belangen van alle gewezen deelnemers en pensioengerechtigden zo goed mogelijk worden behartigd.

Wet- en regelgeving

Het pensioenfonds zal er ook in 2023 voor zorgen dat de wijzigingen in wet- en regelgeving tijdig en accuraat worden geïmplementeerd.

Het betreft onder meer wetgeving die de mogelijkheid geeft tot een eenmalige uitkering van 10 procent van het pensioenvermogen op de pensioeningangsdatum. Het is daarbij voor deelnemers belangrijk dat zij de financiële gevolgen van hun keuze inzichtelijk krijgen gemaakt. Zo is van belang dat voldoende (levenslang) pensioen overblijft en dient de eenmalige uitkering geen nadelige impact te hebben bij het toekennen van toeslagen waar deelnemers van afhankelijk zijn. De uiteindelijke vormgeving en ingangsdatum van deze wijzigingen worden in 2023 door de wetgever gefinaliseerd.

De evaluatie van de Wet verdeling pensioen bij scheiding (WVPS) leidt tot een aanpassing van het bestaande systeem. Waar partners op pensioengebied ook na scheiding afhankelijk van elkaar zijn, verandert dat naar een eigen aanspraak op een deel van het pensioen dat tijdens de huwelijkse periode is opgebouwd. De verdeling wordt standaard automatisch 50/50 verdeeld als er geen andere verdeling tussen de ex-partners is afgesproken en vastgelegd. Het is belangrijk dat de deelnemer zich daarvan bewust is, zodat tijdig actie ondernomen kan worden als dat gewenst is. Het pensioenfonds volgt de ontwikkelingen nauwgezet om de wijzigingen te implementeren en om te zorgen dat deelnemers zich hiervan bewust zijn.

Gezien de opzegging van de uitvoeringsovereenkomst door de werkgever, waardoor het pensioenfonds niet zal invaren in het nieuwe pensioenstelsel, zal het pensioenfonds blijven voldoen aan het wettelijke Financieel Toetsingskader.

29 juni 2023

Het bestuur,

A.F. Rijksen, voorzitter

H.W.H. IJntema, secretaris

R. Doornbos

A.J.W. Jansen

R.A. Klein Heerenbrink

B. VERSLAG COMPLIANCE OFFICER

Het Nederlands Compliance Instituut (NCI) heeft, in opdracht van het bestuur, gedurende 2021 de rol van externe compliance officer (ECO) voor Stichting Metro Pensioenfonds (SMP) vervuld. Het NCI monitoort onder andere de integere bedrijfsvoering van SMP waar het Integriteitbeleid en de Gedragscode een belangrijk onderdeel van uitmaken. Daarnaast treedt de ECO op als adviseur met betrekking tot compliance, integriteit, gedragsregels, belangenverstremgeling en incidentbehandeling.

In 2021 hebben we ons gericht op het uitvoering geven aan het Integriteitbeleid en het compliance programma. Wij hebben hierbij een begeleidende, adviserende dan wel monitorende rol vervuld. Onder andere ten aanzien van risicobeheersing, gedragsregels en incidenten. Tijdens onze monitoring zijn geen inhoudelijke onregelmatigheden geconstateerd ten aanzien van de naleving van de Gedragscode door verbonden personen. Er zijn geen signalen van (potentiële) belangenverstremgeling of de schijn hiervan. Als incidentmeldpunt zijn bij ons geen meldingen gedaan van (potentiële) integriteitsincidenten. Wij constateren dat binnen SMP een integere bedrijfsvoering bestaat en dat haar Governance is gericht op adequate beheersing van integriteitsrisico's.

De compliance officer:

Dhr mr. R.N.M. van der Mast

22 april 2022

Reactie bestuur

Het bestuur heeft het rapport van de compliance officer besproken tijdens een vergadering met de compliance officer. In deze vergadering heeft de compliance officer zijn bevindingen uitgebreid toegelicht. Het bestuur bedankt de compliance officer voor het gedegen werk over het afgelopen jaar. De aanbevelingen van de compliance officer zullen door het bestuur worden opgepakt.

C. VERSLAG VISITATIECOMMISSIE

Visitatie over de periode 1 januari 2022 tot en met 31 december 2022

Visitatiecommissie:

dhr. E.S. Kattouw

dhr. drs. F.M.M. Poorthuis AAG

mw. mr J.L. Verhulst CPE

15 mei 2023

Ingevolge de statuten van Stichting Metro Pensioenfonds (hierna ook: het fonds) is het intern toezicht bij het fonds ingericht door middel van een visitatiecommissie. De visitatiecommissie brengt een rapport van bevindingen uit aan het bestuur en verantwoordt zich over de uitvoering van haar taken aan het verantwoordingsorgaan. Dit rapport begint met een verantwoording waarna aan de hand van door de visitatiecommissie vastgestelde normen de bevindingen en aanbevelingen zijn opgenomen.

1. Verantwoording

Het fonds hanteert het paritair bestuursmodel. Het intern toezicht bij het fonds is ingericht volgens de van toepassing zijnde wettelijke bepalingen en wordt uitgeoefend door een visitatiecommissie. De visitatiecommissie bestaat uit Edgar Kattouw, Frank Poorthuis en Jacqueline Verhulst (voorzitter).

De wettelijke taakopdracht voor de visitatiecommissie is toezicht houden op het bestuursbeleid en de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. Daarnaast ziet de visitatiecommissie ten minste toe op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. In het door de visitatiecommissie opgestelde plan van aanpak is daarnaast opgenomen dat de visitatiecommissie het proces om te komen tot een slapend fonds (waaronder de beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst en de evenwichtige belangenafweging in dit proces), de toekomstvisie van het fonds en de communicatie door het fonds beoordeelt.

De visitatiecommissie betreft de Code Pensioenfondsen en de Toezichtcode van de Vereniging Intern Toezicht Pensioensector (VITP) bij zijn taak. Dat betekent dat het door de visitatiecommissie uit te oefenen intern toezicht zo wordt vervuld dat het toezicht bijdraagt aan het effectief en slagvaardig functioneren en aan de beheerste en integere bedrijfsvoering door het fonds.

De visitatiecommissie heeft met het bestuur, het verantwoordingsorgaan en de compliance officer gesproken. Naast de gesprekken die worden gevoerd, baseert het intern toezicht zich op de relevante documentatie.

Bevindingen en aanbevelingen

Hieronder worden de bevindingen toegelicht aan de hand van een normenkader waarin de verschillende onderwerpen en beleidsterreinen aan bod komen.

1.1. Algemeen

Norm: Het bestuur heeft de missie, visie en strategie van het fonds zorgvuldig (in overleg met andere organen) vastgesteld en het beleid van het bestuur en de overwegingen die daaraan ten grondslag liggen zijn onderbouwd, actueel, consistent en voldoende kenbaar. Het beleid is in overeenstemming met doelstellingen en uitgangspunten en wordt gemonitord.

In 2022 is de uitvoeringsovereenkomst tussen de werkgever en het fonds door de werkgever opgezegd. Al voordat de uitvoeringsovereenkomst was opgezegd, zijn door het bestuur regelmatig toekomstscenario's besproken en heeft het bestuur blijk gegeven van een visie op toekomstige uitvoering. De opzegging van de uitvoeringsovereenkomst is met name ingegeven door de Wet Toekomst Pensioenen en de daarmee gepaard gaande verandering van de pensioenregeling. Door het bestuur worden onder leiding van een deskundige criteria geformuleerd om te bepalen in hoeverre een bepaalde uitvoeringsvorm ten behoeve van de bestaande opbouw aansluit bij de missie en visie van het fonds. Dit betekent onder meer dat de opgebouwde pensioenen worden nagekomen, gestreefd wordt naar toeslagverlening en dat het fonds het vertrouwen heeft van de belanghebbenden. De visitatiecommissie heeft geconstateerd dat het bestuur, door het initiatief te nemen tot het sluiten van een beëindigingsovereenkomst, blijk geeft van een actieve rol in het proces tot beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst. Door de beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst op deze wijze vast te leggen is sprake van onderbouwde, consistente en voor alle belanghebbenden zichtbare afspraken. Het verantwoordingsorgaan is nadrukkelijk betrokken geweest bij dit proces wat blijkt uit het advies wat hen gevraagd is.

Door het bestuur is in het kader van de beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst een onderzoek gedaan naar de kostenvoorziening, waar een apart document voor is opgesteld zodat ook dit voor alle betrokkenen inzichtelijk is.

Aanbevelingen

- Zorg er voor dat de het verantwoordingsorgaan ook in de afwikkeling van het fonds haar rol op een zuivere wijze kan vervullen door voldoende informatie te verstrekken en het verantwoordingsorgaan tijdig te betrekken.
- Zorg dat het verantwoordingsdocument bijgehouden wordt, ook nu het fonds slapend is.
- Zorg dat per vastgesteld criterium ter beoordeling van een uitvoeringsvorm concreet wordt aangegeven waar minimaal aan voldaan moet worden.

1.2. Governance

Norm: De bestuurlijke inrichting van het fonds is doordacht, adequaat en passend voor het fonds. De organisatie van het fonds kent een duidelijke verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Organen worden in voldoende mate betrokken bij het beleid. De geschiktheid van het bestuur, maar ook het gedrag en de cultuur binnen het fonds is op orde, voldoende divers en naar ieders tevredenheid.

Het bestuursmodel voldoet en is passend bij het fonds. Er zijn voldoende geschikte kandidaten om de organen te bemensen. De visitatiecommissie constateert dat het bestuur op een prettige manier samenwerkt, waarbij bestuursleden elkaar scherp houden vanuit de eigen kennisgebieden en competenties. Dat vergaderingen ook digitaal bijgewoond kunnen worden vergt een duidelijke vergaderdiscipline. De visitatiecommissie heeft de indruk dat de vergaderdiscipline op orde is (agenda is duidelijk en wordt gevolgd, iedereen wordt in de gelegenheid gesteld het woord te nemen, vergadertijd wordt in de gaten gehouden) en dat ook bestuursleden die digitaal deelnemen aan de vergadering voldoende inbreng hebben en gehoord worden.

Het verantwoordingsorgaan is onverminderd enthousiast en heeft goed oog voor de rol die van het verantwoordingsorgaan verwacht wordt. Het verantwoordingsorgaan geeft aan wanneer iets van het bestuur verwacht wordt en het bestuur komt aan de verwachtingen tegemoet.

Aanbevelingen

- Blijf alert op de vergaderdiscipline en plan een realistische vergadertijd.
- Stel het verantwoordingsorgaan in de gelegenheid zich door een deskundige te laten bijstaan tijdens de transitie van het fonds.

1.3. Beheerste en integere bedrijfsvoering

Norm: De organisatorische inrichting van het fonds staat in voldoende mate borg voor een continu inzicht in en overzicht van de belangrijkste risico's in hun onderlinge samenhang. Het bestuur bewaakt de beheerste en integere bedrijfsvoering van het fonds. Het bestuur heeft een visie op de uitvoering van de activiteiten van het fonds (inclusief een aanvaardbaar niveau van de kosten) en heeft zicht op de keten van uitbesteding. Het fonds beheerst de risico's in voldoende mate en er is sprake van een cultuur waarin risicobewustzijn vanzelfsprekend is.

De inrichting van het fonds, zoals het aanstellen van bestuursleden en sleutelfunctiehouders, maakt dat er grote en directe betrokkenheid is bij de bedrijfsvoering. Het bestuur is ook toen de aankondiging van de opzegging van de uitvoeringsovereenkomst kwam, kritisch naar de eigen bedrijfsvoering blijven kijken. Integriteit blijft tijdens de transitie naar en de periode van het zijn van een gesloten fonds een belangrijk onderwerp. De compliance officer is goed op de hoogte van de situatie bij het fonds en houdt het bestuur scherp op mogelijke integriteitsissues.

Aanbeveling

- Besteed, ook tijdens de transitie en in de periode als slapend fonds, periodiek tijd aan een integriteitsthema.

1.4. Besluitvorming en evenwichtige belangenafweging

Norm: De vergaderorde is passend en functioneert. Besluitvorming, waarbij een evenwichtige afweging van belangen plaatsvindt, is aantoonbaar afgewogen en transparant. De beleidsoverwegingen van het bestuur zijn voldoende kenbaar.

De visitatiecommissie merkt op dat de notulen duidelijk en zelfstandig leesbaar zijn. De notulen bevatten veel feitelijke informatie. Per besluit wordt inmiddels aangegeven wat de rol/mening van diverse sleutelfunctiehouders is en is ruimte om aan te geven op welke wijze rekening is gehouden met de evenwichtige belangenafweging. Naar de mening van de visitatiecommissie is dit een goed middel om afgewogen en transparante besluitvorming aan te tonen. De visitatiecommissie daagt het bestuur uit de tabel nog meer concreet te vullen.

Aanbevelingen

- Probeer de tabel die bij elk besluit in de notulen wordt opgenomen concreet te vullen om verantwoording makkelijker te maken en de transparantie te vergroten.

1.5. Risicomanagement

Norm: De organisatorische opzet van het risicomanagement is adequaat. In de besluitvorming is zichtbaar dat het bestuur expliciet rekening houdt met de door het bestuur vastgestelde beleidsuitgangspunten voor het risicomanagementbeleid. Ook stelt het fonds de risicohouding na overleg met de sociale partners en in overleg met het verantwoordingsorgaan vast en is de risicohouding consistent verwerkt in de risicobeheersing.

Het risicomanagement is voldoende ingebed in de organisatie en de sleutelfunctiehouder risicobeheer heeft daarbij een actieve rol. De functie van risicomanager is al geruime tijd vacant. De VC acht het ook in een periode dat het fonds gesloten is van belang dat door het bestuur aandacht wordt besteed aan de wijze waarop en waar de werkzaamheden van de risicomanager worden belegd.

De risico's die het transitietraject naar het zijn van een slapend fonds met zich mee brengt zijn apart in kaart gebracht en worden gedurende het proces gemonitord. Het verandervermogen van het fonds blijkt in die situaties aanwezig. Het vooraf in scenario's blijven denken, hierop anticiperen en het beheersen van veranderingen bij uitbestedingspartijen, zorgt er voor dat het fonds beter is voorbereid op veranderingen.

Aanbevelingen

- Breng de scenario's en bijbehorende risico's van het transitietraject in beeld.
- Besteed aandacht aan de wijze waarop en waar de werkzaamheden van de risicomanager worden belegd.

1.6. Vermogensbeheer en balansmanagement

Norm: De beleggingsstrategie en het beleggingsbeleid zijn onderbouwd, actueel en consistent met doelen en uitgangspunten. Het beleggingsbeleid is in overeenstemming met de ambitie van het fonds, de verplichtingen van het fonds en de vastgestelde risicohouding. In dit beleid is expliciet aandacht voor maatschappelijk verantwoord beleggen en het beleid wordt gemonitord.

De huidige financiële opzet en het beleid van het fonds leidt op dit moment tot een goede uitgangspositie voor wat betreft de dekkingsgraad. In de ABTN is de opzet en het beleid duidelijk beschreven en de door sociale partners vastgestelde pensioenregeling kan goed worden uitgevoerd door het fonds.

Het fonds heeft het vermogensbeheer uitbesteed aan externe partijen. Als zodanig loopt het pensioenfonds uitbestedingsrisico's. Om de belangrijkste uitbestedingsrisico's van de uitbestede processen te kunnen blijven monitoren, wordt aan de vermogensbeheerder een ISAE 3402 verklaring gevraagd. BlackRock (aandelen), Altera (vastgoed) en ASR (Nederlandse woninghypotheken) hebben deze verklaring afgegeven, Vanguard niet. Het bestuur heeft hierop besloten niet verder te gaan met Vanguard en de obligatiefondsen te verkopen. Hiervoor in de plaats is gekozen voor LDI-looptijdfondsen met als vermogensbeheerder Colombia Threadneedle (voormalig BMO).

Begin 2022 zijn de ALM-studie en risicobudgetteringsstudie afgerond. De resultaten van de ALM-studie hebben ertoe geleid de renteafdekking te verhogen van 60% op basis van de UFR-rente naar 70% op basis van de marktrente. De verdeling tussen zakelijke waarden en vastrentende waarden veranderde hierbij niet. Op basis van de uitkomsten van de risicobudgetteringsstudie heeft het bestuur besloten de allocatie naar Nederlandse hypotheke te verhogen naar 12%.

Net als in 2021 is ook in 2022 ESG nadrukkelijk onder de aandacht van het bestuur en het verantwoordingsorgaan geweest. Eind 2022 is het duurzaam beleggingsbeleid verder verfijnd en zijn de verklaringen op de website in lijn gebracht met het duurzaam beleggingsbeleid conform de vereisten vanuit de SFDR-regelgeving en taxonomieverordening. In de verordening staat beschreven of de economische activiteit ecologisch duurzaam is of niet. In 2023 zullen de ontwikkelingen in duurzaam beleggen verder worden gemonitord met de duurzaamheidsrapportages van de vermogensbeheerders.

Oorspronkelijk was het doel om een investment case over vastgoed te laten uitvoeren. Gezien de toekomst van het fonds, is besloten hier geen vervolg aan te geven.

1.7. Communicatie

Norm: Het bestuur zorgt voor een adequaat communicatiebeleid. Het bestuur communiceert op transparante, begrijpelijke en proactieve manier met alle belanghebbenden over het beleid, de ontwikkelingen bij het fonds en de consequenties daarvan voor de belanghebbenden. Het bestuur monitort de naleving en de effectiviteit van het communicatiebeleid.

De communicatie door het fonds voldoet aan de wettelijke normen. Het fonds steunt qua communicatie op de expertise van APS en dit resulteert in heldere interne communicatie (blijkens de door APS gemaakte notulen van de bestuursvergaderingen) en deugdelijke externe communicatie (blijkens de professionele website). Om ook als gesloten fonds oog te blijven houden voor de doelgroep is het betrekken van het verantwoordingsorgaan bij de communicatie naar de mening van de visitatiecommissie raadzaam. Onder het tabblad 'veelgestelde vragen' zijn geen vragen opgenomen over de toekomst van het pensioenfonds en het beëindigen van de uitvoeringsovereenkomst door de werkgever. Het blijft van belang na te gaan op welke wijze de site als informatievoorziening door belanghebbenden wordt gebruikt. Het verantwoordingsorgaan is door de samenstelling op de hoogte van de behoeftes bij de doelgroep en kan suggesties geven met betrekking tot de communicatie.

Aanbevelingen

- Houdt het verantwoordingsorgaan aangesloten op de communicatie als slapend fonds.

1.8. Code Pensioenfondsen

Norm: Code Pensioenfondsen wordt nageleefd.

Het bestuur heeft begin 2023 de naleving van de Code Pensioenfondsen in het bestuur besproken. Het fonds voldoet slechts gedeeltelijk aan norm 33 van de Code (diversiteit) hetgeen toegelicht wordt.

De thema's zoals in de Code Pensioenfondsen vastgelegd, zijn door de visitatiecommissie betrokken bij de uitoefening van zijn taak.

Het bestuur neemt verantwoordelijkheid voor het gevoerde beleid en over de keuzes met betrekking tot de toekomst. Het verantwoordingsorgaan stelt zich positief kritisch op richting het bestuur en door het bestuur wordt de inbreng van het verantwoordingsorgaan en de visitatiecommissie gewaardeerd en ter hand genomen. Hierdoor is toezicht en inspraak gewaarborgd. Het bestuur rapporteert over het gevoerde beleid. Communicatie vergt, ook of misschien juist nu het fonds gesloten is, bijzondere aandacht. De hulpmiddelen die worden gebruikt om de besluitvorming vast te leggen maken dat transparantie wordt bevorderd. Door de invulling van posities binnen het fonds door betrokken bestuursleden en leden van het verantwoordingsorgaan waarvan een groot deel werkzaam is (geweest) voor Makro wordt vertrouwen waargemaakt. Dit blijkt ook uit het geringe aantal klachten dat het fonds ontvangt. Belangenverstrengeling is een onderwerp dat binnen het fonds, mede onder begeleiding van de externe compliance officer wordt besproken. Daarmee wordt het integer handelen van betrokkenen bij het fonds goed gewaarborgd. Door het proces om de uitvoeringsovereenkomst te beëindigen vast te leggen in een beëindigingsovereenkomst tussen Makro en het fonds geeft het bestuur er blijk van dat het kwaliteit nastreeft. Dat het bestuur in deze fase belang hecht aan de continuïteit binnen de fondsorganen acht de visitatiecommissie een goed argument om op het gebied van diversiteit binnen de organen geen specifieke actie te ondernemen. Nu geen nieuwe benoemingen meer worden verwacht is het voldoen aan zorgvuldig benoemen bij dit fonds geen issue. Bij het fonds is sprake van gepast belonen hetgeen naar de verwachting van de visitatiecommissie ook in de periode van slapend fonds zo blijft.

1.9. Effectiviteit sleutelfunctiehouder interne audit

Norm: Sleutelfunctiehouder interne audit is effectief.

In het reglement sleutelfunctie van het fonds is bepaald dat de visitatiecommissie de effectiviteit van sleutelfunctiehouder interne audit in zijn taak betreft. De visitatiecommissie heeft geconstateerd dat er over het jaar 2022 geen tot zeer beperkt invulling is gegeven aan het Audit jaarplan 2022 en audits naar komende jaren zijn doorgeschoven. Het bestuur geeft aan dat het opzeggen van de uitvoeringsovereenkomst en de toekomst van het fonds tot andere prioriteiten heeft geleid. Het bestuur hecht in kader van de transitie naar een andere pensioenuitvoerder meer waarde aan een audit naar analyse van datakwaliteit dan naar datakwaliteitsbeleid.

Vanwege de geringe invulling van deze functie in 2022 kan de visitatiecommissie niet de effectiviteit hiervan beoordelen. Op basis van het aangepaste Audit jaarplan voor 2023, zal de visitatiecommissie dat doen op basis van de in 2023 uitgevoerde audits.

Aanbevelingen

- Zorg ook bij gewijzigde prioriteitstelling van het fonds voor een adequate invulling van de effectiviteit van de sleutelfunctie interne audit.

1.10. Opvolging aanbevelingen

Norm: Het bestuur gaat adequaat om met opvolgingen van de aanbevelingen die het bestuur heeft ontvangen van de certificerend actuaris, de accountant, de sleutelfunctiehouders en de visitatiecommissie. Ook geeft het bestuur inzicht in de opvolging van deze aanbevelingen.

In een apart opgesteld werkplan worden de aanbevelingen van de diverse toezichthouders over de laatste drie jaren bijgehouden. De opvolging van de aanbevelingen wordt hiermee goed gemonitord. Het overgrote deel van de aanbevelingen is door het bestuur opgevolgd en daar waar de status nog open is, wordt aangegeven hoe hier mee wordt omgegaan en op welke termijn de aanbeveling zal worden afgerond.

1.11. Tot slot

De visitatiecommissie heeft over het jaar 2022 geconstateerd dat het bestuur belangrijke besluiten heeft moeten nemen en daarbij blijk heeft gegeven in de relatie met de overige organen van het fonds en de sociale partners rechtdoorzee te communiceren. Door zich als fonds tijdig te oriënteren op de toekomst toont het aan dat, ook als dat leidt tot de situatie van een slapend fonds, het fonds zich ondernemend opstelt en niet afwachtend is met betrekking tot de duurzame uitvoering van de pensioenregeling. Het bestuur en het verantwoordingsorgaan hebben zich gepassioneerd getoond de belangen van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden van het fonds te waarborgen en stellen zich daarbij verbindend op jegens elkaar maar ook jegens andere betrokkenen, zoals de visitatiecommissie, bij het fonds.

Visitatiecommissie:

dhr. E.S. Kattouw
dhr. drs. F.M.M. Poorthuis AAG
mw. mr J.L. Verhulst CPE

15 mei 2023

Reactie bestuur

Het bestuur heeft het rapport van de VC besproken tijdens een vergadering met het VO en VC. In deze vergadering heeft de VC zijn bevindingen toegelicht. Het bestuur dankt de VC voor het gedegen onderzoek over het afgelopen jaar. De aanbevelingen van de VC zullen door het bestuur worden opgepakt. Een aantal bevindingen wordt reeds opgevolgd en verbeterprocessen zijn in gang gezet.

D. VERSLAG VERANTWOORDINGSORGAAN

Het verantwoordingsorgaan (VO) heeft als hoofdtaken:

- Advies: advisering van het bestuur van Stichting Metro Pensioenfonds (hierna: het bestuur) over in de Pensioenwet en het Reglement VO vastgelegde thema's, waaronder communicatie, premieheffing, beloning, toezicht, continuïteit van het fonds en klachtenprocedures.
- Het VO heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het bestuursverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van het intern toezicht, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, evenals over beleidskeuzes voor de toekomst. Dit oordeel wordt, samen met de reactie van het bestuur daarop, bekend gemaakt en in het bestuursverslag opgenomen.

Het VO had in 2022 de volgende samenstelling:

Naam	Namens	Gender/leeftijd	Aftredend ultimo
Linda Kwanten	Werkgever	Vrouw, 40-60 jaar	2026
Jaap van Gisteren	Deelnemers	Man, 40-60 jaar	2025
Raquel Hennequin	Deelnemers	Vrouw, 20-30 jaar	2022 *
Wim Miedema	Deelnemers	Man, 40-60 jaar	2025 **
Liselotte Raymakers	Deelnemers	Vrouw, 30-40 jaar	2025
Mart Joosten	Pensioengerechtigden	Man, >65 jaar	2026
Joop Platteel	Pensioengerechtigden	Man, >65 jaar	2026 ***

* Afgetreden medio 2022

** Afgetreden begin 2023

*** Doordat SMP een slapend pensioenfonds is geworden is Joop bij uitzondering voor een vierde termijn benoemd.

Er is een oproep gedaan voor nieuwe leden, waarop geen respons is gekomen. Het VO is van mening dat vijf personen in het VO afdoende is maar vindt het wel van belang om aanwezige kennis zoveel mogelijk te behouden voor de strategische heroriëntatie die SMP uitvoert, nadat de uitvoeringsovereenkomst met de werkgever ultimo 2022 is beëindigd. Er wordt geen actie ondernomen om naar meer leden te zoeken.

De volgende adviezen werden uitgebracht:

Adviesaanvraag	Datum	Onderwerp	Advies	Datum
2022114	31/01/2022	Communicatiebeleidplan SMP 2022-2024	Positief	16/02/2022
202215	01/04/2022	Aanpassing beloningsbeleid/vacatiegeldregeling	Positief	05/04/2022
202216	22/07/2022	Opzeggen uitvoeringsovereenkomst	Positief	01/09/2022
202217	22/07/2022	Sluiten beëindigingsovereenkomst	Positief	01/09/2022
202218	18/11/2022	Aanpassen bedragen vacatiegeldregeling met inflatie	Positief	07/12/2022

Overleg van het VO met het bestuur:

- 08/04/2022 met dagelijks bestuur: Ontwikkelingen in en om het pensioenfonds
- 20/05/2022 met bestuur en visitatiecommissie: Rapportage visitatiecommissie
- 16/06/2022 met bestuur: Jaarwerk
- 25/11/2022 met dagelijks bestuur: Ontwikkelingen in en om het pensioenfonds

In alle bestuursvergaderingen was ook een VO-lid aanwezig

Overleg van het VO:

- 25/02/2022 pensioen kennissessie met bestuurder Ronald Doornbos en maken jaarverslag
- 08/04/2022 diverse pensioenonderwerpen
- 18/08/2022 diverse pensioenonderwerpen en adviesaanvraag met adviseur Paulien Siegman GPSS

Opleidingen en trainingen:

- Kennissessie met bestuurder Ronald Doornbos over de Wet Toekomst Pensioenen
- Toekomst SMP tijdens de tweedaagse in juni 2022 met bestuur en VO
- Training WTW "Rollen, taken en verantwoordelijkheden VO" door Liselotte Raymakers
- Korte kennissessie GPSS over taken en verantwoordelijkheden van VO in de Wet Toekomst Pensioenen

Opvolging aanbevelingen van de visitatiecommissie door het VO:

Aanbevelingen visitatiecommissie	Opmerkingen
Betrek het VO inhoudelijk bij het opstellen van het communicatiebeleidsplan	Geen
Meer expertise inroepen voor het VO.	Paulien Siegman van GPSS betrokken bij adviesaanvragen. Door inzet van GPSS in het kader van de toekomst van SMP wordt mede de deskundigheid van het VO verder bewaakt.

Algemeen:

In het jaar 2022 is er veel gebeurd. Het jaar stond in het teken van de verandering van de Wet Toekomst Pensioenen (WTP). De werkgever sorteert hier vast op voor door gebruik te maken van de overgangsregeling. Er is door de werkgever besloten om de pensioenregeling per 1-1-23 aan te passen in de richting van de aankomende WTP.

Het Verantwoordingsorgaan (VO) bestond in 2022 uit zeven personen. Twee van hen moesten worden "ingewijd" in de pensioenwereld. Beide nieuwe leden zijn inmiddels vertrokken bij de werkgever en bij het VO. Omdat we per 1-1-2023 een slapend pensioenfonds zouden worden hebben we besloten om het VO met vijf personen voort te zetten. Omdat het pensioenfonds naar verwachting eindig is heeft één lid bij hoge uitzondering een vierde termijn als lid aanvaard.

De diverse mogelijkheden voor de toekomst van het SMP zijn gedurende 2022 uitvoerig besproken en onderzocht. De werkgever heeft duidelijk aangegeven dat invaren geen optie is door de hoge impact die dit op de balans zou hebben voor de werkgever. Dit is nog niet schriftelijk bevestigd in 2022. Dit beperkt de mogelijkheden die het pensioenfonds in de toekomst heeft.

De werkgever wil gebruik maken van de overgangsregeling en gebruikt daarvoor een nieuwe uitvoerder (BeFrank) om klaar te zijn voor de toekomst. Per 31-12-22 is SMP een slapend fonds geworden. Het VO is uitgebreid geïnformeerd over alle toekomstige mogelijkheden van SMP: Algemeen Pensioenfonds APF, Bedrijfspensioenfonds BPF, Verzekeraar zowel in de vorm van Buy in als buy out. Dit is onderwerp van gesprek in alle overleggen geweest en hierover heeft een informatiesessie van Ronald Doornbos aan het VO plaatsgevonden.

Om de adviesaanvraag over het opzeggen van de uitvoeringsovereenkomst en het sluiten van een beëindigingsovereenkomst goed te kunnen doorgronden heeft het VO een expert ingehuurd, te weten Paulien Siegman van GPSS. Zij heeft het VO begeleid en geholpen om een reactie op te stellen naar het bestuur.

Er is aan het advies van de Visitatiecommissie in het verleden dat het wenselijk is om een lid van het VO bij de bestuursvergaderingen te hebben, nog steeds gevolg gegeven. Wij ervaren dit als prettig en nuttig. De hoofdzaken worden doorgegeven door het VO lid aan de andere VO leden. Bovendien ontvangen alle leden van het VO de notulen van deze vergaderingen. De VC plaatst wel de kanttekening dat het lid van het VO waakzaam en alert moet zijn om geen informeel advies te geven, of om teveel onderdeel uit gaat maken van het bestuur. Het VO is van mening dat hier geen sprake van is.

Toets en oordeel VO m.b.t. jaarplan van bestuur en evenwichtige belangenafweging:

Speerpunten bestuur	Oordeel VO	Opmerkingen
Verslag visitatiecommissie	V	VO heeft kennis genomen van het verslag van de visitatiecommissie 2021. VO is geprofessionaliseerd. Advies is om voor een vernieuwende aanpak te kiezen is opgevolgd. Er is nu meer diversiteit in de VC qua achtergrond en ervaring. Afstemming VO/VC heeft plaatsgevonden.
Diversiteit VO	V	Er is diversiteit aanwezig in het VO in 2022.
Strategie, toekomst Metro Pensioenfonds	V	De eerste stappen zijn gezet in het bepalen van de mogelijkheden voor de toekomst van het MPF. De werkgever geeft aan dat invaren geen optie is, wat de keuzes beperkt. Het VO volgt dit proces op de voet.
Implementatie van nieuw pensioencontract afhankelijk van de opdrachtverlening door en in overleg met de sociale partners	V	Ongoing proces dat het VO op de voet volgt
Afronden ALM/risicobudgetteringsstudie	V	Besproken tijdens tweedaagse Bestuur SMP en VO
Huishoudelijk reglement actualiseren	V	Actueel reglement aanwezig
Toeslagbeleid aanpassen	V	Aangepast
Communicatiebeleidsplan 2022-2024	V	Positief advies gegeven op 16-02-2022
Toelichting op actuair verslag 2021	V	VO is op de hoogte gesteld door het bestuur
Toelichting op jaarstukken 2021 accountant	V	Stukken zijn toegelicht
Verspreiding verkort jaarverslag 2021 vastgesteld	V	Akkoord
Algemene gang van zaken in het fonds	V	Diverse commissies functioneren goed. Er is goed contact tussen VO en het bestuur. VO wordt op de hoogte gehouden en uitgebreid geïnformeerd over de toekomst van het pensioenfonds.
Functioneren bestuur en governance	V	Bestuur functioneert naar behoren. Indien VO aanvullende informatie wil dan wordt dat verstrekt.

Beleid van het bestuur	V	Prudent beleid past in de strategie.
Cultuur en gedrag	V	VO wordt geïnformeerd en betrokken.
Evenwichtige belangenafweging voor alle deelnemers	V	Serieuze belangenafweging vindt plaats voor alle deelnemersgroepen.
Begroting	V	SMP heeft in 2022 ten opzichte van vergelijkbare fondsen tegen lage kosten gefunctioneerd
Jaarverslag en rapportages	V	VO ontvangt zeer uitgebreide verslagen en rapportages van het bestuur. Er is altijd een lid van het VO bij de bestuursvergaderingen geweest.
Adviesaanvragen	V	VO heeft over een vijftal onderwerpen adviesaanvragen gekregen en deze behandeld
Trainingen en seminars	V	<ul style="list-style-type: none"> • Kennissessie met bestuurder over pensioenakkoord • Toekomst SMP tijdens tweedaagsbestuur SMP en VO Training WTW "Rollen, taken en verantwoordelijkheden VO" door Liselotte Raymakers

Oordeel

Het verantwoordingsorgaan heeft geconstateerd dat het bestuur voldoende tijd reserveert om strategische onderwerpen, waaronder de toekomst, met elkaar te bespreken. Het bestuur heeft een zeer actieve houding aangenomen in de transitie naar de toekomst.

Afsluiting

Het VO waardeert de inzet van het bestuur. De onderlinge samenwerking tussen bestuur en het VO vindt plaats met een open en constructieve houding. Het VO ziet de samenwerking voor het komende jaar met veel vertrouwen tegemoet en het VO wil ook wederom dank uitspreken voor deze prettige samenwerking en de inspanningen van het bestuur om het VO te voorzien van de nodige kennis en uitleg.

Het Verantwoordingsorgaan:

L. Kwanten-van Gerrevink
 J. van Gisteren
 L. Raymakers
 M. Joosten
 J. Platteel

26 mei 2023

Reactie bestuur

Het bestuur heeft het rapport van het VO besproken in de bestuursvergadering met het VO op 26 mei 2023. In deze vergadering heeft het VO zijn bevindingen toegelicht. Het bestuur bedankt het VO voor zijn bijdrage, de gegeven adviezen en de constructieve samenwerking over het afgelopen jaar.

JAARREKENING

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

	2022	2021
ACTIVA		
Beleggingen voor risico pensioenfonds (1)	592.987	773.059
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen (2)	792	866
Vorderingen en overlopende activa (3)	3.382	1.759
Overige activa (4)	748	740
	<u>597.909</u>	<u>776.424</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves (5)		
Algemene reserve	144.486	183.201
Technische voorzieningen voor risico pensioenfonds (6)	451.704	591.821
Overige schulden en overlopende passiva (7)	1.719	1.402
	<u>597.909</u>	<u>776.424</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2022	2021
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Actuele dekkingsgraad	132,0	131,0
Beleidsdekkingsgraad	137,5	125,1

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2022	2021
BATEN			
Premiebijdragen voor risico pensioenfonds (van werkgevers en werknemers)	(8)	14.303	14.146
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(9)	-180.601	45.510
		<u>-166.298</u>	<u>59.656</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(10)	11.259	10.844
Pensioenuitvoeringskosten	(11)	1.301	1.342
Mutatie technische voorzieningen voor risico pensioenfonds	(12)		
Pensioenopbouw		13.213	13.747
Toeslagen		44.065	9.826
Rentetoevoeging		-2.904	-3.384
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-11.334	-10.879
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten		38	70
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		-1.104	-3.739
Wijziging markttrente		-186.062	-42.202
Wijziging actuariële uitgangspunten		3.482	-
Overige wijzigingen		489	-1.000
		<u>-140.117</u>	<u>-37.561</u>
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen	(13)	74	-142
Saldo overdrachten van rechten voor risico pensioenfonds	(14)	1.115	4.060
Herverzekeringen	(15)	-1.215	167
(*) De nummering verwijst naar de toelichting			
		<u>-127.583</u>	<u>-21.290</u>
Saldo van baten en lasten		<u><u>-38.715</u></u>	<u><u>80.946</u></u>

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	<u>-38.715</u>	<u>80.946</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2022	2021
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico pensioenfonds	14.306	14.033
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico pensioenfonds	1.120	916
Betaalde pensioenuitkeringen	-11.256	-10.825
Betaalde herverzekeringen	-411	-516
Betaalde waardeoverdrachten voor risico pensioenfonds	-2.379	-4.543
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-1.283	-1.453
	<u>97</u>	<u>-2.388</u>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	429.655	112.872
Betaald inzake aankopen beleggingen	-431.480	-114.044
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	3.314	2.578
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-914	1.570
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-664	-416
	<u>-89</u>	<u>2.560</u>
Mutatie liquide middelen	<u>8</u>	<u>172</u>
Verloop geldmiddelen		
	2022	2021
Liquide middelen per 1 januari	740	568
Mutatie liquide middelen	8	172
Liquide middelen per 31 december	<u>748</u>	<u>740</u>

4 ALGEMENE TOELICHTING

Inleiding

Stichting Metro Pensioenfonds (hierna het 'pensioenfonds'), statutair gevestigd te Amsterdam, is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41179463.

Het doel van Stichting Metro Pensioenfonds is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden in het geval van ouderdom en overlijden. Daarnaast verstrekt het pensioenfonds uitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers. Deze doelstelling is nader uitgewerkt in onder andere de statuten, het pensioenreglement, de uitvoeringsovereenkomst en de actuariële en bedrijfstechnische nota.

De pensioenregelingen kunnen worden gekenmerkt als voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregelingen met een pensioenleeftijd van 68 jaar. Het is een zogenaamde uitkeringsovereenkomst (art 10 PW).

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2022, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2022.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld volgens de wettelijke bepalingen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 610.

De bedragen in de jaarrekening zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven.

Het bestuur heeft op 16 juni 2023 de jaarrekening vastgesteld.

Vergelijking met voorgaand verslagjaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand verslagjaar, met uitzondering van de toegepaste schattingswijzigingen zoals opgenomen in paragraaf "Schattingswijzigingen".

Schattingswijzigingen

In 2022 hebben zich de volgende schattingswijzigingen voorgedaan, welke betrekking hebben op de bepaling van de waarde van de voorziening pensioenverplichting:

Prognose tafel

- Wijziging overlevingstafel van de Prognose tafel AG2020 naar de Prognose tafel AG2022. Het resultaat van deze wijziging bedraagt 3.482 negatief.

Presentatiewijzigingen

Het pensioenfonds belegt in beleggingsfondsen. Met het oog op transparantie is de toelichting op beleggingen gebaseerd op de beleggingen in de portefeuilles van deze beleggingsfondsen ("look through"). Toelichtingen in de paragraaf "Risicobeheer en derivaten" kunnen daarom afwijken van de balansposten.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Opname in de balans en staat van baten en lasten

Een actief is in de balans opgenomen, als het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Een verplichting is in de balans opgenomen, als het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Een actief of verplichting is niet (meer) in de balans opgenomen:

- Als door een transactie (nagenoeg) alle toekomstige economische voordelen en (nagenoeg) alle risico's van een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen.
- Vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Hierdoor kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties", die zowel een actief als een passief kan zijn.

Baten zijn in de staat van baten en lasten opgenomen, als een vermeerdering van het economisch potentieel -samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting- heeft plaatsgevonden en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Lasten zijn in de staat van baten en lasten opgenomen, als een vermindering van het economisch potentieel -samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting- heeft plaatsgevonden en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Saldering van een actief en een verplichting

Een actief en een verplichting zijn gesaldeerd (netto) opgenomen, als er sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen én de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De hiermee samenhangende rentebaten en rentelasten zijn eveneens gesaldeerd opgenomen.

Reële waarde

Activa en verplichtingen zijn gewaardeerd tegen reële waarde, tenzij anders is aangegeven.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening volgens Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt, die van invloed zijn op de grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa, verplichtingen, baten en lasten.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren, die -gegeven de omstandigheden- als redelijk zijn beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen, die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen zijn opgenomen:

- in het verslagjaar waarin de schatting is herzien, als de herziening alleen voor dat verslagjaar gevolgen heeft, of
- in het verslagjaar van herziening en toekomstige verslagjaren, als de herziening gevolgen heeft voor zowel het verslagjaar als toekomstige verslagjaren.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er is geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief transactiekosten, provisies, valutakoersverschillen, e.d., zijn als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta zijn omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde.

Baten en lasten uit transacties in vreemde valuta's zijn omgerekend naar euro's tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

	31-12-2022	31-12-2021
Amerikaanse dollar (USD)	0,94	0,88
Britse pond (GBP)	1,13	1,19
Japanse yen (JPY)	0,01	0,01
Canadese dollar (CAD)	0,69	0,70
Zwitserse frank (CHF)	1,01	0,97
Australische dollar (AUD)	0,64	0,64
Hong Kong dollar (HKD)	0,12	0,11
Zweedse kroon (SEK)	0,09	0,10
Deense kroon (DKK)	0,13	0,13
Singaporese dollar (SGD)	0,70	0,65

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Beleggingen voor risico pensioenfondsen

Algemeen

Beleggingen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum, tenzij anders is aangegeven.

Derivaten zijn opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie. Derivaten, die deel uitmaken van een beleggingsfonds, zijn opgenomen in de beleggingscategorie van het beleggingsfonds.

Indien er sprake is van beleggingen in beleggingsfondsen worden deze beleggingsfondsen geïnclassificeerd onder de rubriek waarin beoogd wordt te beleggen.

Vastgoedbeleggingen

Beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. Niet-beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd op de per ultimo verslagperiode berekende intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde meest recente opgaven van de desbetreffende fondsmanagers welke uitgaan van waardering op marktwaarde.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. Participaties in beleggingsfondsen in aandelen die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd op de per ultimo verslagperiode berekende intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde meest recente opgaven van de desbetreffende fondsmanagers welke uitgaan van waardering op marktwaarde.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers inclusief lopende interest. Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd op de per ultimo verslagperiode berekende intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde meest recente opgaven van de desbetreffende fondsmanagers welke uitgaan van waardering op marktwaarde.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd op reële waarde, te weten de relevante marktnoteringen of, als die niet beschikbaar zijn, de waarde die wordt bepaald met behulp van waarderingmodellen.

Derivaten met een negatieve waarde zijn in de balans onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen.

Overige beleggingen

Beursgenoteerde beleggingen worden gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. Niet-beursgenoteerde (indirecte) beleggingen worden gewaardeerd op de per ultimo verslagperiode berekende intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde opgaven van de desbetreffende fondsmanagers.

Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Vorderingen uit hoofde van:

- Herverzekeringscontracten op risicobasis: De vorderingen zijn verantwoord op het moment dat de verzekerde gebeurtenis zich voordoet. Bij de waardering zijn de herverzekerde uitkeringen contant gemaakt tegen de rentetermijnstructuur, onder toepassing van de actuariële grondslagen van het pensioenfonds.

Bij de waardering is rekening gehouden met de kredietwaardigheid van de herverzekerder (afslag voor kredietrisico).

Vorderingen uit hoofde van winstdelingsregelingen in herverzekeringscontracten worden verantwoord op het moment van toekenning door de herverzekerder.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Daarna tegen de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, als er sprake is van oninbaarheid.

Bij de waardering van vorderingen is rekening gehouden met het oninbaarheidsrisico door het in mindering brengen van een voorziening op de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek voor vaststelling van de voorziening behoort tot de statische methode.

Overige activa

Onder overige activa zijn liquide middelen opgenomen, voor zover dit onmiddellijk opeisbare banktegoeden zijn. Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties zijn opgenomen onder beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

Algemeen

Stichtingskapitaal en reserves zijn bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle activa en verplichtingen (inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds) volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen.

Technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds is gewaardeerd tegen reële waarde op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Hierbij is het volgende van belang:

- Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toeslag)toezeggingen.
- De contante waarde is bepaald met behulp van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.
- Bij de berekening is uitgegaan van de op de balansdatum geldende actuariële en bedrijfstechnische nota en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken.
- Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of op de opgebouwde pensioenaanspraken toeslagverlening kan worden toegepast. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening opgenomen. Er is hierbij geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.
- Bij de berekening is rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met arbeidsongeschiktheid op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor premievrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.
- Bij de bepaling van de actuariële grondslagen en veronderstellingen is uitgegaan van voor DNB acceptabele grondslagen, waarbij rekening is gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december 2022:

Rekenrente

Gebaseerd op de rentetermijnstructuur zoals maandelijks gepubliceerd door De Nederlandsche Bank. In deze rentetermijnstructuur is voor de looptijden vanaf 20 jaar gebruik gemaakt van de zogenaamde UFR-methode.

Overlevingstafels

De door het Koninklijk Actuarieel Genootschap gepubliceerde Prognosetafel AG2022, startkolom 2023 (2021: Prognosetafel AG2020, startkolom 2022). Deze tafel is gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van het pensioenfonds door gebruik te maken van een fondsspecifieke ervaringssterfte op basis van het Willis Towers Watson 2018 ervaringssterftemodel. Voor kinderen wordt een sterfte van nihil verondersteld.

Partnerfrequentie

Het nabestaandenpensioen is gebaseerd op een onbepaald partner systeem met een gehuwdheidsfrequentie van 100% tot de pensioenleeftijd. Daarna wordt het bepaald partnersysteem gehanteerd.

Leeftijdsverschil man-vrouw

Voor partnerpensioen is aangenomen dat de partner 3 jaar jonger is dan de mannelijke deelnemer en 3 jaar ouder dan vrouwelijke deelnemer.

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Er is een kostenopslag opgenomen van 3,35% (2021: 3,35%) van de technische voorzieningen voor toekomstige administratie- en excassokosten.

Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten

Voor arbeidsongeschikte deelnemers wordt mede rekening gehouden met het premievrijgestelde deel van de toekomstige pensioenopbouw;

Invaliditeitsvoorziening

Voor deelnemers die op de balansdatum ziek zijn, is rekening gehouden met de verwachte toekomstige schadelast.

IBNR

Het pensioenfonds houdt een voorziening aan voor de verwachte toekomstige schadelast voor deelnemers die op de balansdatum ziek zijn en naar verwachting arbeidsongeschikt zullen worden. De verplichting wordt geschat op 2 maal de risicopremie 2022 voor arbeidsongeschiktheid.

Omdat het arbeidsongeschiktheidsrisico volledig is verzekerd, wordt tegenover de IBNR op de balans een even grote vordering op de verzekeraar opgenomen.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Daarna tegen de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten).

Dekkingsgraad

- Actuele dekkingsgraad: (Totale activa -/- schulden) / Technische voorzieningen * 100%.
- Beleidsdekkingsgraad: het gemiddelde van de actuele dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden.
De beleidsdekkingsgraad fluctueert minder dan de actuele dekkingsgraad. Onder het FTK is de beleidsdekkingsgraad leidend voor alle beleidsmaatregelen.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn sterk gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten zijn opgenomen in het resultaat.

Premiebijdragen voor risico pensioenfonds (van werkgevers en werknemers)

Dit zijn de aan werkgever(s) en deelnemers in rekening gebrachte en te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen. Premies zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Beleggingsresultaten

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Directe beleggingsopbrengsten zijn rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten, e.d. Dividend is verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Indirecte beleggingsopbrengsten zijn gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten:

- Er is geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen.
- Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen.
- Verkoopkosten zijn verantwoord als onderdeel van de herwaarderingen.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer zijn de externe en de daaraan toegerekende interne kosten opgenomen.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen, e.d.

Overige baten

Overige baten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Pensioenuitkeringen

Pensioenuitkeringen zijn de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

Pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Mutatie technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

Pensioenopbouw

Pensioenopbouw is de contante waarde van de pensioenaanspraken toegekend in het verslagjaar.

Toeslagen

De verhoging van de technische voorzieningen uit hoofde van indexering, wordt in de staat van baten en lasten opgenomen op het moment waarop de toezegging wordt gedaan.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,486% (2021: -0,533%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2021.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen zijn vooraf actuariëel berekend en opgenomen in de technische voorzieningen. De afname van de voorzieningen is het bedrag dat vrijkomt voor de financiering van pensioenen in het verslagjaar.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Toekomstige uitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariëel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de kosten van de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken met betrekking tot de actuariële waarde.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de reële waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Hieronder is opgenomen de overgang in het verslagjaar op de door het Koninklijk Actuarieel Genootschap gepubliceerde Prognosetafel AG2022 en de aanpassing van de correctiefactoren op de sterftetekansen.

Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen zijn de wijzigingen in de waarde van het herverzekeringsdeel technische voorzieningen.

Saldo overdrachten van rechten voor risico pensioenfonds

Dit is het saldo van overgenomen en overgedragen pensioenaanspraken.

Herverzekeringen

Betaalde herverzekeringspremies en ontvangen uitkeringen worden verantwoord in de periode waarop de herverzekering betrekking heeft.

GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode:

- Alle ontvangsten en uitgaven zijn hierbij als zodanig gepresenteerd.
- Er is onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioen- en beleggingsactiviteiten.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico pensioenfonds

Verloopoverzicht per beleggingscategorie

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2022	43.473	315.270	413.264	481	431	772.919
Aankopen	1.394	3.249	417.229	9.608	-	431.480
Verkopen	-	-40.888	-388.767	-	-	-429.655
Overige mutaties	-	-	-	-	1.364	1.364
Waardemutaties	435	-38.278	-135.708	-9.379	-321	-183.251
Stand per 31 december 2022	<u>45.302</u>	<u>239.353</u>	<u>306.018</u>	<u>710</u>	<u>1.474</u>	<u>592.857</u>
Bij: Derivaten met een negatieve waarde						130
						<u>592.987</u>

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2021	39.392	283.413	404.338	789	3.147	731.079
Aankopen	1.332	3	104.840	7.869	-	114.044
Verkopen	-	-49.373	-63.499	-	-	-112.872
Overige mutaties	-	-	-	-	-2.680	-2.680
Waardemutaties	2.749	81.227	-32.415	-8.177	-36	43.348
Stand per 31 december 2021	<u>43.473</u>	<u>315.270</u>	<u>413.264</u>	<u>481</u>	<u>431</u>	<u>772.919</u>
Bij: Derivaten met een negatieve waarde						140
						<u>773.059</u>

Overige mutaties zijn mutaties die niet het gevolg zijn van aankopen, verkopen en waardemutaties, maar van mutaties in beleggingsdebiteuren, -crediteuren en liquide middelen vermogensbeheer. Dit zijn bijvoorbeeld te vorderen dividend(-belasting), nog af te wikkelen transacties en lopende interest.

Derivaten met een negatieve waarde zijn onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen.

Er wordt niet belegd in premiebijdragende ondernemingen.

Collateral

Het pensioenfonds heeft eind 2022 € 0,7 miljoen aan onderpand ontvangen in de vorm van liquiditeiten als gevolg van positieve waardeontwikkeling van de derivaten. Het ontvangen onderpand staat niet ter vrije beschikking. Het onderpand is opgenomen onder de overige schulden.

Securities lending binnen de beleggingsfondsen

Het pensioenfonds participeert niet direct in securities lending programma's. Via de beleggingen in het BlackRock MSCI World Index Fund B kan indirect worden deelgenomen aan securities lending. In het BlackRockfonds wordt security lending uitgevoerd met goed te boek staande tegenpartijen.

Reële waarde

Voor de meerderheid van de beleggingen per 31 december 2022 is sprake van objectief vast te stellen frequente marktnoteringen. Voor bepaalde beleggingen zijn deze niet beschikbaar en vindt waardering plaats op basis van waarderingssystemen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten en het gebruik van schattingen.

Schattingen van de actuele waarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Deze schattingen zijn van nature subjectief en bevatten onzekerheden en een significante oordeelsvorming (bijvoorbeeld rentestand, volatiliteit, schatting van kasstromen, etc.) en kunnen daarom niet met precisie worden vastgesteld.

De volgende tabel geeft een analyse van de financiële instrumenten en liquide middelen (bij soort Overig beleggingen) die worden gewaardeerd op reële waarde, per waarderingmethode. De waarderingmethoden worden ingedeeld naar de volgende categorieën (geen look through toegepast):

Categorie 1: De waarde van de belegging is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen in een actieve markt.

Categorie 2: De waarde wordt direct of indirect vastgesteld met behulp van de netto contante waarde berekening.

Daarnaast vallen derivaten die volgens een waarderingmethode, waarbij gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata, onder deze categorie.

Categorie 3: Andere geschikte methode.

Waarderingsmethodiek op basis van Richtlijn 290

	Categorie 1	Categorie 2	Categorie 3	Totaal
Per 31 december 2022				
Vastgoedbeleggingen	-	-	45.302	45.302
Aandelen	239.353	-	-	239.353
Vastrentende waarden	232.344	-	73.674	306.018
Derivaten	-	710	-	710
Overige beleggingen	1.474	-	-	1.474
Totaal	473.171	710	118.976	592.857

	Categorie 1	Categorie 2	Categorie 3	Totaal
Per 31 december 2021				
Vastgoedbeleggingen	-	-	43.473	43.473
Aandelen	315.270	-	-	315.270
Vastrentende waarden	359.403	-	53.861	413.264
Derivaten	-	481	-	481
Overige beleggingen	431	-	-	431
Totaal	675.104	481	97.334	772.919

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Indirect vastgoed beleggingsfondsen	45.302	43.473

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Beursgenoteerd aandelenbeleggingsfonds	239.353	315.270

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Staatsobligaties (inclusief lopende interest)	8.693	13.073
Obligatiebeleggingsfondsen	159.830	400.191
Geldmarktfonds	137.495	-
	306.018	413.264

Derivaten

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Valutatermijncontracten	710	481

Het pensioenfonds gebruikt uitsluitend derivaten voor zover dit passend is binnen het beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, moeten zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) bevinden. Het pensioenfonds gebruikt derivaten voornamelijk om het valutarisico af te dekken.

Het pensioenfonds maakt gebruik van valutatermijncontracten:

- Valutatermijncontracten: met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot de verkoop van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Met valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.

De derivatenposities per 31 december 2022:

Type contract	Contract- omvang	Activa	Passiva
Valutatermijncontracten	96.166	840	130

De derivatenposities per 31 december 2021:

Type contract	Contract- omvang	Activa	Passiva
Valutatermijncontracten	126.417	621	140

Derivaten met een negatieve waarde zijn onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen.

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

Specificatie naar soort:	31-12-2022	31-12-2021
Liquide middelen	1.030	168
Dividendbelasting	444	217
Beleggingsdebiteuren	-	46
	1.474	431

2. Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

	2022	2021
Verloopoverzicht herverzekeringsdeel technische voorzieningen:		
Stand per 1 januari	866	724
Mutatie boekjaar	-74	142
⊗Stand per 31 december	792	866

Het herverzekeringsdeel van de technische voorzieningen is als vordering op de herverzekeraar inzake de IBNR opgenomen. Tegenover deze vordering is in de technische voorziening de IBNR-voorziening opgenomen.

3. Vorderingen en overlopende activa

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Nog te ontvangen saldo verzekeringsmaatschappij	1.900	274
Nog te ontvangen premies werkgever	1.276	1.444
Nog te ontvangen administratiekosten	206	41
	<u>3.382</u>	<u>1.759</u>

De te vorderen premie werkgever betreft voornamelijk de nog te vorderen maandpremie van december 2022 resp. 2021 welke begin januari 2023 resp. 2022 is ontvangen.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

4. Overige activa

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Liquide middelen	<u>748</u>	<u>740</u>

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen.

Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

5. Eigen vermogen

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2022	183.201
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-38.715
Stand per 31 december 2022	<u>144.486</u>
Stand per 1 januari 2021	102.255
Uit bestemming saldo van baten en lasten	80.946
Stand per 31 december 2021	<u>183.201</u>

	31-12-2022		31-12-2021	
		ln %		ln %
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	596.190	132,0	775.022	131,0
Af: technische voorzieningen	451.704	100,0	591.821	100,0
Eigen vermogen	<u>144.486</u>	<u>32,0</u>	<u>183.201</u>	<u>31,0</u>
Af: vereist eigen vermogen	76.085	16,8	109.299	18,5
Vrij vermogen	<u>68.401</u>	<u>15,2</u>	<u>73.902</u>	<u>12,5</u>
Minimaal vereist eigen vermogen	18.520	4,1	24.856	4,2
Actuele dekkingsgraad		132,0		131,0
Beleidsdekkingsgraad		137,5		125,1
Reële dekkingsgraad		104,4		101,1

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het pensioenfonds gebruik van het standaardmodel van DNB. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het pensioenfonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder toelichting "Risicobeheer en derivaten".

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2022	2021
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	131,0	116,2
Premie	-0,7	-0,5
Uitkeringen	0,6	0,3
Toeslagverlening	-9,1	-1,8
Verandering van de rentetermijnstructuur	60,1	8,4
Rendement op beleggingen	-30,0	7,9
Overig	-0,6	0,2
Kruiseffect	-19,3	0,3
Dekkingsgraad per 31 december	132,0	131,0

Herstelplan

Het pensioenfonds heeft eind 2019 een herstelplan bij DNB ingediend. De beleidsdekkingsgraad zou naar verwachting gedurende 2022 boven het niveau van de vereiste dekkingsgraad uitkomen waarmee het reservetekort zou worden opgeheven. Door het behaalde beleggingsrendement en de hogere rente was de beleidsdekkingsgraad reeds aan het einde van het derde kwartaal 2021 hoger dan de vereiste dekkingsgraad, waardoor het herstelplan in 2021 is beëindigd.

6. Technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2022	2021
Stand per 1 januari	591.821	629.382
Pensioenopbouw	13.213	13.747
Toeslagen	44.065	9.826
Rentetoevoeging	-2.904	-3.384
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-11.334	-10.879
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	38	70
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-1.104	-3.739
Wijziging marktrente	-186.062	-42.202
Wijziging actuariële uitgangspunten	3.482	-
Overige wijzigingen	489	-1.000
Stand per 31 december	451.704	591.821

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds:

	31-12-2022		31-12-2021	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	165	21.516	2.804	174.825
Gewezen deelnemers	8.034	277.104	5.311	242.952
Pensioentrekkenden	2.133	152.292	2.091	173.178
Voorziening invaliditeit en Anw-hiaat	-	792	-	866
	<u>10.332</u>	<u>451.704</u>	<u>10.206</u>	<u>591.821</u>

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling bestaat uit de reguliere pensioenregeling, de verzekering van het WIA-Excedentpensioen, de verzekering van het WAO-hiaatpensioen (die slechts nog geldt voor een gesloten groep deelnemers en waarvoor geen premies meer verschuldigd zijn) en de vrijwillige verzekering van het Anw-hiaatpensioen.

De reguliere pensioenregeling (Pensioenreglement 68 jaar) voorziet in een ouderdoms-, partner- en wezenpensioen en premievrije voortzetting van de pensioenopbouw ingeval van arbeidsongeschiktheid. Het betreft een middelloonregeling met een voorwaardelijke toeslagverlening. Daarnaast voert het pensioenfonds WIA-Excedentpensioen (arbeidsongeschiktheidspensioen ter aanvulling op de WIA-uitkering) uit en een vrijwillige verzekering voor ANW-hiaatpensioen (aanvulling op ANW-uitkering).

Toeslagverlening

Het pensioenfonds heeft een voorwaardelijke toeslagbeleid, gebaseerd op de ambitie om de pensioenen waardevastheid te houden. De daarbij gehanteerde maatstaf is de prijsindex. De prijsindex is gelijk aan het percentage, tot op twee decimalen nauwkeurig berekend, waarmee het consumentenprijsindexcijfer (CPI) van de maand oktober van het voorgaande jaar is gestegen ten opzichte van het CPI over de maand oktober van het daaraan voorafgaande jaar. Als CPI wordt gehanteerd het CPI alle bestedingen, afgeleid, basisjaar 2015 = 100, zoals dit door het Centraal Bureau voor de Statistiek wordt gepubliceerd.

Het pensioenfonds besluit jaarlijks of er per 1 januari een toeslag wordt verleend. Deze toeslag is voorwaardelijk en hangt af van de financiële positie van het pensioenfonds. Een besluit om in enig jaar een toeslag te verlenen, vormt geen garantie voor in komende jaren te verlenen toeslagen en houdt geen inperking in van de beleidsvrijheid die het pensioenfonds heeft ten aanzien van het te nemen besluit over toeslagverlening en de hoogte van de toeslag. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen bestemmingsreserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement gefinancierd.

De financiële situatie van het pensioenfonds is voldoende om de pensioenen met ingang van 1 januari 2023 toekomstbestendig te laten stijgen. Het bestuur heeft daarom besloten de opgebouwde en ingegane pensioenen per 1 januari 2023 voor actieven, gewezen deelnemers en gepensioneerden te verhogen met 10,94%. Het afgeleide CPI bedroeg 16,93%. De koopkracht van het pensioen is hierdoor gedaald.

7. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2022	31-12-2021
Derivaten met negatieve waarde	130	140
Collateral	740	290
Loonheffing en premies	233	220
Te betalen pensioenuitvoerings- en administratiekosten	193	181
Overige schulden	56	50
Uitkeringen	50	60
Nog te betalen/vooruitontvangen waardeoverdrachten	317	461
	<u>1.719</u>	<u>1.402</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het pensioenfonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het pensioenfonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het pensioenfonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het pensioenfonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het pensioenfonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het pensioenfonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het pensioenfonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2022	31-12-2021
Het surplus/tekort op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	451.704	591.821
Buffers:		
S1 Renterisico	17.681	9.089
S2 Risico zakelijke waarden	61.495	81.746
S3 Valutarisico	16.054	21.093
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	4.851	31.485
S6 Verzekeringstechnisch risico	13.293	18.654
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
Diversificatie effect	-37.289	-52.768
Totaal S (vereiste buffers)	76.085	109.299
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	527.789	701.120
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	596.190	775.022
Surplus/Surplus	68.401	73.902

Het pensioenfonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. De rente afdekking vindt plaats binnen de beleggingsfondsen. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het pensioenfonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Door de afname van de rente is het renterisico gedaald. Verder is ook het valutarisico licht gedaald. Daartegenover staat een toename van het zakelijke waardenrisico, het kredietrisico en het verzekeringstechnisch risico. Het totale vereist eigen vermogen is hierdoor in euro's toegenomen. Doordat de technische voorziening in verhouding meer is toegenomen, is het vereist eigen vermogen als percentage van de technische voorziening afgenomen van 18,5% naar 16,8%.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten.

Door gebruik te maken van look through gegevens kan het zijn dat de totale waarde per beleggingscategorie afwijkt van de waarde per beleggingscategorie op de balans. Dit komt voor als er binnen een beleggingsfonds meerdere categorieën aanwezig zijn. Op totaal niveau over alle categorieën sluit de waarde wel aan.

Marktrisico's (S1 - S4)

Het marktrisico omvat het renterisico, het prijs(koers)risico, valutarisico en het grondstoffenrisico. Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en door een verandering van marktfactoren. Marktfactoren kunnen bijvoorbeeld marktprijzen zijn van aandelen, grondstoffen, vastgoed en private equity (prijsrisico), maar ook valutakoersen (valutarisico) of rentes (renterisico).

De strategie van het pensioenfonds met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen. Het marktrisico wordt op dagelijkse basis beheerst in overeenstemming met de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overallmarktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

De mate waarin de beleggingsportefeuille van het pensioenfonds gevoelig is voor het prijs- en renterisico is in de volgende alinea weergegeven, vervolgens worden de risico's die het pensioenfonds loopt nader toegelicht.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2022		31-12-2021	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden	304.215	21,2	413.264	16,4
Totaal beleggingen	592.117	10,9	772.629	8,8
Technische voorzieningen	451.704	19,8	591.821	22,1

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het pensioenfonds is om tussen 55% en 65% van het renterisico af te dekken op basis van de UFR-rentecurve. Hierdoor heeft het pensioenfonds minder last van rentedalingen. Daarentegen profiteert het pensioenfonds ook minder van rentestijgingen. Het resultaat is een minder volatiele dekkingsgraad. Gedurende het jaar heeft de renteafdekking zich op of dichtbij het strategische niveau begeven.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2022		31-12-2021	
		In %		In %
Resterende looptijd < 1 jaar	231.956	74,0	1.381	0,4
Resterende looptijd 1 <> 10 jaar	42.064	13,4	122.318	29,4
Resterende looptijd 10 <> 20 jaar	34.671	11,1	50.295	12,1
Resterende looptijd > 20 jaar	4.538	1,5	241.432	58,1
	<u>313.229</u>	<u>100,0</u>	<u>415.426</u>	<u>100,0</u>

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2022		31-12-2021	
		In %		In %
Specificatie vastgoedbeleggingen naar aard:				
Winkels	21.140	41,0	19.510	37,5
Woningen	24.162	46,9	23.963	46,0
Participaties in vastgoedmaatschappijen	6.216	12,1	8.585	16,5
	<u>51.518</u>	<u>100,0</u>	<u>52.058</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2022		31-12-2021	
		In %		In %
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:				
Europa EU	45.560	88,4	43.947	84,5
Europa niet-EU	130	0,3	224	0,4
Noord-Amerika	4.605	8,9	6.365	12,2
Pacific	1.130	2,2	1.501	2,9
Overig	93	0,2	21	-
	<u>51.518</u>	<u>100,0</u>	<u>52.058</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2022		31-12-2021	
		In %		In %
Specificatie aandelen naar sector:				
Technologie	48.122	20,7	74.558	24,4
Financiële dienstverlening	34.097	14,7	41.295	13,5
Gezondheidszorg	34.672	14,9	39.707	13,0
Industrie	25.447	11,0	32.129	10,5
Cyclische consumptiegoederen	23.790	10,3	38.556	12,6
Defensieve consumptiegoederen	18.865	8,1	21.728	7,1
Communicatie diensten	15.168	6,5	26.115	8,5
Energie	13.511	5,8	9.821	3,2
Basismaterialen	10.693	4,6	13.113	4,3
Nutsbedrijven	7.637	3,3	8.609	2,8
Overig	176	0,1	239	0,1
	<u>232.178</u>	<u>100,0</u>	<u>305.870</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2022		31-12-2021	
		In %		In %
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa EU	28.604	12,3	34.172	11,2
Europa niet-EU	19.259	8,3	22.118	7,2
Noord-Amerika	160.831	69,3	221.449	72,4
Pacific	21.915	9,4	27.726	9,1
Overig	1.569	0,7	405	0,1
	<u>232.178</u>	<u>100,0</u>	<u>305.870</u>	<u>100,0</u>

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De wereldwijde spreiding binnen het aandelenfonds genereert valutarisico, dat conform beleid voor 50% wordt afgedekt voor de drie belangrijkste valuta (USD, JPY en GBP). Deze afdekking wordt uitgevoerd door CACEIS door middel van een 'FX overlay' met 3-maands rollende FX-forwards met maandelijkse bijstellingen indien het risico tussentijds buiten de gestelde bandbreedtes ligt.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta- derivaten	Nettopositie na afdekking 2022	Nettopositie na afdekking 2021
EUR	373.969	95.733	469.702	612.144
USD	163.306	-82.264	81.042	108.814
JPY	14.949	-7.640	7.309	9.603
GBP	10.369	-5.119	5.250	6.283
CAD	8.300	-	8.300	10.287
CHF	6.880	-	6.880	9.091
AUD	5.416	-	5.416	6.023
HKD	1.987	-	1.987	2.284
SEK	2.260	-	2.260	3.457
DKK	2.036	-	2.036	2.353
SGD	934	-	934	896
Overige valuta	1.026	-	1.026	1.151
	<u>591.432</u>	<u>710</u>	<u>592.142</u>	<u>772.386</u>

S4 Grondstoffenrisico

De omvang van de buffer voor het grondstoffenrisico moet dusdanig zijn dat een waardedaling van 35% kan worden opgevangen voor dat deel van de portefeuille dat in grondstoffen is belegd. Aangezien het pensioenfonds geen beleggingen heeft in commodities, hoeft het pensioenfonds hiervoor geen buffer aan te houden.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het pensioenfonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het pensioenfonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het pensioenfonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het pensioenfonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het pensioenfonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het pensioenfonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het pensioenfonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het pensioenfonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2022		31-12-2021	
		In %		In %
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Europa EU	263.461	84,1	415.043	99,9
Europa niet-EU	11.249	3,6	13	-
Noord-Amerika	20.309	6,5	347	0,1
Midden- en Zuid-Amerika	-	-	11	-
Pacific	18.210	5,8	12	-
	<u>313.229</u>	<u>100,0</u>	<u>415.426</u>	<u>100,0</u>

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2022		31-12-2021	
		In %		In %
AAA	11.006	3,5	127.059	30,6
AA	47.103	15,1	171.096	41,2
A	88.718	28,3	5.994	1,4
BBB	-	-	20.255	4,9
Lager dan BBB	-	-	26	-
Geen rating	166.402	53,1	90.996	21,9
	<u>313.229</u>	<u>100,0</u>	<u>415.426</u>	<u>100,0</u>

Onder geen rating zijn o.a. opgenomen, Columbia Threadneedle Euro Liquidity Plus Fonds ad 137.496.

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van Prognosetafel AG2022 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het pensioenfonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het pensioenfonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het beleid van het pensioenfonds is om het overlijdensrisico te herverzekeren.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het pensioenfonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (schadereserve). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het beleid van het pensioenfonds is om het arbeidsongeschiktheidsrisico te herverzekeren.

Het pensioenfonds heeft het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico vanaf 2019 volledig herverzekerd bij ElipsLife. Beide contracten lopen tot 31-12-2022.

Toeslagrisico

Het bestuur van het pensioenfonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Het toeslagrisico omvat het risico dat de ambitie van het bestuur om toeslagen op pensioenrechten en -aanspraken te geven niet kan worden gerealiseerd. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagtoezegging voorwaardelijk is.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het pensioenfonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het pensioenfonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

S8 Concentratierisico

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van beleggingen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico.

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen, moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt. Concentratierisico is gemeten naar concentratie van een land of bij een tegenpartij.

Dit betreft per 31 december 2022 en 2021 de volgende posten:

	31-12-2022	31-12-2021
Vastrentende waarden		
Columbia Threadneedle Euro Liquidity Plus Fonds	137.496	-
Columbia Threadneedle LDI-fonds 2071 EUR	14.891	-
Columbia Threadneedle LDI-fonds 2056 EUR	13.070	-
Vanguard 20 plus year	-	201.973
Vanguard Euro Government Bond	-	144.627
ASR mortgage fund	74.404	53.591
Vastgoed beleggingen		
Altera Vastgoed Woningen	24.162	23.963
Altera retail	21.140	19.510
Aandelen		
BlackRock MSCI World Index Fund B	239.353	315.270

De bovenstaande posten zijn niet gebaseerd op look through.

Bij de bepaling van het vereist vermogen past het pensioenfonds het standaardmodel van de DNB toe. In dat model wordt het concentratierisico vooralsnog op nihil gesteld.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het pensioenfonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur.

De beleggingsportefeuille is ondergebracht bij Vermogensbeheerder Columbia Threadneedle, Blackrock, Altera en ASR. Met deze partijen zijn overeenkomsten en service level agreements (SLA) gesloten. De afhankelijkheid van deze partijen wordt beheerst doordat de bewaring van de stukken uit de portefeuille is ondergebracht bij Custodian CACEIS.

De pensioenuitvoering is uitbesteed aan Achmea Pensioenservices N.V. Met deze partij is een uitvoeringsovereenkomst en een SLA gesloten.

Het bestuur beoordeelt jaarlijks de kwaliteit van de uitvoering van de vermogensbeheerder(s), custodian en pensioenuitvoerder door middel van performancerapportages (alleen vermogensbeheerders), SLA-rapportages en onafhankelijk getoetste internebeheersingsrapportages (ISAE 3402-rapportages).

Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing van de operationele risico's worden door het pensioenfonds hiervoor geen buffers aangehouden in de solvabiliteitstoets.

Systemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het pensioenfonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het pensioenfonds niet beheersbaar.

Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

De aangesloten werkgever, bestuurders van de aangesloten werkgever, de bestuurders van het pensioenfonds en Rijkssen Management B.V. zijn te kwalificeren als verbonden partijen.

Transacties met bestuurders

Voor de beloning van bestuurders wordt verwezen naar de toelichting op de pensioenuitvoeringskosten. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders.

De bestuursleden die in dienst zijn van de werkgever nemen tegen normale voorwaarden deel aan de pensioenregeling van het pensioenfonds. Gepensioneerde leden van het bestuur en het VO ontvangen een vacatievergoeding per vergadering en kilometervergoeding voor reizen. Er worden geen andere vergoedingen aan bestuursleden ten laste van het pensioenfonds verstrekt. Vergoedingen aan externe bestuursleden komen voor rekening van de werkgever.

Overige transacties met verbonden partijen

Inzake de uitvoeringsovereenkomst tussen het pensioenfonds en de aangesloten werkgever met betrekking tot de financiering van de aanspraken en de uitvoering van de pensioenregeling geldt dat de aangesloten werkgever zich jegens het pensioenfonds bij overeenkomst (de zogenaamde uitvoeringsovereenkomst) heeft verbonden tot het betalen van de ingevolge de geldende abtn verschuldigde pensioenpremie.

Transacties met Rijkssen Management B.V.

Rijkssen Management B.V. verricht werkzaamheden inzake het bestuur en bestuursondersteuning ten behoeve van het pensioenfonds. Vergoedingen inzake het bestuur komen voor rekening van de werkgever en vergoedingen inzake bestuursondersteuning komen ten laste van het pensioenfonds.

Verbonden partijen worden geïdentificeerd. Naast transacties met bovengenoemde partijen zijn er geen transacties geweest met overige verbonden partijen. Dit geldt voor bestuurders, partners en kinderen.

De transacties met verbonden partijen zijn marktconform vastgesteld en goedgekeurd door het bestuur.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Langlopende contractuele verplichtingen

Het pensioenfonds heeft een uitbestedingsovereenkomst met Achmea Pensioenservices gesloten voor het verrichten van de financiële, deelnemers- en uitkeringenadministratie met ingang van 1 januari 2019 voor een periode van 10 jaar. De te betalen jaarlijkse vergoeding voor reguliere werkzaamheden bedraagt voor 2022 en 2023 540 incl. BTW. In 2023 zullen partijen met elkaar, op basis van de ontwikkelingen in de uitvoering en marktomstandigheden, het contract evalueren en bespreken of de vergoeding voor het dan nog 5 jaar voort te zetten contract, verder (naar beneden) kan worden aangepast. Er van uitgaande dat de jaarlijkse vergoeding voor de laatste 5 jaar hetzelfde bedraagt als in 2023 bedraagt de totale verplichting voor de resterende looptijd per 31 december 2022 in totaal 3.240 incl. BTW.

Het pensioenfonds heeft het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico vanaf 2019 volledig herverzekerd bij elipsLife. Het contract is 31-12-2022 beëindigd en daarmee vervallen de verplichtingen.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe (gewijzigde) UFR-methodiek geldend vanaf 1 januari 2022

De door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen is gebaseerd op een zogeheten Ultimate Forward Rate (UFR)-methode samen met de 6-maands EURIBOR swaprente.

Vanaf 2020 werd de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een UFR (ultimate forward rate) die vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen werd ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zouden de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. De Commissie Parameters heeft op 30 november 2022 een nieuw advies ten aanzien van de UFR uitgebracht. DNB volgt dit advies op vanaf 1 januari 2023. De nieuwe UFR vervangt de voorgaande UFR methode die in vier jaarlijkse stappen ingevoerd zou worden.

De impact van de nieuwe UFR (per 1 januari 2023) op de technische voorziening is een toename van 2.091. Hierdoor daalt de actuele dekkingsgraad met 0,6%-punt (van 132,0% naar 131,4%).

Pensioenregeling vanaf 1 januari 2023

De pensioenregeling is per 1-1-2023 buiten het pensioenfonds onder gebracht. Vanaf dat moment vindt geen actieve toekomstige pensioenopbouw meer plaats binnen het pensioenfonds. Het pensioenfonds beraadt zich op de situatie die is ontstaan en op de benodigde stappen richting de toekomst (waarbij uiteraard ook de mogelijkheden van alternatieve uitvoeringsvormen worden meegenomen) teneinde de belangen van alle belanghebbenden van het pensioenfonds op zo goed mogelijke wijze te behartigen.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

8. Premiebijdragen voor risico pensioenfonds (van werkgevers en werknemers)

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Premiebijdragen werkgevers	<u>14.303</u>	<u>14.146</u>

De totale bijdrage van werkgever en werknemers bedraagt inclusief de vergoeding voor uitvoeringskosten 20,5% (2021: 20,5%) van het pensioengevend salaris.

De kostendekkende en feitelijke premies volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Zuiver kostendekkende premie	17.102	17.852
Gedempte kostendekkende premie	11.891	9.924
Feitelijke premie	14.303	14.146

De feitelijke premie wordt getoetst aan de gedempte kostendekkende premie.

De zuiver kostendekkende premie is gebaseerd op de rentetermijnstructuur als rekenrente.

De gedempte kostendekkende premie is gebaseerd op verwacht rendement.

De samenstelling van de zuiver kostendekkende premie is als volgt:

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	13.631	14.181
Opslag voor uitvoeringskosten	949	1.019
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	2.522	2.652
	<u>17.102</u>	<u>17.852</u>

De samenstelling van de gedempte kostendekkende premie is als volgt:

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	6.183	5.334
Opslag voor uitvoeringskosten	949	1.019
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	1.144	997
Voorwaardelijke onderdelen	3.615	2.574
	<u>11.891</u>	<u>9.924</u>

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2022	2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	6.183	5.334
Opslag voor uitvoeringskosten	949	1.019
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	1.144	997
Voorwaardelijke onderdelen	3.615	2.574
Premie voor opbouw extra vrij vermogen	2.412	4.222
	<u>14.303</u>	<u>14.146</u>

De feitelijke premie was in 2022 hoger dan de gedempte kostendeekkende premie.

9. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

2022	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	1.511	435	-	1.946
Aandelen	30	-38.278	-	-38.248
Vastrentende waarden	1.457	-135.708	-	-134.251
Derivaten	-	-9.379	-	-9.379
Overige beleggingen	316	-321	-	-5
Overige opbrengsten en lasten	-	-	-664	-664
	<u>3.314</u>	<u>-183.251</u>	<u>-664</u>	<u>-180.601</u>

De kosten van vermogensbeheer zijn de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder(s) direct in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan voor 287 uit beheervergoedingen.

De overige vermogensbeheerkosten omvatten de kosten voor administratie 205, bewaarloon 13, advieskosten vermogensbeheer 136 en overige kosten 23.

Het aandeel van het pensioenfonds in de kosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen 488.

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over 2022 155.

2021	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	1.449	2.749	-	4.198
Aandelen	3	81.227	-	81.230
Vastrentende waarden	1.122	-32.415	-	-31.293
Derivaten	-	-8.177	-	-8.177
Overige beleggingen	4	-36	-	-32
Overige opbrengsten en lasten	-	-	-416	-416
	<u>2.578</u>	<u>43.348</u>	<u>-416</u>	<u>45.510</u>

10. Pensioenuitkeringen

	2022	2021
Ouderdomspensioen	9.169	8.815
Partnerpensioen	1.920	1.766
Wezenpensioen	22	37
Arbeidsongeschiktheid	70	85
Afkopen	49	59
Anw-hiaatpensioen	-	56
Slotuitkeringen	29	26
	<u>11.259</u>	<u>10.844</u>

De post afkopen is de afkoop van pensioenen die lager zijn dan € 520,35 (2021: € 503,24) per jaar overeenkomstig de Pensioenwet (artikel 66).

De toeslag op de uitkeringen per 1 januari 2022 zoals vastgesteld door het bestuur bedraagt 0,00% (2021: 0,00%).

11. Pensioenuitvoeringskosten

	2022	2021
Administratiekosten	798	900
Accountantskosten	44	38
Certificerend actuaaris	31	30
Overige advisering	193	184
Bestuurskosten	156	128
Contributies en bijdragen	49	52
Overige kosten	30	10
	<u>1.301</u>	<u>1.342</u>

Kosten voor administratie zijn gedaald ten opzichte van het voorgaande jaar. Dit is met name het gevolg van de implementatie en uitvoering van de nieuwe pensioenregeling en wettelijke wijzigingen in 2021.

De kosten van vermogensbeheer zijn opgenomen in de beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds.

De bestuurskosten omvatten onder meer de kosten voor bestuursmanagement door de aan het externe bestuurslid verbonden onderneming.

Honoraria onafhankelijke accountant

	Onafhankelijke accountant	Overig netwerk	Totaal
2022			
Controle van de jaarrekening	44	-	44
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controle diensten	-	-	-
	<u>44</u>	<u>-</u>	<u>44</u>

	Onafhankelijke accountant	Overig netwerk	Totaal
2021			
Controle van de jaarrekening	38	-	38
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controle diensten	-	-	-
	<u>38</u>	<u>-</u>	<u>38</u>

In bovenstaande opstelling is de methode gehanteerd waarbij wordt opgegeven de in het boekjaar ten laste gebrachte totale honoraria voor onderzoek van de jaarrekening en verslagstaten en de totale honoraria voor andere controleopdrachten, uitgevoerd door de onafhankelijke accountant. De onafhankelijke accountant betrof zowel over 2022 als over 2021 Mazars.

Personeelsleden

Bij het pensioenfonds zijn in 2022 (2021: idem) geen werknemers in dienst.

Bezoldiging bestuurders

Het pensioenfonds heeft geen medewerkers in dienst. De bestuursleden die in dienst zijn van de werkgever nemen tegen normale voorwaarden deel aan de pensioenregeling van het pensioenfonds. Gepensioneerde leden van het bestuur en het VO ontvangen een vacatievergoeding per vergadering en kilometervergoeding voor reizen. Er worden geen andere vergoedingen aan bestuursleden ten laste van het pensioenfonds verstrekt. Vergoedingen voor bestuurswerk aan externe bestuursleden komen voor rekening van de werkgever. De bestuurders van Stichting Pensioenfonds Metro ontvingen in 2022 EUR 3 aan vergoedingen (2021: EUR 4).

12. Mutatie technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

	2022	2021
Pensioenopbouw	13.213	13.747
Toeslagen	44.065	9.826
Rentetoevoeging	-2.904	-3.384
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-11.334	-10.879
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	38	70
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-1.104	-3.739
Wijziging marktrente	-186.062	-42.202
Wijziging actuariële uitgangspunten	3.482	-
Overige wijzigingen	489	-1.000
	<u>-140.117</u>	<u>-37.561</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw (inclusief risicopremies) is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale pensioenrechten.

Toeslagen

De pensioenaanspraken van de actieve deelnemers en van de premievrije deelnemers en ingegane uitkeringen zijn per 1 januari 2023 verhoogd met 10,94%. Per 1 januari 2022 was de verhoging 1,71%.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,486% (2021: -0,533%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2021.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Dit betreft de mutatie van de voorziening pensioenverplichtingen als gevolg van ontvangen en uitbetaalde overdrachtswaarden.

Wijziging marktrente

In 2022 is de gemiddelde marktrente gestegen van 0,59% naar 2,50%. In 2021 is de gemiddelde marktrente gestegen van 0,25% naar 0,59%.

Overige wijzigingen

	2022	2021
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	-555	-1.195
Resultaat op invaliditeit en arbeidsongeschiktheid	972	273
Resultaat op mutaties	72	-54
Resultaat op overige technische grondslagen	-	-24
	<u>489</u>	<u>-1.000</u>

13. Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen

	2022	2021
Mutatie waarde herverzekeringspolissen	<u>74</u>	<u>-142</u>

14. Saldo overdrachten van rechten voor risico pensioenfonds

	2022	2021
Inkomende waardeoverdrachten	-260	-35
Inkomende waardeoverdrachten kleine pensioenen	-860	-879
Uitgaande waardeoverdrachten	1.263	735
Uitgaande waardeoverdrachten kleine pensioenen	972	4.239
	<u>1.115</u>	<u>4.060</u>

Dit betreft de ontvangst van of betaling aan pensioenfonds of pensioenverzekeraar van respectievelijk de vorige of nieuwe werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. De ontvangen koopsommen worden aangewend voor de inkoop van extra dienstjaren.

	2022	2021
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
- toevoeging aan de technische voorzieningen	1.170	839
- onttrekking aan de technische voorzieningen	-2.274	-4.578
	<u>-1.104</u>	<u>-3.739</u>

	2022	2021
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:		
- overgenomen pensioenverplichting	-50	75
- overgedragen pensioenverplichting	39	-396
	<u>-11</u>	<u>-321</u>

15. Herverzekeringen

	2022	2021
Premies voor risicokapitaal	333	352
Premies voor arbeidsongeschiktheid	395	433
Premies Anw-hiaat	15	17
Totaal premies	<u>743</u>	<u>802</u>
Uitkeringen van herverzekerd ouderdomspensioen	-1.864	-17
Uitkeringen van risicokapitaal bij overlijden	-94	-618
	<u>-1.215</u>	<u>167</u>

Belastingen

De activiteiten van het pensioenfonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Bestemming saldo van baten en lasten

Conform artikel 3 van de statuten heeft Stichting Metro Pensioenfonds ten doel het uitkeren of doen uitkeren van pensioen, alsmede de eventueel daarop toegekende toelagen en andere uitkeringen. Dientengevolge zal het saldo van baten en lasten op basis van bestuursbesluiten ten gunste dan wel ten laste van de reserve worden gebracht.

Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur

Het bestuur van Stichting Metro Pensioenfonds heeft de jaarrekening 2022 vastgesteld in de vergadering van 29 juni 2023.

29 juni 2023

Het bestuur,

A.F. Rijksen, voorzitter

H.W.H. IJntema, secretaris

R. Doornbos

A.J.W. Jansen

R.A. Klein Heerenbrink

OVERIGE GEGEVENS

1 UITVOERINGSOVEREENKOMSTEN

De werkgever is voor de financiering van de uit het pensioenreglement voortvloeiende pensioenen aan het einde van iedere maand aan het pensioenfonds een doorsneepremie verschuldigd. De doorsneepremie is inclusief de door de werkgever in te houden deelnemersbijdrage en wordt uitgedrukt als een percentage van de som van de jaarsalarissen en variabele inkomens van alle deelnemers aan de reguliere pensioenregeling in enig jaar. De doorsneepremie bedraagt voor de reguliere pensioenregeling 19,2% (2022) van het pensioengevend salaris. De doorsneepremie is berekend conform de wettelijke eisen en bestaat uit de actuarieel benodigde premie voor de opbouw van de pensioenverplichtingen, een opslag voor uitvoeringskosten en een opslag voor het vormen en in stand houden van het eigen vermogen.

Indien het pensioenfonds moet besluiten tot vermindering van verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten en deze vermindering ook feitelijk in enig jaar plaatsvindt, dan is de onderneming een koopsom verschuldigd die door het pensioenfonds in overleg met de actuaire van het pensioenfonds wordt vastgesteld. Door de betaling van de hiervoor bedoelde koopsom door de onderneming wordt twee derde van de feitelijke vermindering in enig jaar voorkomen van de tot en met 31 december 2020 verworven pensioenaanspraken en ingegane pensioenrechten inclusief eventuele vanaf 1 januari 2021 verleende toeslagen op genoemde aanspraken. Betaling van de extra bijdrage gebeurt onder voorbehoud van de goedkeuring door de onderneming.

Indien de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds zich boven 150% bevindt, en het pensioenfonds voldoet aan alle in de Pensioenwet gestelde eisen voor premiekorting, mede gelet op de financiering van voorwaardelijke toeslagen en toegepaste kortingen op de pensioenen, wordt op de doorsneepremie een korting verleend. De korting bedraagt in dat geval een vijfde deel van het aanwezige eigen vermogen boven 150% dekkingsgraad. De doorsneepremie zal niet lager worden dan de door de deelnemers verschuldigde bijdragen die door de werkgever op de salarissen worden ingehouden en zal nimmer negatief worden.

2 ACTUARIËLE VERKLARING

Opdracht

Door Stichting Metro Pensioenfonds te Amsterdam is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2022.

Onafhankelijkheid

Als waarmede actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Metro Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 2.980 duizend. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 89 duizend te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel bezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Metro Pensioenfonds is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methode zoals deze door DNB in 2023 wordt toegepast, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

Apeldoorn, 29 juni 2023

drs. W. Eikelboom AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

3 CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan het bestuur van
Stichting Metro Pensioenfonds

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Stichting Metro Pensioenfonds (hierna ook: "het pensioenfonds") statutair gevestigd te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Metro Pensioenfonds op 31 december 2022 en het resultaat over 2022 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2022;
2. de staat van baten en lasten over 2022; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Metro Pensioenfonds zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheids-regels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroeps-regels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel moet in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op een bedrag van € 2.980.950. De materialiteit is vastgesteld op basis van een percentage van 0,5% van de som van het stichtingskapitaal, de reserves en de technische voorzieningen. Wij hebben voor deze grondslag gekozen gelet op het feit dat deze relevant is voor de berekening van de (beleids)dekkingsgraad. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 89.429 rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's en niet naleven van wet- en regelgeving

Frauderisicobeheersing door het pensioenfonds

Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in het pensioenfonds en de omgeving waarin zij opereert, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop het toezichthoudend orgaan het toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan.

In paragraaf Compliance officer en integriteit van het bestuursverslag beschrijft het bestuur de procedures ten aanzien van de risico's op fraude.

Onze frauderisico-analyse

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

Het veronderstelde frauderisico met betrekking tot de opbrengstverantwoording is weerlegd, gezien de aard van de opbrengsten. De opbrengsten bestaan uit premiebijdragen die per deelnemer over de pensioengrondslag met een vastgesteld tarief wordt berekend en daardoor op objectieve wijze zijn vast te stellen. Daarnaast bestaan de opbrengsten uit beleggingsopbrengsten die eveneens op objectieve wijze zijn te bepalen.

Bij al onze controles besteden wij aandacht aan de risico's van het doorbreken van interne beheersing door het bestuur. Wij hebben bijzondere aandacht gehad voor posten met een hoge schattingsonzekerheid, waaronder de technische voorzieningen. We verwijzen hierbij ook naar de kernpunten van onze controle voor onze specifieke controle-aanpak voor dit risico.

Onze specifieke controle-aanpak voor het frauderisico

Ten aanzien van het risico op doorbreking van de interne beheersing door het bestuur hebben wij werkzaamheden uitgevoerd zoals het toetsen van de aanvaardbaarheid van de in het grootboek vastgelegde journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn aangebracht.

Verder hebben wij geëvalueerd of de keuze en toepassing van de grondslagen voor financiële verslaggeving door het pensioenfonds mogelijk wijzen op frauduleuze financiële verslaggeving. Tevens hebben we elementen van onvoorspelbaarheid opgenomen in onze controlewerkzaamheden. Ook hebben wij de uitkomsten van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving. Wij hebben kennis genomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van het bestuur.

Onze specifieke controleaanpak voor het risico op niet voldoen aan wet- en regelgeving

Wij hebben gesprekken gevoerd met het bestuur en het toezichthoudend orgaan om inzicht te verkrijgen in welke mate er is voldaan aan wet- en regelgeving. Ook hebben wij communicatie met De Nederlandsche Bank (DNB) en Autoriteit Financiële Markten (AFM) doorgenomen. Wij hebben een schriftelijke bevestiging verkregen van het bestuur dat alle bekende aangelegenheden van vermoede non-compliance aan ons zijn gemeld.

Onze observaties

De hiervoor vermelde werkzaamheden zijn uitgevoerd in het kader van de controle van de jaarrekening. Ze zijn daarom niet gepland en uitgevoerd als een specifiek onderzoek gericht op fraude en het niet voldoen aan wet- en regelgeving. Deze werkzaamheden hebben niet geleid tot bevindingen die van materieel belang zijn voor de jaarrekening.

Controleaanpak continuïteit

Het bestuur heeft de jaarrekening opgemaakt uitgaande van de continuïteit van het geheel van de werkzaamheden voor de periode van minimaal twaalf maanden vanaf de datum van opmaken van de jaarrekening.

Wij hebben de beoordeling van de continuïteitsveronderstelling met het bestuur besproken en geëvalueerd. Bij deze beoordeling hebben wij in ogenschouw genomen dat de vermogenspositie van het pensioenfonds toereikend wordt geacht. Deze beoordeling levert geen informatie op die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het bestuur met betrekking tot de gehanteerde continuïteitsveronderstelling.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Beschrijving kernpunt	Samenvatting uitgevoerde werkzaamheden
<p>Waardering van beleggingen</p> <p>De beleggingen zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds en bestaan naast beursgenoteerde effecten uit belangen in beleggingsfondsen en derivaten.</p> <p>In de algemene toelichting op de jaarrekening geeft het pensioenfonds de gehanteerde waarderingsgrondslagen en belangrijke veronderstellingen voor waardering van de beleggingen weer.</p> <p>De beoordeling van de reële waarde van deze beleggingen is significant voor onze controle, mede omdat de waardering (deels) gebaseerd is op modellen en subjectieve elementen bevat.</p>	<p>Onze controlewerkzaamheden omvatten onder andere het:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ beoordelen van de monitoring door het bestuur van de uitvoering van het beleggingsbeleid door de vermogensbeheerder; ▪ controleren van de juiste werking van interne beheersingsmaatregelen bij de uitvoeringsorganisaties. Voor zover relevant en mogelijk hebben wij gebruikgemaakt van de ontvangen ISAE 3402 type II rapportages; ▪ voor beursgenoteerde effecten: vaststellen dat de waardering van de beleggingen overeenkomt met de marktnoteringen; ▪ voor de beleggingen in beleggingsfondsen: vaststellen dat de waarderingsgrondslagen van de beleggingsfondsen overeenkomen met die van het pensioenfonds en dat de waarde per participatie volgens de laatste door een onafhankelijke accountant gecontroleerde jaarrekening overeenkomt met de door het pensioenfonds gehanteerde waarde; ▪ voor de derivaten: beoordelen of de gehanteerde waarderingsmethoden en technieken geschikt zijn om binnen de geldende verslaggevingsregels te komen tot de marktwaarde van deze beleggingen. Daarnaast afstemming van de waarde met de opgave van de tegenpartij; ▪ toetsen of de in de jaarrekening opgenomen toelichting adequaat is gegeven de geldende verslaggevingsregels.

Beschrijving kernpunt	Samenvatting uitgevoerde werkzaamheden
<p>Waardering van de technische voorzieningen</p> <p>De technische voorzieningen, waaronder de voorziening pensioenverplichtingen, zijn gevormd ter dekking van de belangrijkste verplichtingen van het pensioenfonds.</p> <p>In de algemene toelichting op de jaarrekening geeft het pensioenfonds de gehanteerde waarderingsgrondslagen en belangrijke veronderstellingen voor waardering van de technische voorzieningen weer.</p>	<p>Bij de vaststelling van de nauwkeurige waardering, waaronder de toereikendheid van deze voorziening, hebben wij gebruik gemaakt van de uitkomsten van de werkzaamheden van de certificerend actuaris. Om dit te kunnen doen hebben wij onder andere instructies gegeven aan de certificerend actuaris, hebben wij zijn onafhankelijkheid in de rol van certificerend actuaris vastgesteld en zijn de bevindingen en het certificeringsrapport door ons met hem besproken.</p> <p>Door ons is tevens nagegaan of:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ de administratieve basisgegevens van deelnemers, slapers en pensioengerechtigden, die door de certificerend actuaris worden gehanteerd bij het certificeren van de actuariële berekening van de technische voorziening voor pensioenverplichtingen, daarvoor geschikt zijn; ▪ de toegepaste methodiek ter bepaling van de voorziening aanvaardbaar is, gegeven de karakteristieken van de verzekerde risico's; ▪ de door het bestuur gebruikte aannames en schattingen in overeenstemming zijn met de gekozen actuariële grondslagen, voldoende zijn onderbouwd en juist zijn toegepast; ▪ de verwerking van mutaties juist, volledig en tijdig heeft plaatsgevonden.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit het bestuursverslag, de overige gegevens en de bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag van het bestuur en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur met betrekking tot de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of het pensioenfonds in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om het pensioenfonds te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het pensioenfonds;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaaf zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat het pensioenfonds haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controle-verklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Rotterdam, 29 juni 2023

Mazars Accountants N.V.

Origineel getekend door: drs J.A. van Muijlwijk-Duijzer RA

BIJLAGEN

1 VERLOOPSTAAT DEELNEMERS

	2022		2021	
	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal
Deelnemers				
Stand vorig boekjaar		2.804		2.884
Nieuwe toetredingen	1.011		846	
Revalidering	-5		1	
Overlijden	-11		-40	
Ontslag met premievrije aanspraak	-3.429		-870	
Andere oorzaken	-205		-17	
		-2.639		-80
Stand einde boekjaar		165		2.804
Gewezen deelnemers				
Stand vorig boekjaar		5.311		6.595
Herintreding	-57		-70	
Ingang pensioen	-98		-75	
Revalidering	5		-1	
Overlijden	-12		-12	
Ontslag met premievrije aanspraak	3.429		870	
Waardeoverdrachten	-558		-1.972	
Afkopen	-2		-25	
Andere oorzaken	16		1	
		2.723		-1.284
Stand einde boekjaar		8.034		5.311
Pensioengerechtigden				
Stand vorig boekjaar		2.091		2.033
Ingang pensioen	98		100	
Overlijden	-82		-67	
Toekenning nabestaandenpensioen	52		36	
Afkopen	-16		-6	
Andere oorzaken	-10		-5	
		42		58
Stand einde boekjaar		2.133		2.091
		10.332		10.206